

H

h (ha') *m.db* Xarafka siddeedaad ee farta soomaaliga, ahna shibbane.

ha *qr.* 1. (*nax.*) Qurub ka hormara falka wax lagu farayo cid kale. Tus. "Wiilasha buugta ha akhriyeen". 2. Qurub ka hormara falka wax lagu reebayo (fal amar diidmo). Tus. "Ha keenin!".

haa *qr. ld haah.*

haabad *m.l/ld haabasho.*

haabasho *m.f.db eeg haabo. ld haabad.*

haabo *f.g3 (-btay, -batay)* Wax in yar durugsan gacan ku laacid.

haaco *m.l* Qof aad u garaad yar; qof macangag ah.

haaconimo *m.db* Haaco ahaansho (qof).

haad *m.db (-dad, m.l)* Baylah, goldalolo.

haaqd¹ *m.l* 1. Buunshe. 2. H. ah: qof fudfudud. 3. Xad. 4. (*-dad, m.l*) Hal turub afartiisa qaybood mid ka mid ah. 5. Inta qof hal mar isku cuno (turub). 6. Dhinaca loo oggolyahay in baabuur waddada ka maro. 7. Cudur maskaxeed geela ku dhaca.

haaqd² *m.l (haad, m.db)* Nafleyda inta duusha oo baalka leh.

haaqd³ *f.mg1 (-day, -dday)* 1. Wax baalal leh dhul kor uga kicid. 2. Ka h.: naf, qof ka bixid. Tus. "Cali way ka haadday".

haadaan *m.db (-aamo, m.l)* 1. Dhul jeexan, weyn oo hoos u dheer; qar ama bohol. 2. Geedka dharkeynka.

haadahaade *m.l (-dayaal, m.l/db)* Cayayaan yaryar, caddaan xigeen ah, baalal jilicsan leh oo meseggeda ku dhasha.

haadey *e.d* Erey dareen tilmaama, taah naag murugaysan la qayliso. *ld hoohey.*

haaqd-haaqad¹ *m.l/kh* Fudfundayd xagga dabecadda ah.

haaqd-haaqad² *f.mg1 (-day, -dday)* Fudfundayd muujin.

haaqd-haaqadid *m.f.db eeg haaqd-haaqad².*

haadi *f.g/mg2 (-iyay, -isay)* 1. Badar la tumay buunshe ka saarid. 2. Haad cayrin. 3. Diyaarad kicin. 4. Gacan h.: gacan ruxid

oo salaan ama baaq looga golleyahay. *ld haati.*

haadid *m.f.db eeg haadid³. ld haadis².*

haadin *m.f.db eeg haadi. ld haadis¹, haatin.*

haadis¹ *m.l/ld haadin.*

haadis² *m.db/ld haadid.*

haad-ka-adag *m.db* Shimbir galleyrka u eg oo madax weyn, majo guduudan iyo ciddiyo dhaadheer leh.

haad-kacarar *m.l/kh* H. ah: qof fulay ah. *ld haad-karoor.*

haad-karoor *m.l/kh ld haad-kacarar.*

haadraac *m.l (-cyo, m.db)* Warmooge; suufi.

haadsasho *m.f.db eeg haadso.*

haqdsasho *m.f.db eeg haqdsasho.*

haadso *f.g3 (-saday, -satay)* Cid dhibaato haysata darteed uga faa'iideysasho.

haqdsao *f.g3 (-saday, -satay)* Badar buunsho ka saarasho.

haadun *m.l (-nno, m.db)* Dad cayr ah; haawey.

haag *f.mg1 (-gay, -gtay)* Ka h.: Wax aad uga dhergid.

haagid *m.f.db eeg haag.*

haah *qr.* Qurub tilmaama oggolaansho ama wax ku raacid. *ld haa, haaheeyo, hahey.*

ha'ahaatee xi. *ld hayeeshee.*

haaheeyarraac *m.l (-cyo, m.db)* Qof wixii loo sheego rumaysta.

haaheeyo *qr. ld haah.*

haahey *qr. ld haa.*

haajir¹ *m.l* 1. Qof dal durugsan aadaya. 2. *ld haajirid.* *ld haayir¹ (3).*

haajir² *f.mg1 (-ray, -rtay)* Qof meeshii uu ku noola ka qaxid. *ld haayir².*

haajirid *m.f.db eeg haajir². ld haajir¹ (2), haayir¹ (3), haayirid.*

haaka *e.d* Mahadnaq; baga! *ld haakaalle, haakah, hakah.*

haakaalle *e.d ld haaka.*

haakah *e.d ld haaka.*

haal *m.db* Isxilsaar; aabayeel.

haalaati *m.l* Dareenka ku dhasha qof marka uu waayo wax uu caadeystey, sida sigaarka iwm; xaraarad; hamuun. *ld* **halalaati**.

haalbeeg *m.l (-gyo, m.dh)* Meesha naafleydu u nugushahay oo haddii lagu dhufuo ay adagtahay in uu ka kaco.

haalhayn *m.f.dh eeg* haalhee.

haalhee *f.mg2 (-heeyay, -haysay)* Wax isu xilsaarid.

haamaan *m.l ld hamaan¹*.

haamadday *m.l ld hamaday*.

haamanad *m.dh (-dyo, m.dh)* Naag naxariis daran oo xalaal iyo xaaraan isugu mid yihiin. *ld* **hamaanad**.

haami *f.g2 (-iyay, -isay)* Wax si aad ah loo jecelyahay qalbi ku hayn.

haamin *m.f.dh eeg* haami.

haan¹ *m.l (-nan, m.l)* 1. Galowda, rubadda. 2. Weel yar, saab iyo haruub leh oo biyaha iyo caanaha lagu shubto.

haan² *m.dh (-aamo, m.l)* 1. Weel aagaanka ka weyn, saab iyo haruub leh oo biyaha iyo caanaha lagu shubto. 2. Weel weyn oo bir ama shamiinto ka samaysan oo biyaha iyo shidaalka lagu kaydsado.

haandawaco *m.dh* Adaahi.

haandhurwaa *m.dh* 1. Dhoondhurwaa; adahi; haandawaco. 2. Buulallo weyn oo quraanyada geedaha dushooda ka samaysata.

haaneed¹ *m.l (-dyo, m.dh)* 1. Dhinaca bidixeed ee geela laga istaago marka la lisayo. 2. Hab wanaagsan, habsami.

haaneed² *f.g1 (-day, -dday)* 1. Hal iyadoo bidixda laga taaganyahay haruubka jilibka lagu hayo lisid. 2. *ld* **haneedi**. *ld* **haaneedi**.

haaneedi *f.g2 (-iyay, -isay)* 1. Haaneed ka dhigid; qurxin. 2. Lisid u diyaarin (geed). 3. *ld* **haneed²**.

haaneedid *m.f.dh eeg* haaneed². *ld* **haaneedis**.

haaneedin *m.f.dh eeg* haaneedi.

haaneidis *m.dh* Haaneedka iska taagid oo lisid (geel). *ld* **haaneedid**.

haaneedsad *m.l ld* **haaneedsasho**.

haaneedsasho *m.f.dh eeg* haaneedso. *ld* **haaneedsad**.

haaneedso *f.mg3 (-saday, -satay)* 1. Hal godlan si loo maalo isbahardaadin. 2. Hal haaneedka ka maalid iyada oo dhiilkha jilibka lagu hayo ama la saarayo.

haanse *m.l (-sayaal, m.l/dh)* Qaab qurxoon oo wax loo yeelo.

haansee *f.g2 (-seeyay, -seysay)* Wax qurxin.

haanseyn *m.f.dh eeg* haansee.

haanseysan *f.mg4 (-snaa, -snayd)* Wax la haanseyay ahaansho

haanseysnaan *m.f.dh eeg* haanseysan. *ld* **haanseysnaansho**.

haanseysnaansho *m.l/dh ld* **haanseysnaan**.

haantaawilfid *m.f.dh (-fay, -ftay)* *eeg* haantaawilif².

haantaawilif¹ *m.l* Dhibaato kala lumisa dad wada nool iyo xoolahooda.

haantaawilif² *f.mg1 (-fay, -ftay)* Cido, ama dad iyo duunyo dhibaato darteed kala lumid.

haanyoo *f.mg3 (-ooday, -ootay)* U h.: qof, qof kale kalgacal awgiis u soo ordid.

haanyood *m.f.l eeg* haanyoo.

haar *m.dh (-ro, m.l)* 1. Raadka nabar ama dhaawac bogsooday ku reebo oogada. 2. Meel bannaan oo aan dhir lahayn. 3. Taag, buur gaaban.

haar¹ *m.l* Qaylo, taah, dhaqdhaqaaq iwm oo uu sameeyo qof xanuun badani hayo.

haar² *f.mg1 (-ray, -rtay)* Xanuun awgiis la taahid (qof).

haaraamid *m.f.dh eeg* haaraan². *ld* **haa-raan¹**.

haaraan¹ *m.l* 1. Eedeynta cid wax ayna qabin oo ay ka gubanayso lagu eedeeyo. 2. Ceebeyn cid loo jeediyo. *ld* **haaraamid**.

haaraan² *f.g1 (-amay, -aantay; -aami)* 1. Ku h.: eed aan sal lahayn cid u jeedin. 2. Cid ceebeyn.

haarayn *m.f.dh eeg* haaree.

haaree *f.g2 (-reeyay, -raysay)* Qof haar u yeelid.

haarguduud *m.dh* Meel leh xammuuradda maryaha la gasho.

haarid *m.f.dh eeg* haar².

haaruf *m.dh* Nabarrada ay cadhada iwm ay oogada ku reebaan.

haasaase *m.l* Wax la filayo in ay ka dhashaan hawl soconeysa.

haasaawayn *m.f.dh eeg* haasaawee. *ld* **haasaawin**.

haasaawe *m.l* 1. Sheeko maawelo leh oo laba qof ama ka badan dhex marta. 2. Sheeko nin iyo naag isku xodxodanaya dhax marta.

haasaawee *f.g2 (-weeyay, -waysay)* 1. Cid sheeko maawelo leh u sheegid. 2. Nin iyo naag sheeko xodxodasho leh isweydaarsasho. *ld* **haasaawi**.

haasaawi *f.g2 (-iyay, -isay)* *ld* **haasaawee**.

haasaawid *m.f.dh eeg* haasow². *ld* **haasow¹**.

haasaawin *m.dh ld* **haasaaweyn**.

haash *m.l (-shash, m.l)* 1. Sigaar la cabbay inta ugu dambaysa; gumud. 2. *ld* **qaash**.

haashaar *m.l* Muuqal qurux iyo xarrago leh; shoob, mardaadi.

haasow ¹ <i>m.l ld haasaawid.</i>	habaar ² <i>f.g1 (-ray, -rtay)</i> Cid belaayo haleesha Ilaa ug baryid.
haasow ² <i>f.mg1 (-saaway, -saawday; -saawi)</i> La h.: haasaawe samayn.	habaaran ¹ <i>f.mg1 (-rmay, -rantay; -rmi)</i> Wax habaar ku dhacay ahaansho.
haatan <i>fk</i> . Hadda tan la joogo; amminka, hadda.	habaaran ² <i>f.mg4 (-rnaa, -rnayd)</i> Wax habaar ku dhacay noqosho.
haati f.g/mg2 (-iyay, -isay) <i>ld haadi.</i>	habaarid <i>m.f.db eeg habaar².</i>
haatif <i>m.l</i> Wax hadalkooda la maqlo oo aan muuqan. <i>ld haatuf.</i>	habaarmid <i>m.f.db eeg habaaran¹.</i>
haatin <i>m.f.db ld haadin.</i>	habaarnaan <i>m.f.db eeg habaaran². ld habaarnaansho.</i>
haatuf <i>m.l ld haatif.</i>	habaarnaansho <i>m.l/db ld habaarnaan.</i>
haaw ¹ <i>m.db</i> Firo, biddo.	habaarqabe <i>m.l (-bayaal, m.l/db)</i> 1. Qof dhib badan. 2. Qof waalidkii habaaray.
haaw ² <i>f.mg1 (-way, -wday)</i> Ciid bidid.	habaarramid <i>m.f.db eeg habaarran.</i>
haawad <i>m.l ld haawasho.</i>	habaarran <i>f.mg1 (-amay, -antay; -ami)</i> (dii.) In Eebbe cid waxyeello gaarsiiyo baryid.
haawasho <i>m.f.db eeg haawo. ld haawad.</i>	habaartamid <i>m.f.db eeg habaartan.</i>
haawey <i>m.db</i> Dad sabool ah oo ku nool qaraab iyo wixii ay helaan.	habaartan <i>f.mg1 (-amay, -antay; -ami)</i> Is habaarramid (laba qof).
haawi <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> Weel af bannaan dabayl u dhigid.	habaas <i>m.l</i> 1. Ciid budo ah oo dabayshu kiciso. 2. H. ah: jemic (xoolo).
haawid <i>m.f.db eeg haaw².</i>	habaasi <i>f.mg2 (-iyay, -isay)</i> 1. Boor kicin. 2. Neef riman candho keenid; carin; gorin.
haawilood <i>m.l (-dyo, m.db)</i> Uurjiifka libaax badeedka.	habaasin <i>m.f.db eeg habaasi.</i>
haawin <i>m.f.db eeg haawi. ld haawis.</i>	habac ¹ <i>m.dh</i> 1. Daal iyo kala daadsanaan wax ku yimaad. 2. Dhereg. 3. Biyo ceel ama weel ku raagey.
haawis <i>m.l</i> 1. Hardaf dheer. 2. <i>ld haawin.</i>	habac ² <i>f.mg1 (-bcay, -bacday; -bci)</i> 1. Daal iyo kala daadsanaan la kulmid. 2. Wax ka dhergid. 3. Weel biyo sii deyn.
haawiya <i>m.db</i> Naar ka mid ah toddobada naarood.	habacsan <i>f.mg4 (-naa, -nayd)</i> Wax habac ku dhacay ahaansho.
haawo <i>f.mg3 (-waday, -watay)</i> 1. Weel af bannaan dabayl qaadasho. 2. Si qarsoodi la'aan ah wax u sheegid.	habacsanaan <i>m.f.db eeg habacsan. ld habacsanaansho.</i>
haayid <i>m.db.u (-dyo, m.l)</i> Nooc kalluunka ka mid ah.	habacsanaansho <i>m.l/db ld habacsanaan.</i>
haayir ¹ <i>m.l (-rro, m.l/db)</i> 1. Col weyn oo hubaysan. 2. Libaax badeed weyn oo dadka cuna. 3. <i>ld haajirid.</i>	habaq <i>m.db.sh.r</i> H. ku dheh: meel isku tuurid (daal iwm dartii).
haayir ² <i>f.mg1 (-ray, -rtay)</i> <i>ld haajir².</i>	habaqle <i>m.l (-layaal, m.l/db)</i> 1. Socod si kala dambayn ah qofba mar u yimaado. 2. H. ah: dad si kala dambaysa qofba mar u yimaado. 3. Daal ama gaajo la luudidda.
haayirid <i>m.db ld haajirid.</i>	habaqlee <i>f.mg2 (-leeyay, -leysay)</i> Si habaqle ah u socosho.
hab ¹ <i>m.l (-bab, m.l)</i> 1. Sida wax loo qabto ama loo sameeyo. 2. Caano ama biyo aan badnayn oo loogu talaggalay in carruurta la siiyo. 3. <i>ld habid.</i>	habaqleyn <i>m.f.db eeg habaqlee.</i>
hab ² <i>m.l (-bab, m.l)</i> (nax.) Habka uu hadluhu u soo bandhigo hawlaho (ama sifooiyinka) ay falalku muujiyyaan.	habar ¹ <i>m.l (-rro, m.db)</i> Haruuubka haanta.
hab ³ <i>m.db</i> Habsiin.	habar ² <i>m.db (-bro, m.l)</i> 1. Naag duq ah. 2. Hooyo. 3. Dubarad, dubnad.
hab ⁴ <i>f.g/mg1 (-bay, -btay)</i> 1. (<i>fg</i>) Ilmo dhashay caano ama biyo ku qabasho. 2. (<i>fmg</i>) Weel, hoore dhobic-dhobic u sii dayn.	habar-ari <i>m.db</i> 1. Roobka deyrta ugu horreeya. 2. Bilaha soomaaliga mid ka mid ah. <i>ld habar-eri.</i>
habaab <i>m.l.kh (-byo, m.db)</i> H. ah: dabinkabood; lumid. <i>ld habow¹</i> (2).	habardugaag <i>m.l.u</i> Dugaag oo dhan.
hababi <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> Qof marinika toosan ka weecin.	habar-eri <i>m.db ld habar-ari.</i>
habaabit <i>m.f.db eeg habow².</i> <i>ld habow¹.</i>	habarey-maanyo <i>m.db</i> Nafley la aaminsanyahay in ay badda ku nooshahay oo
habaabin <i>m.f.db eeg hababi.</i> <i>ld hababis.</i>	
habaabis <i>m.l ld habaabin.</i>	
habaar ¹ <i>m.l</i> Dhibaato cid Eebbe looga baryo.	

qaarka sare gabar ka ah qaarka dambena mallaay. <i>ld gabarey-maanyo.</i>	habboonaan <i>m.f.dh eeg habboon.</i> <i>ld habbanaan,</i> <i>habbanaansho,</i> <i>habbo-naansho.</i>
habarjinni <i>m.dh</i> Naag jinni ah oo la aamiinsanyahay in ay ku nooshahay meelaha biyuuh ku jiraan.	habboonaansho <i>m.l/dh ld habboonaan.</i>
habaroobid <i>m.f.dh eeg habarow².</i> <i>ld habarow¹.</i>	habcid <i>m.f.dh eeg habac².</i>
habarow¹ <i>m.l ld habaroobid.</i>	habciye <i>m.dh (-yayaal,</i> <i>m.l/dh) (daaw.)</i>
habarow² <i>f.mg1 (-oobay, -owday; -oobi)</i> Habar noqosho.	Dawooyin yareeya shaqada qaybaha jirka.
habarticaa <i>m.l 1.</i> Nagaar buruq weyn iyo ubax qurxoon leh. <i>2. ld habarticay.</i> Shimbir food dheer oo ci' badan.	habdaran <i>f.mg4 (-rnaa, -rnayd)</i> Wax aan la nidaamin ahaansho.
habarticay <i>m.l ld habarticaa (2).</i>	abdarnaan <i>m.f.dh eeg habdaran.</i> <i>ld habdarnaansho.</i>
habarwacad <i>m.l ld habarwacasho.</i>	abdarnaan <i>m.l/dh ld habdarnaan.</i>
habarwacasho <i>m.f.dh eeg habarwaco.</i> <i>ld habarwacad.</i>	abdarro <i>m.db</i> Nidaamdarro.
habarwaco <i>f.mg3 (-cday, -ctay)</i> U h.: qof dhibaato haysato ehelo u qayladhaanshoo.	abdhaqaaq <i>m.l (fis.) eeg isle'egta socodka.</i>
habarwadaag <i>m.l.u</i> Walaalo isku hooyo keliya ah.	Qaybta mekaanikada ee la xiriirta socodka walxaha, taas oo aan lagu tixgelinin xooggagii dhaliyey socodkaasi.
habaryar <i>m.dh (-ro, m.l)</i> Hooyada walaasheed.	habdhis <i>m.l (-syo, m.dh)</i> Xubno isku shaqo ah oo jirka naafleyda ka mid ah sida kuwa dheefshiidka, wareegga dhiigga iwm.
habas <i>m.l (-syo, m.dh)</i> Shimbir yar oo midab dambas ah leh oo badanaa dhulka dhabbacda.	habdhis-dareen-wade <i>m.l (-dayaal, m.l (baay.)</i> Habdhiska unugyada iyo nudaha xayaawaannada unugyo badanleyda ahi ay ugu kala gudbiyaan wararka unugyada dareenka iyo organnada dhaqdhaqaaqa, sida, muruqyada iyo qanjidhada.
habay¹ <i>m.l 1.</i> H. ah: weel cusub oo la tolay, markaa la agloolay oo hoorihii lagu shubo sii daaya. <i>2. ld habiyid.</i> <i>ld habayo.</i>	habdhis-deegaan <i>m.l (-no, m.dh) (baay.)</i> Beel bayolojiyed iyo deegaanka muuqaaleed ee la xidhiidha iyada.
habay² <i>f.mg1 (-byay, -bayday; -byi)</i> Weel dareere lagu shubay sii dayn.	habdhiska dareen-iswada <i>m.l (c.naf.)</i> Qaybta dareenwadka dhexe ee lafdha-barleyda taas oo ka qaada guyoojinka dareenwade qabilayaasha, geysana miiq-yada muruqyada sisibaa ee wadnaha, dheefmarenka iyo organnada kale ee gudaha.
habayn <i>m.f.dh eeg habee.</i> <i>ld habays.</i>	habdhis-kulan <i>m.l (-syo ..., m.dh) (xis.)</i> Qaunuun, bar kasta oo ku taalla dulalaati lagu muujiyo urur tirooyin ah.
habayo <i>m.l 1.</i> Weel biyood. <i>2. ld habay¹.</i>	habdhis-limfeed <i>m.l (-dyo, m.dh) (c.naf.)</i> Dhuumo shaqadoodu isku xidhantahay, kuwaas oo ka soo qaada hooraha nudaha una gudbiya qulqulka dhiigga.
habays <i>m.l ld habayn.</i>	habdhis-tiro-labaale <i>m.l (-syo ..., m.dh) (xis.)</i> Habdhis tiro oo ku salaysan sal laba godadka 0 iyo 1 oo keliya ayaa la adeegsadaa, halka habdhiska tobantle lagu adeegsado tobantoban god. Godadka waxa ay u taaganyihiin koowaad, labaadyo, afraadyo, siddedaadyo, tobantoban iyo lixaadyo iwm; halka habdhiska tobantoban iyo taaganyihiin koowaad, tobnaadyo, boqollaadyo iwm.
habaysan¹ <i>f.mg1 (-smay, -santay; -smi)</i> Wax la nadaamiyey noqosho.	habdhis-tobanle <i>m.l (-syo ..., m.dh) (xis.)</i> Habdhis tiro ee ku salaysan tirada tobantoban. Tirooyinka waxaa lagu muujiyaa godadka 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, iyo 9 oo qimahoodu ku
habaysan² <i>f.mg4 (-snaa, -snayd)</i> Wax la nadaamiyey ahaansho.	
habaysmid <i>m.f.dh eeg habaysan¹.</i>	
habaysnaan <i>m.f.dh eeg habaysan².</i> <i>ld habaysnaansho.</i>	
habaysnaansho <i>m.l/dh ld habaysnaan.</i>	
habban <i>f.mg4 (-naa, -nayd)</i> <i>ld habboon.</i>	
habbanaan <i>m.dh ld habboonaan.</i>	
habbanaansho <i>m.l/dh ld habboonaan.</i>	
habbi <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> 1. Ku h.: Wax culus oo ballaaran ku daboolid. 2. Wax culus ku dhufasho.	
habbin <i>m.f.dh eeg habbi.</i> <i>ld habbis.</i>	
habbis <i>m.l ld habbin.</i>	
habbisoo <i>m.db</i> Culays mar mar dadka fuula oo fahmada iyo waxqabadka ka qaada.	
habboon <i>f.mg4 (-naa, -nayd)</i> 1. Wax hagaagsan ahaansho. 2. Ku h.: Wax, wax ku fiican ahaansho. <i>ld habban.</i>	

xiran yahay hadba rugta ay yaalliiin (<i>eeg sal tiro</i>).	habilaawe <i>m.l (-wayaal, m.ll/dh)</i> Qof aan caqli badan lahayn.
habe <i>m.l</i> 1. Weel aan biyaha ama caanaha si fiican u celin karin. 2. Dhulka ciiddiisu biyaha si sahlan uu sii deyso.	habjaq¹ <i>m.l</i> Socod cagajiid ah. <i>ld habjaqle</i> .
habee <i>f.g2 (-beeyay, -baysay)</i> H./isku h.: wax kala daadsan ama aan nidaamsanayn isku duwid.	habjaq² <i>f.mg1 (-qay, -qday)</i> Socod cagajiid ah socosho.
habeed <i>m.dh</i> Raadka kaadida geelu lugihisa dambe ku reebto.	habjaqid <i>m.f.dh eeg habjaq²</i> .
habeedi <i>f.mg2 (-iyay, -isay)</i> Isku h.: geel kaadi isku daadin.	habjaqle <i>m.l (-layaal, m.ll/dh)</i> <i>ld habjaq¹</i> .
habeedin <i>m.f.dh eeg habeedi. ld habeedis</i> .	habjaqlee <i>f.mg2 (-leeyay, -leysay)</i> Si habjaq ah u socosho.
habeen <i>m.l (-nno, m.dh)</i> Waqtiga u dhxeeyaa kolka qarraxdu dhacdo iyo kolka ay soo baxayso. <i>ld hameen</i> .	habjaqleyn <i>m.f.dh eeg habjaqlee</i> .
habeen firfircoone <i>m.l (-nayaal, m.ll/dh)</i> Noolayaasha firfircoon habeenkii; xayawaanka noocan ahi wuxuu cuntadiisa raadsadaa habeenkii.	hab-kulxidh <i>m.l (fis.)</i> Hab kul daynaa-mikaad oo dhaca ama dhammaysirma iyada oo aanu kul soo gelin kana bixin. Guud ahaan, isbeddelka kul-xidh waxa uu keena kor u-kaca ama hoos u-dhaca heerkulka.
habeenbar <i>m.l</i> Bartamaha habeenka.	hablo <i>m.l.w</i> Tiro gabdho ah oo hal ka badan.
habeendhax <i>m.l (-xyo, m.dh)</i> 1. Safar habeen lagu dhaxo. 2. Gunno yar oo la siiyo qof shaqo meel u aadaya.	habow¹ <i>m.l</i> 1. Dhumidda laga dhumo jidka toosan. 2. <i>ld haabab</i> . H. ah: qof jidki toosnaa ka dhumay. 3. H. ah: dad cayr la dalaabay. 4. <i>ld habaabid</i> .
habeeniso <i>m.dh eeg habeeno</i> .	habow² <i>f.mg1 (-baabay, -baabtay; -baabi)</i> 1. Jidka toosan ka lumid. 2. Cayrnimo la dalaabid.
habeenkahar <i>m.l (-rro, m.dh)</i> Hooska ay yeeshan walxuhu subaxniimada hore.	habqaad <i>m.dh</i> Dhiil yar oo ilmaha caanaha loogu shubo.
habeennimo <i>m.dh.fl</i> Waqtii habeen ah.	habqamid <i>m.f.dh eeg habqan²</i> .
habeeno <i>m.dh</i> Iin araggoo yeesho oo si fiican habeenkii aan wax loo arag. <i>ld habeeniso</i> .	habqan¹ <i>m.l</i> 1. Socod daal iyo dhibaato darteed dad wada socda ku kala haraan. 2. Dhawaaq dad kala dambeeyaa isdhaafsadaan.
hab-farsamadeed <i>m.l (-dyo, m.dh)</i> 1. Hab gaar ee wax qabad, badanaa hab la xiriira xirfad gacan ka qabasho. 2. Xirfad iyo awood ee farshaxan, isboorti ama waxqabasho gacmeed, taasoo aad horay ugu martay tababar iyo hawl gacmeed.	habqan² <i>f.mg1 (-amay, -antay; -ami)</i> Habqan samayn.
habhab <i>m.dh</i> 1. Socod ama orod gaabis ah oo culays ku jiro. 2. Fudfudayd si aan laga fiirsan hawl loo qabto.	habgoraxeed <i>m.l</i> Qorraxda iyo meereyaasha waaweyn ee ku dul wareega.
habhablee <i>f.mg2 (-leeyay, -leysay)</i> Habhab u socosho.	habrasho <i>m.f.dh eeg habro</i> .
habhableh <i>f.mg4 (-lahaa, -lahayd)</i> Qof habhablaya ahaansho.	habrawadaag¹ <i>m.dh</i> Dad hooyoyinkood walaalo yihiin.
habhableyn <i>m.f.dh eeg habhablee</i> .	habrawadaag² <i>m.l.u</i> Dad hooyoyinkood walaalo.
habheeb <i>m.dh (-bo, m.l)</i> Meel aan cidi degganayn oo halis ah.	habro <i>f.g3 (-raday, -ratay)</i> Cid si wanaagsan oo aan hagrasho lahayn wax ugu qabasho.
habi <i>m.l</i> Caqli, maan.	habroor¹ <i>m.l/ld habroorid</i> .
habid <i>m.f.dh eeg hab⁴</i> .	habroor² <i>f.mg1 (-ray, -rtay)</i> Ilmo macluul ah abaydiminta aan ku habaysnayn darteed ahaansho.
habiiraq¹ <i>m.l</i> Socod aayar ah oo si joogto ah hoore u socdo.	habroorid <i>m.f.dh eeg habroor²</i> .
habiiraq² <i>f.mg1 (-qay, -qday)</i> Hoore si aayar ah oo joogto ah u socosho.	habsaamid <i>m.f.dh eeg habsaan²</i> . <i>ld habsaan¹</i> .
habiiraqid <i>m.f.dh eeg habiiraq²</i> .	habsaan¹ <i>m.l</i> 1. Daahid qof ka daaho meel laga sugayey. 2. H. ah: Qof ka daahay meel laga sugayey. 3. <i>ld habsaanid</i> .
habila aan <i>m.dh</i> Caqli yari, nacasnimo.	habsaan² <i>f.mg1 (-aamay, -aantay; -aami)</i> Wax dib u dhacay ahaansho.
	habsabbuux <i>m.l</i> Baddu marka ay kacsantahay.
	habsad <i>m.l/ld habsasho</i> .

habsamaan *m.f.db eeg habsan. ld habsamaansho, habsami.*
habsamaansho *m.l/db ld habsamaan.*
habsami *m.db* Si asluub iyo maamuuus leh oo loo dhaqmo. *ld habsamaan.*
habsan *f.mg4 (-amaa, -amayd)* Wax si fiican loo farsameeyey ahaansho.
habsho *m.f.db eeg habso². ld habsad.*
habpii *f.g2 (-iiyay, -iisay)* Cid kalgacayl dartii isku duubid.
habssi *m.f.db eeg habssi.*
habso¹ *m.db (-oojin, m.l)* Caaryidda ama buuxsamidda badda marmarka qaarkoodka dhaca.
habso² *f.mg3 (-saday, -satay)* 1. Si aan habسامىن u fariisasho. 2. Ku h.: abaar, cudur iwm si cid u saamayn. Tus. "Abaar baa dalka ku habsatay".
habuuq¹ *m.l/u (-qyo, m.db)* Sabuulka marka iniinihiisu jilacsanyihii laakiin uu cunnimo galo; iniino meseggo ama galley oo curdun ah. *ld haquuq¹.*
habuuq² *f.mg1 (-qay, -qday)* Beer, waqtii sabuulkeeda la cuni karo gaarid. *ld haquuq².*
habuuqid *m.f.db eeg habuuq². ld haquuqid.*
habuuqsasho *m.f.db eeg habuuqso. ld haquuqsasho.*
habuuqso *f.g3 (-saday, -satay)* Habuuq gurasho. *ld haquuqso.*
habxumaan *m.f.db eeg habxun. ld habxumaansho, habxumi, habxumo.*
habxumi *m.db ld habxumaan.*
habxumo *m.db* Si aan wanaagsanayn oo wax yihiin. *ld habxumaan.*
habxun *f.mg4 (-umaa, -umayd)* 1. Wax aan si habboon isugu dubaridnayn ahaansho. 2. Qof si aan wanaagsanayn wax u farsameeyey ahaansho.
had *m.db* 1. Dhimashada. 2. Wed. 3. *ld hed.*
had¹ *m.db (-do, m.l)* 1. Waqtii la yaqaan oo bilaw iyo dhammaad leh; goor, kol, ammin. 2. H. iyo goor ama had iyo jeer: mar kastaba. 3. H.ahaa: goortan, waqtii-gaan. 4. H.ba: kolkii in la joogaba; marmar. 5. H.da: goorta la joogo; amminka. 6. H.daa: waqtigaan, goortan. 7. H.daba: sidaas darteed. 8. H.dana: kol labaad, kol dambe; misana. 9. H.dee: sidaas darteed, haddaba. 10. H.deer: hadda, amminka. 11. H.ma?: goorma? 12. H.diiba: waqtiga la joogo; amminka, hadda.
had² *xi. eeg haddii.*
had³ *f.mg1 (-day, -dday)* 1. Wax fahmid ama garasho. 2. Wax xusuusid. 3. Qof dilid.

hadaadumid *m.f.db eeg hadaadun². ld hadaadun¹ (2).*
hadaadun¹ *m.l* 1. Cayrimeo iyo gaajo darteed oo la dalaabo. 2. *ld hadaadumid.*
hadaadun² *f.mg1 (-umay, -untay; -umi)* Cayrimeo iyo gaajo darteed la dalaabid.
hadaaf¹ *m.l* 1. Socod tartiib loo socdo. 2. *ld hadaafid.*
hadaaf² *f.mg1 (-fay, -ftay)* Socod tartiib ah socosho.
hadaafi *f.g2 (-iyay, -isay)* Nafley tartiib u wadid.
hadaafid *m.f.db eeg hadaaf². ld hadaaf¹ (2).*
hadaafin *m.f.db eeg hadaafi. ld hadaafis.*
hadaafis *m.l ld hadaafin.*
hadaaq¹ *m.l* 1. Hadal aan la garanayn oo carruurta aan hadalbaran ku dhawaqaqd marka ay ciyaarayaan. 2. Hadal aan micno lahayn. 3. *ld hadaaqid.*
hadaaq² *f.mg1 (-qay, -qday)* 1. Carruur hadal barad ah hadal aan la garanayn ku dhawaqaqid. 2. Hadal aan micno lahayn dhihid.
hadaaqid *m.f.db eeg hadaaq². ld hadaaq¹ (3).*
hadaayad *m.db (-do, m.l)* Daboolka sufriyada. *ld hado, hayaayad.*
hadaf¹ *m.l (-fyo/ahdaaf, m.db)* 1. Ujeeddo, himilo. 2. *ld hadfid.*
hadaf² *m.db* Laamo geed oo ay caleemo badan ku yaallini.
hadaf³ *f.mg1 (-dfay, -dafay; -dfi)* Wax ka ilduufid.
hadal¹ *m.l (-llo, m.db)* Dhawaaq afka dadka ka soo baxa, ereyo ka kooban oo macno leh.
hadal² *f.mg1 (-dlay, -dashay; -dli)* Ereyo macno leh sheegid.
hadalbadi *m.db* Dabeecad qof leeyahay oo ah in uu had iyo jeer sheego hadal tiro badan oo aan loo baahnayn. *ld hadalbadni.*
hadalbadni *m.db ld hadalbadi.*
hadalcun *m.l* Qof aan hadalku si bayaan ah uga soo bixin.
hadalhayn *m.f.db eeg hadalhee.*
hadalhee *f.g2 (-heeyay, -haysay)* 1. Wax muhimad gaar ah la siijo wax ku saabsan sheeggiddiisa ku celcelin. 2. Qof maqan wax ku saabsan sheegid.
hadaljeeli *m.db* Rabitaan qof rabo in uu ka hadlo mar kasta meel hadal lagu hayo.
hadalla'aan *m.db* Aamusnaan.
hadalsii *f.mg2 (-iiyay, -iisay)* Ka h.: Qof in uu hadlo ku qasbid.
hadalsiin *m.f.db eeg hadalsii.*
hadaltiro *m.db* Hadal badan oo aan loo baahnayn.

hadalyaqaan <i>m.l.kh</i> H. ah: qof cod kar ah.	hadidiid <i>m.f.dh eeg</i> hadidiid.
hadar <i>f.mg1</i> (-dray, -daryat; -dri) 1. Qof jirran ama waalan hadal aan micno lahayn ku hadlid. 2. Wax runta ka fog ku faanid.	hadimee <i>f.g2</i> (-meeyay, -meysay) Cid hadimo gaarsiin.
haddaayey <i>fk</i> . Goor dhoweyd.	hadimeyn <i>m.f.dh eeg</i> hadimee.
haddee <i>fk</i> . Sidaas darteed; haddaba.	hadimo <i>m.dh</i> (-ooyin, <i>m.l</i>) Dhibaato weyn oo khiyaamo ku jirto.
haddid ¹ <i>m.l ld</i> haddidid.	hadiyad <i>m.dh</i> (-do, <i>m.l</i>) Hanti yar oo cid la sharfayo loo geeyo; deeq
haddid ² <i>f.g1</i> (-day, -dday) Cid cabsi gelin. <i>ld</i> handad ² .	hadiyee <i>f.g2</i> (-yeeyay, -yeysay) Qof dhintay quraan u akhrin.
haddidaad <i>m.dh</i> Hadal ama facil cid lagu cabsi gelinayo. <i>ld</i> haddidid.	hadli <i>f.mg2</i> (-iyay, -isay) Ka h.: hadalsii.
haddidid <i>m.f.dh eeg</i> haddid ² . <i>ld</i> haddid ¹ , haddidaad, handad ¹ , handadaad, handadid	hadlid <i>m.f.dh eeg</i> hadal ² .
haddii <i>xi</i> . 1. Erey lagu xiriiriyo weer shardiley ama waqtiley ah. Tus. "Haddii aad dersiga akhrin lahayd, imtixaanka waad ku gudbi lahayd", "Haddii Warsame yimaado, farriintayda gaarsii". 2. H. kale: haddii sidaas aysan noqon.	hadlin <i>m.f.dh eeg</i> hadli.
hadee <i>f.g2</i> (-deeyay, -deysay) 1. Qof dhintay quraan u akhrin. 2. Digsu dabool saarid.	hado <i>m.dh</i> 1. Geeri. 2. <i>ld</i> hadaayad.
hadeec ¹ <i>m.l</i> Socod luuid ah oo nafley aad u tamar yari socoto. <i>ld</i> hudeec ¹ .	hadoodil ¹ <i>m.l</i> 1. Balbal. 2. Dedidda meel dusha sare laga dedo si har loogu yeelo. 3. <i>ld</i> hadoodilid.
hadeec ² <i>f.mg1</i> (-cay, -cday) Nafley aad u tamar yari luuidid. <i>ld</i> hudeec ² .	hadoodil ² <i>f.g1</i> (-ilay, -ishay) Wax har u yeelid.
hadeecid <i>m.f.dh eeg</i> hadeec ² . <i>ld</i> hudeecid.	hadoodilan <i>f.mg4</i> (-lnaa, -lnayd) Wax dusha laga dedey si har loogu yeelo ahaansho. <i>ld</i> hadoodillan.
hadeyn <i>m.f.dh eeg</i> hadeey.	hadoodilid <i>m.f.dh eeg</i> hadoodil ² . <i>ld</i> hadoodil ¹ (3).
hadeysan ¹ <i>f.mg1</i> (-smay, -santay; -smi) Digsu wax la daboolay noqosho.	hadoodillan <i>f.mg4</i> (-lnaa, -lnayd) <i>ld</i> hadoodilan.
hadeysan ² <i>f.mg4</i> (-snaa, -snayd) Wax la daboolay ahaansho.	hadoodillanaan <i>m.dh</i> <i>ld</i> hadoodilnaan.
hadeysmid <i>m.f.dh eeg</i> hadeysan ¹ .	hadoodillanaansho <i>m.l/dh</i> <i>ld</i> hadoodilnaan.
hadeysnaan <i>m.f.dh eeg</i> hadeysan ² . <i>ld</i> hadeysnaansho.	hadoodilnaan <i>m.f.dh eeg</i> hadoodilan. <i>ld</i> hadoodillanaan, hadoodillanaansho, hadoodilnaansho
hadeysnaansho <i>m.l/dh</i> <i>ld</i> hadeysnaan.	hadoodilnaansho <i>m.l/dh</i> <i>ld</i> hadoodilnaan.
hadfid <i>m.f.dh eeg</i> hadaf ³ . <i>ld</i> hadaf ¹ .	hadoof <i>m.l</i> Hadal aan waxba ka jirin.
hadhaaseera <i>m.dh</i> Dumarka xadrada saarka Booranaha ugu sarreya ama heerka labaad kaga jira.	hadrid <i>m.f.dh eeg</i> hadar.
hadhiin <i>m.l.u</i> Afarta haad ee turubka mid ka mid ah.	hadur <i>m.l</i> 1. War badan oo aan murti lahayn. 2. H. ah: qof hadal badan oo aan murti lahayn ku hadla.
hadhiino <i>m.dh</i> (-ooyin, <i>m.l</i>) 1. Qof dhaxalkii uu lahaa la seejjiyay. 2. Qof wax qabadkiisu aad u yaryayah.	haduuuf <i>m.l ld</i> huduf.
hadhow <i>fk</i> . Had dhow, goor aan fogeyn oo soo socota. <i>ld</i> hadhowto.	hadwad <i>m.l ld</i> hadwasho.
hadhowto <i>fk</i> . <i>ld</i> hadhow.	hadwasho <i>m.f.dh eeg</i> hadwo. <i>ld</i> hadwad.
hadi <i>m.l</i> Geed quwaax xabag udgoon oo laga ganacsado leh.	hadwo <i>f.mg3</i> (-waday, -watay) Dad, Xoolo wax kala aqoon meel uu ka yimid iyo meel uu u socdo noqosho.
hadid <i>m.f.dh eeg</i> had ³ .	haf <i>f.g1</i> (-fay, -ftay) 1. Wax, wax kale ku qalid. 2. Wax halmaamid.
hadiid <i>f.mg1</i> (-day, -dday) 1. Ku h.: si hunguri weyni ku jirto wax u boobid. 2. Ku h.: si ku celcelis ah qalab aan af lahayn wax ugu goyn.	haf ¹ <i>m.dh.sh.r</i> Cod lagu muujijo hafidda.
	haf ² <i>f.g1</i> (-fay, -ftay) Cunto boobid.
	hafad <i>m.l ld</i> hafasho.
	hafar ¹ <i>m.l</i> Masabidda wax been ah oo aan cid la siin lagu masabido. <i>ld</i> hafaryo, hafriin, hafriinyo.
	hafar ² <i>f.g1</i> (-fray, -fartay; -fri) Qof wax aan la siin ku masabidid.
	hafaran <i>f.mg1</i> (-rmay, -rantay; -rmi) Qof la hafray noqosho.

hafarmid *m.f.db eeg* hafaran.
hafaryo *m.db ld hafrid.*
hafasho *m.f.db eeg* hafo. *ld hafad.*
hafeef *m.db* 1. Dabayl kulul. 2. Kulaylka gubashada jirka laga dareemo.
hafeefasho *m.f.db eeg* hafeefo.
hafeefo *f.g3 (-ftay, -fatay)* Jir gubtey xanuun ka dareemid.
hafi *f.g2 (-iyay, -isay)* 1. Nafley si uu u harqado biyo quusin. 2. Hilib dab ku yacyacoodin.
hafid *m.f.db eeg* haf².
hafid² *m.f.db eeg* haf.
hafin *m.f.db eeg* hafi. *ld hafis.*
hafis *m.l ld hafin.*
hafisan *f.mg4 (-snaa, -snayd)* Hilib wax karin carunka looga saaray ahaansho.
hafisnaan *m.f.db eeg* hafisan. *ld hafisnaansho*.
hafisnaansho *m.lldh ld hafisnaan.*
hafo *f.mg3 (-ftay, -fatay)* Nafley biyo ku qaraqmid.
hafran *f.mg4 (-naa, -nayd)* Qof wax aan la siin lagu masabiday ahaansho.
hafranaan *m.f.db eeg* hafran. *ld hafranaansho*.
hafranaansho *m.lldh ld hafraanaan.*
hafrid *m.f.db eeg* hafar². *ld hafaryo, hafriin, hafriinyo.*
hafriin *m.db ld hafrid.*
hafriinyo *m.l ld hafrid.*
haftabbax¹ *m.l.kh ld haftibbax¹.*
haftabbax² *f.mg1 (-xay, -xday)* *ld haftibbax².*
haftabixid *m.db ld haftibbixid.*
haftayn *m.f.db Eeg* haftee. *ld hafteys.*
haftee *f.g2 (-eeyay, -eysay)* Nafley aad u cayrin si ay u xiiqdo.
hafteys *m.l ld haftayn*
haftibbax¹ *m.l.kh* Xiiqid la'aanta nafleydu gaarto markay muddo oroddo kaddib. *ld haftabbax¹.*
haftibbax² *f.mg1 (-xay, -xdy)* Nafley heer aanay xiiqayn gaarid, markay muddo orodday kaddib. *ld haftabbax².*
haftibixid *m.f.db eeg* haftibbax². *ld haftabbixid.*
hafto *m.db* Daal aan lala ordi karin, markay nafley muddo orodo kaddib; neeftuur.
haftoo *f.mg3 (-ooday, -ootay)* Xiiqid ama xuurto dareemid.
haftood *m.fl eeg* haftoo.
hag *e.d* Cod lagu isticmaalo in dameer socodsiiyo; yalla!
hag *f.g1 (-gay, -gtay)* Qof indho la' hoggaamin.

hagaag¹ *m.l (-gyo, m.db)* 1. Oogada dadka inteeda hore; soojed. 2. H. ah: toos; wanaag; sax. 3. *ld hagaagid.*
hagaag² *f.mg1 (-gay, -gtay)* 1. Wax sidii laga rabay noqosh. 2. Ka h.: wax ama meel ka tegid. 3. Ku h.: wax, ama meel si toos ah u abbaarid.
hagaagid *m.f.db eeg* hagaag². *ld hagaag¹ (3).*
hagaagsan *f.mg4 (-naa, -nayd)* 1. Wax wanaagsan ama toosan ahaansho. 2. Ku h.: Wax, wax ku habboon ahaansho.
hagaagsanaan *m.f.db eeg* hagaagsan. *ld hagaagsanaansho.*
hagaagsanaansho *m.lldh ld hagaagsanaan.*
hagaagsasho *m.f.db eeg* hagaagso.
hagaagso *f.g3 (-saday, -satay)* Wax si toosan ama wanaagsan ka dhigasho.
hagaaji *f.g2 (-iyay, -isay)* 1. *(fg)* Wax toosin ama wanaajin. 2. *(f.mg)* Ku h.: wax meel uu u socdo ku toosin. 3. *(f.mg)* Ku h.: warqad, fariiin, alaab iwm cidda ay u socoto meesha laga heli karo u dirid.
hagaajin *m.f.db eeg* hagaaji. *ld hagaajis.*
hagaajis *m.l ld hagaajin.*
hagaas¹ *m.l.kh* 1. H. ah: xumaanshaha korriimada hore ee ubadka nafleyda. 2. *ld hagaasid.*
hagaas² *f.mg1 (-say, -stay)* Nafley aan korriimo fiican helin noqosh.
hagaasi *f.g2 (-iyay, -isay)* Nafley korriimo xumo dhalaxsiin.
hagaasid *m.f.db eeg* hagaas². *ld hagaas¹ (2).*
hagaasin *m.f.db eeg* hagaasi.
hagabsad *m.l ld hagabsasho.*
hagabsasho *m.f.db eeg* hagabso. *ld hagabsad,* *hagabsi, hakabsad, hakab-sasho, hakabsi.*
hagabsi *m.l ld hagabsasho.*
hagabso *f.mg3 (-saday, -satay)* 1. Aragti yari awgeed tartiib u socosh. 2. Wax aan la garanayn ka hadlid. *ld hakabso.*
hagag¹ *m.l* Inkiridda laysku inkiro wax laysku ogaa.
hagag² *f.g1 (-gay, -gtay)* Wax laysku ogaa inkirid.
hagagid *m.f.db eeg* hagag².
hagan *f.mg4 (-gnaa, -gnayd)* Wax la hagay ahaansho (awr).
hagar *m.db* Isku ladidda hawl ama arrin wax ka qabashadeeda la isku lado; xoogdhabiil; dhagar.
hagarbax¹ *m.l* 1. Si aan hagari ku jirin oo wax loo qabto. 2. *ld hagarbixid.*
hagarbax² *f.mg1 (-xay, -xdy; -bixi)* Si aan hagari ku jirin oo wax loo qabto.

- hagarbey** *m.l (-yo, m.dh)* Hanti la siijo cid wax dhexdhexaadisey.
- hagarbixid** *m.f.dh eeg hagarbax²*. *ld hagarbax¹ (2).*
- hagardaamayn** *m.f.dh eeg* hagardaamee.
- hagardaamee** *f.g2 (-meeyay, -maysay)* Cid hagardaamo ku samayn.
- hagardaamo** *m.dh (-ooyin, m.l)* Dhibaato cid aan ka digtoonayn lagu sameeyo. *ld hagardaanyo.*
- hagardaanyo** *m.dh ld hagardaamo.*
- haghag¹** *m.l* lin qof yeesho oo u diidda in uu hadalka si bayaan ah u yiraahdo; shigshigid. *ld haghago.*
- haghag²** *f.mg1 (-gay, -gtay)* *ld haghaglee.*
- haghagid** *m.dh ld haghaglayn.*
- haghagle** *m.l (-layaal, m.l/dh)* Qof hadalka shigshiga; shigshigow.
- haghaglee** *f.mg2 (-leeyay, -laysay)* Shigshigid. *ld haghag².*
- haghagleyn** *m.dh eeg* haghagglee. *ld haghagid.*
- haghago** *m.dh ld haghag¹.*
- hagid** *m.f.dh eeg hag.* *ld hagis.*
- hagis** *m.dh ld hagid.*
- hagnaan** *m.f.dh eeg hagan.* *ld hagnaansho.*
- hagnaansho** *m.l/dh ld hagnaan.*
- hagoog¹** *m.dh (-go, m.l)* 1. Maro qaarka sare ee dadka oo aan indhuuhu ku jirin lagu daboolo. 2. Sida marada hagoogta ah loo xirto. 3. Gambada haweenku madaxa saartaan. 4. Koofiyadda inteeda wejiga hareysa.
- hagoog²** *f.g1 (-gay, -gtay)* 1. Wax dedid. 2. Meel har u yeelid.
- hagoogad** *m.l ld hagoogasho.*
- hagoogan** *f.mg4 (-gnaa, -gnayd)* Wax hagoog leh ahaansho.
- hagoogasho** *m.f.dh eeg hagoogo.* *ld hagoogad.*
- hagoogid** *m.f.dh eeg hagoog².*
- hagoognaan** *m.f.dh eeg* hagoogan. *ld hagoognaansho.*
- hagoognaansho** *m.l/dh ld hagoognaan.*
- hagoogo** *f.g3 (-gtay, -gatay)* 1. Maro qaarka sare oo aan indhuuhu ku jirin ku daboolasho. 2. Haweenay ganbo madaxa saarasho.
- hagooji** *f.g2 (-iyay, -isay)* Wax hagoog u yeelid.
- hagoojin** *m.f.dh eeg hagooji.* *ld hagoojis.*
- hagoojis** *m.l ld hagoojin.*
- hagrad** *m.l ld hagrasho.*
- hagrasho** *m.f.dh eeg hagro.* *ld hagrad.*
- hagro** *f.g3 (-raday, -ratay)* Si aan daacad ahayn wax u qabasho.
- hah¹** *m.dh* Dhadhan ama ur kulul oo dhirta qaarkeed yeeshaan.
- hah²** *e.d* Eray lagu dhawaqaq marka wax la kahdo ama xanuun la dareemo.
- hakaabsad** *m.l ld hakaabsasho.*
- hakaabsasho** *m.f.dh eeg* hakaabso. *ld hakaabsad, hakaabsi.*
- hakaabsi** *m.l ld hakaabsasho.*
- hakaabso** *f.mg3 (-saday, -satay)* 1. Guri, xero iwm irridiisa xirid. 2. Nafley dagaalamaysa booddo isu diyaarin.
- hakabsad** *m.l ld hagabsasho.*
- hakabsasho** *m.dh ld hagabsasho.*
- hakabsi** *m.l ld hagabsasho.*
- hakabso** *f.mg3 (-saday, -satay)* *ld hagabso.*
- hakad** *m.l (-dyo, m.dh)* 1. Joogsad yar oo wax soconayey sameeyaan. 2. Astaan qoraal oo kala qoqobta erezada iyo weeraha. 3. *ld hakasho.*
- hakad-wadneed** *m.l (-dyo, m.dh) (c.naf)* Wejiga garaaca wadnaha ka dhex dhaca labada isku soo urur ee wadnaha, marka ay muruqyada wadnuhu dabcaan ee caloolyaradana dhiiggoo buuxsamo.
- hakah** *e.d ld haaka.*
- hakasho** *m.f.dh eeg hako.* *ld hakad.*
- haki** *f.g2 (-iyay, -isay)* Wax in yar joojin.
- hakin** *m.f.dh eeg haki.* *ld hakis.*
- hakis¹** *m.l ld hakin.*
- hakis²** *m.l (fis.)* Summad: X. Dhalanka mareeg leh saigin ama madhxin oo wadajir ahaan caabbiga mareegta kula dhaliya xayir. Hakiska waxaa lagu cabbiraa oom.
- hako** *f.mg3 (-kaday, -katay)* In yar joogsasho.
- hal¹** *m.l (-lo, m.l)* 1. Tirada eber iyo laba u dhexeysa; kow. Tus. "Wuxuu dhalay hal wil iyo hal gabar". 2. Eray; hadal. 3. H. ah: Wax isku duuban ama wada jira. Tus. "Annagu hal baynu nahay". 4. Meel; xag. Tus. "Halkan dhig: meeshan dhig".
- hal²** *m.dh (-lo, m.l)* Neef geel dhedig ah oo curtay.
- halaag¹** *m.l* 1. Baaba'; le'asho. 2. *ld halaagid.*
- halaag²** *f.g1 (-gay, -gtay)* Wax baaba' ka dhigid. *ld halaaji, hallig².*
- halaagan¹** *f.mg1 (-gmay, -gantay; -gmi)* Wax baaba'ay noqosho. *ld halligan¹.*
- halaagan²** *f.mg4 (-gnaa, -gnayd)* Wax baaba'ay ahaansho. *ld halligan².*
- halaagid** *m.f.dh eeg* halaag². *ld halaag¹ (2), halaajin, halaajis, hallig¹, hallig*
- halaagmid** *m.f.dh eeg* halaagan¹. *ld halligmid.*
- halaagnaan** *m.f.dh eeg* halaagan². *ld halaagnaansho, hallignaan, hallignaan-* sho.

halaagnaansho *m.l/dh ld* halaagnaan.
halaaji *f.g2* (-iyay, -isay) *ld* halaag².
halaajin *m.dh ld* halaagid.
halaajis *m.l ld* halaagid.
halaalac¹ *m.l.kh* H. ah: dhalaal badan oo ka
soo baxa wax aad u iftiimaya; dhaldhalaal.
halaalac² *f.mg1* (-cay, -cday; -lici) Wax
dhalaal badan bixin.
halaalicid *m.f.dh eeg* halalac².
halaamacoodka *sooh-maskaxeedka* *m.l*
(daaw.) Halaamacoodka maskaxda waxa
keeni kara fiirus ama baktiiriya ama waxay ka
iman kartaa jir kahsi ka yimid talaal.
halaammacayn *m.dh ld* halaammacoodin.
halaammacays *m.l ld* halaammacoodin.
halaammacaysad *m.l ld* halaammacaysasho.
halaammacaysasho *m.f.dh eeg* halaama-cayso.
ld halaammacaysad, halaamma-caysi.
halaammacaysi *m.l ld* halaammacaysasho.
halaammacayso *f.g3* (-stay, -satay) Hilib
halaammaco ka dhigasho.
halaammacee *f.g2* (-ceeyay, -ceysay) *ld*
halaammacoodi.
halaammaco *m.dh* Hilib dab lagu dubey oo
aan la bisleyn.
halaammacood *m.l* Wax dab lagu dubay oo
aan la bislayn
halaammacoodi *f.g2* (-iyay, -isay) Wax
iyadoo aan la bisleynayn dab ku dubid. *ld*
halaammacee.
halaammacoodin *m.f.dh eeg* halaamma-coodi.
ld halaammacayn, **halaamma-cays**,
halaammacoodis.
halaammacoodis *m.l ld* halaammacoodin.
halaanhali *m.l* 1. Hadal been ah oo cid lagu
beerdulucsanayo. 2. Hees jiib leh, aan jaan
lahayn oo wiglada la bah ah.
halaanhali *f.mg1* (-alay, -ashay) 1. Hadal
been ah cid ku beardulucsho. 2. Halaanhali
tirin.
halaanhali *f.g2* (-iyay, -isay) 1. Hawl si degdeg
ah u qabasho. 2. Halaanhali tirin.
halaanhaliid *m.f.dh eeg* halaanhali².
halaanhalin *m.f.dh eeg* halaanhali. *ld*
halaanhalis.
halaanhalis *m.l ld* halaanhalin.
halaaq¹ *m.l* 1. Ruugista xooluhu ruugaan
lafaha. 2. *ld* halaaqid.
halaaq² *f.g1* (-qay, -qday) Xoolo lafo ruugid.
halaaqid *m.f.dh eeg* halaaq². *ld* halaaq¹ (2).
halaquo *m.dh* (-ooyin, *m.l*) Kala qaadidda qof
kala qaado afka hurdo ama daal awgiis;
hamaanshoo.
halaqqoo *f.mg3* (-ooday, -ootay) Hurdo ama
daal awgood af la kala qaadid; hamaanso.

halaaqood *m.f.l eeg* halaqqoo.
halaati *m.l ld* haalaati.
halab *m.dh* Timo rag, jilicsan oo dheer.
halabaysad *m.l ld* halabaysasho.
halabaysasho *m.f.dh eeg* halabaysasho. *ld*
halabaysad, halabaysi.
halabaysi *m.l ld* halabaysasho.
halabayso *f.g3* (-stay, -satay) 1. Timo halab ah
samaysasho. 2. Xoolo la soo dhacay hilib ka
qalasho.
halabo *m.dh* 1. Hawl la qabtay wax ka soo
baxa. 2. H. ah: Hilibka laga qasho xoolo la
soo dhacay. 3. Hanti xoolaad.
halabsad *m.l ld* halabsasho.
halabsasho *m.f.dh eeg* halabso. *ld* halabsad,
halabsi.
halabsi *m.l ld* halabsasho.
halabso *f.g3* (-saday, -satay) 1. Wax ordaya
fuulid. 2. Faras fuulid iyadoo aan rakaabka
cagta la saarin.
hal-abuur¹ *m.l* (-rro, *m.dh*) Curinta
maansada.
hal-abuur² *f.g1* (-ray, -rtay) Maanso curin.
hal-abuuriid *m.f.dh eeg* hal-abuur². *ld* hal-
abuuriis.
hal-abuuriis *m.dh ld* hal-abuuriid.
halac *m.l* 1. Uumi kulul. 2. Olol. 3. H. ah: qof
hamuu gorayo leh ama aad u cir weyn.
halacsad *m.l ld* halacsasho.
halacsan *f.mg4* (-naa, -nayd) Wax la halciyay
ahaansho (hilib).
halacsanaan *m.f.dh eeg* halacsan. *ld*
halacsanaansho.
halacsanaansho *m.l/dh ld* halacsanaan.
halacsasho *m.f.dh eeg* halacso. *ld* halacsad,
halaci.
halacsi *m.l ld* halacsasho.
halacso *f.g3* (-saday, -satay) 1. Wax iyadoo
aan la bisleynayn olol ku dubasho. 2. Iyadoo
aan laga bogan wax eegid.
hal-adayg *m.l* Dabeecad qof leeyahay oo ah in
uusan go'aankiisa ka noqon. *ld* hal-adkaan.
hal-adkaan *m.dh ld* hal-adayg, hal-
adkaansho.
hal-adkaansho *m.l ld* hal-adkaan.
halakayn *m.f.dh eeg* halakee.
halakaysan *f.mg4* (-snaa, -snayd) Wax halako
ku dhacday ahaansho.
halakaysnaan *m.f.dh eeg* halakaysan. *ld*
halakaysnaansho.
halakaysnaansho *m.l/dh ld* halakaysnaan.
halakee *f.g2* (-keeyay, -kaysay) Nafley
dhaawac culus gaarsiin.
halako *m.dh* (-ooyin, *m.l*) Dhaawac culus.
halalaati *m.l ld* haalaati.

halalac¹ <i>m.l ld</i> halalicid.	caalamku ay wadajir ahaan isugu raaceen, loona adeegsado laamaha cilmiq. Habkani waxa uu ku salaysanyahay habka M.K.S. (mitir, kiilogaram iyo seken), waxanau beddelay habka C.G.S. (santimir, garaam iyo seken) iyo F.B.S. (fuudh, bawnd iyo seken).
halalac² <i>m.db.sh.r</i> H. dheh: cod lagu muujiyo dhaldhalaal.	
halalac³ <i>f.mg1</i> (-cay, -cday; -lici) Wax dhaldhalaalid.	
halalaco <i>m.db</i> Cudur geedka digirta ku dhaca oo caleenta ka daadiya.	
halalicid <i>m.f.db</i> egg halalac ³ . <i>ld</i> halalac¹.	
halamacood <i>m.l</i> Holac.	
halamash <i>m.l</i> Socod kala daadsan oo si fool xun loo socdo. <i>ld</i> halamashle (1).	
halamashle <i>m.l</i> (-shayaal, <i>m.l/dh</i>) 1. <i>ld</i> halamash . 2. Daal, harraad iyo gaajo badan la kulmid. <i>ld</i> halamash .	
halamashlee <i>f.g2</i> (-leeyay, -leysay) Si halamash ah u socosho.	
halamashleyn <i>m.f.db</i> <i>eeg</i> halamashlee.	
halaq <i>m.l</i> (-qyo, <i>m.db</i>) 1. Xamaaratada inta bogga ku socota sida maska, goodka iwm. 2. Nooc ka mid ah masaska. 3. Jinni.	
halaqdile <i>m.l</i> (-layaal, <i>m.l/dh</i>) 1. Nooc ka mid ah shimbiraha ugaarsada. 2. Geesi, halyeey.	
halaqjaflyn <i>m.f.db</i> <i>eeg</i> halaqjaflee. <i>ld</i> halaqjaflays.	
halaqjaflays <i>m.l ld</i> halaqjaflays.	
halaqjaflaysad <i>m.l ld</i> halaqjaflaysasho.	
halaqjaflaysasho <i>m.f.db</i> <i>eeg</i> halaqjaflayso. <i>ld</i> halaqjaflaysad, halaqjaflaysi.	
halaqjaflaysi <i>m.l ld</i> halaqjaflaysasho.	
halaqjaflayso <i>f.mg3</i> (-stay, -satay) Saddexda goor ee wax la cuno ka hor halaqjafle cunid.	
halaqjafle <i>m.l</i> Cunto yar oo saddexda goor ee wax la cuno maalinta, ka hor la cuno oo cuntada lagu sugo .	
halaqjaflee <i>f.g2</i> (-leeyay, -leysay) Halaqjafle cunid.	
halaqjalaqlayn <i>m.f.db</i> <i>eeg</i> halaqjalaqllee.	
halaqjalaqlaysad <i>m.l ld</i> halaqjalaqlaysasho.	
halaqjalaqlaysasho <i>m.f.db</i> <i>eeg</i> halaqjalaqlayso. <i>ld</i> halaqjalaqlaysad, halaqjalaqlaysi.	
halaqjalaqlaysi <i>m.l ld</i> halaqjalaqlaysasho.	
halaqjalaqlayso <i>f.mg3</i> (-stay, -satay) Arrin laga hadlaayo wax yar ka sheegid.	
halaqjalaqllee <i>f.mg2</i> (-leeyay, -leysay) Arrin laga hadlaayo wax yar ka sheegid.	
halas <i>m.l ld</i> halase.	
halase <i>m.l</i> Dab korka dambas ka saaran-yahay hoosna ka nool. <i>ld</i> halas.	
halaydh <i>m.l</i> (-dyo, <i>m.db</i>) (<i>kiim.</i>) Iskudhis uu ku jiro halojin.	
halbeeg <i>m.l</i> (-gyo, <i>m.db</i>) Xaddi lagu heshiiyey in uu u taaganyahay cabbir (mitir, dherer, seken, ammin, kiilogaraam, cuf iwm).	
halbeeg H.C. <i>m.l</i> (-yo H.C., <i>m.db</i>) (<i>xis.</i>) H.ga H.C. (Habka Caalamiga) waa hab	
	caalamku ay wadajir ahaan isugu raaceen, loona adeegsado laamaha cilmiq. Habkani waxa uu ku salaysanyahay habka M.K.S. (mitir, kiilogaram iyo seken), waxanau beddelay habka C.G.S. (santimir, garaam iyo seken) iyo F.B.S. (fuudh, bawnd iyo seken).
	halbowle <i>m.l</i> (-layaal, <i>m.l/dh</i>) 1. Xiddiddaha waaweyn ee wadnaha dhiigga ka qaada oo oogada wada gaarsiyya midkood. 2. Meel ama wax muhiim ah.
	halbowle-bawdeed <i>m.l</i> (-dyo, <i>m.db</i>) (<i>c.nafl</i>) Halbowle ka soo baxa halbowle diba-deedka misigta, wuxuuna waraabiya muruqyada bawdada.
	halbowle-buufiye <i>m.l</i> (-layaal ..., <i>m.l/dh</i>) (<i>c.nafl</i>) Halbowlaha ugu weyn ee dhiigga gaadhsiiya madaxa.
	halcaamood <i>m.l</i> (-dyo, <i>m.db</i>) Nooc masaska dheeereya ka mid ah oo aan wax yeello layahn. <i>ld</i> mascaanood.
	halcad <i>m.l ld</i> halcasho.
	halcasho <i>m.f.db</i> <i>eeg</i> halco. <i>ld</i> halcad.
	halci <i>f.g2</i> (-iyay, -isay) Hilib olol ku dubid.
	halcin <i>m.f.db</i> <i>eeg</i> halci. <i>ld</i> halcis.
	halcis <i>m.l ld</i> halcin.
	halco <i>f.mg3</i> (-caday, -catay) Jir gubtay kul ka dareemid.
	halcun <i>m.l</i> (-nno, <i>m.db</i>) 1. Carjawda ka soo fiqan cunaha ragga. 2. Qof hadalka shigshiga.
	haldhaa <i>m.l</i> (-aayo, <i>m.db</i>) Gorayada keeda lab.
	haldhac <i>m.l</i> (-cyo, <i>m.db</i>) 1. Eray ama hadal aan la doonayn in la sheego oo si aan loo qasdiyin u soo dhacay. 2. Deelqaaf; gaf. 3. (u) Miro bislaaday oo soo daatay.
	haldhacsad <i>m.l ld</i> haldhacsasho.
	haldhacsasho <i>m.f.db</i> <i>eeg</i> haldhacso. <i>ld</i> haldhacsad, haldhaci.
	haldhaci <i>m.l ld</i> haldhacsasho.
	haldhacso <i>f.g3</i> (-saday, -satay) 1. Geed miro bislaaday daadin. 2. Ka h.: xog la qari-nayey cid ka helid.
	haldhaji <i>m.l ld</i> dhaji.
	haldhami <i>f.g2</i> (-iyay, -isay) Badar haldhan ka saarid.
	haldhamin <i>m.f.db</i> <i>eeg</i> haldhami. <i>ld</i> haldhamis.
	haldhamis <i>m.l ld</i> haldhamin.
	haldhan <i>m.l</i> Badar buunshadii laga saaray.
	haldhansad <i>m.l ld</i> haldhansasho.
	haldhansan <i>f.mg4</i> (-naa, -nayd) Badar wax haldhankii laga saaray ahaansho.
	haldhansanaan <i>m.f.db</i> <i>eeg</i> haldhansan. <i>ld</i> haldhansanaansho.

haldhansanaansho *m./l/dh ld* **haldhansanaan.**
haldhansasho *m.f./dh eeg* haldhanso. *ld*
haldhansad, haldhansi.
haldhansi *m.l ld* **haldhansasho.**
haldhanso *f.g3 (-saday, -satay)* Badar haldhan
 kala bixid.
haldheji *m.l ld* **dajhi.**
haldhurre *m.l (-rayaal, m./l/dh)* 1. Haldhaa
 gooni daaq ah. 2. Cunug gorayo kali ku ah.
 3. H. ah: miro sooc ah ama qof ama neef
 xoolo ah oo door ah.
haleel¹ *m.l ld* **haleelid.**
haleel² *f.g1 (-eelay, -eeshay)* 1. Wax la
 kulmid. 2. Wax helitaankoodu muhiim
 yahay la kulmid.
haleela-rin *m.l* Hal marka ay dhasho si dhaqso
 ah u rinta.
haleelid *m.f./dh eeg* haleel². *ld* **haleel¹.**
haleelo *m.dh.u* Geel markaa dhalay.
haleelsii *f.g2 (-iiyay, -iisay)* Wax, wax kale la
 kulansiin. *ld* **haleeshii.**
haleelsiin *m.f./dh eeg* haleelsii. *ld* **haleeshiiin.**
haleeshii *f.g2 (-iiyay, -iisay)* *ld* **haleelsii.**
haleeshiiin *m.dh ld* **haleelsiin.**
halgaad¹ *m.dh (-do, m.)* 1. Wax sida ul, bur,
 qori ah oo gacanta lagu tuuro si wax loogu
 dhufto. 2. Tuuryo gacameed. 3. H. ah: ul
 weyn.
halgaad² *f.g1 (-day, -dday)* Waran, ul iwm cid
 ku tuurid.
halgaadee *f.g2 (-deeyay, -deysay)* Ul weyn
 wax la dhicid.
halgaadeyn *m.f./dh eeg* halgaadee.
halgaadid *m.f./dh eeg* halgaad².
halgame *m.l (-mayaal, m.l/dh)* Madaxa
 herinta, xagga toogta iyo ilalinta
 habdhaqankooda.
halgramid *m.f./dh eeg* halgan³.
halgan¹ *m.l* Hawl ama wax kale oo
 qabashadooda loo dagaallamo ama loollan
 loo galo.
halgan² *m.dh* Herinta inta ugu toog badan
 marka hartaantiga laga reebo.
halgan³ *f.mg1 (-amay, -antay; -ami)* Wax u
 dagaalamid ama u loollamid.
halhaleel *fk.* Si dhaqso ah; degdeg. *ld*
hallahalla, hallihalli.
halhayn *m.f./dh eeg* halhee. *ld* **halhays.**
halhays *m.l* 1. Erey ama weer qof caadysto in
 uu hadalkiisa soo dhxgeliyo had iyo jeer;
 halqabsi. 2. *ld* **halhayn.**
halhee *f.g2 (-heeyay, -haysay)* Mar kasta wax
 ama qof ka hadlid.

haliil *f.mg1 (-iilay, -iishay)* Ku h.: wax si xad
 dhaaf ah ugu degdegid (sida wax heliddood
 ama qof wax gaarsiintii).
haliiliid *m.f./dh eeg* haliil.
halis *m.dh* 1. Xaalad waxyello weyn keenta.
 2. H. ah: khatar ah (meel).
halisnimo *m.dh* Halis ahaansho.
haljaflaysad *m.l ld* **haljalaflaysasho.**
haljaflaysasho *m.dh ld* **haljalaflaysasho.**
haljaflaysi *m.l ld* **haljalaflaysasho.**
haljaflayso *f.mg3 (-stay, -satay)* *ld*
haljalaflayso.
haljafle *m.l ld* **haljalafle.**
haljalaflaysasho *m.f./dh eeg* haljalaflayso. *ld*
haljaflaysad, haljaflaysasho, haljaflaysi,
haljala
haljalaflaysi *m.l ld* **haljalaflaysasho.**
haljalaflayso *f.mg3 (-stay, -satay)* Neef waddo
 ku socda siiba geela geedaha jidka
 dhinacyadiisa ku yaal hadba laan ka
 goosasho. *ld* **haljaflayso.**
haljalafle *m.l* Goosashada neef waddo ku socda
 siiba geela, uu geedaha jidka-dhinaciisa ku
 yaal hadba laan ka goosto. *ld* **haljafle.**
halkable *m.l (-rayaal, m.l/dh)* 1. Qof aan gabay
 fiican aqoon oo hadba hal soo rida.
 2. Gabarey-maanyo.
halked *m.dh (-dyo, m.)* Nooc libaax-badeedka
 ka mid ah.
halkudheg *m.l (-gyo, m.dh)* 1. Dulucda
 hadalka ku jirta. 2. Hadal kooban oo murti
 xambaarsan.
hallaabid *m.f./dh eeg* hallow².
halladaadi *f.g2 (-iyay, -isay)* Wax baylahin.
halladaadin *m.f./dh eeg* halladaadi.
halladaado *m.dh* Isku ladidda wax
 qabashadooda la isku lodo; baylax, dacdarro.
hallagaasheego *m.dh* Istus tookh; faan.
hallahalla *m.dh ld* **hahaleel.**
hallayn *m.f./dh eeg* hallee. *ld* **hallays.**
hallays *m.l ld* **hallayn.**
hallaysan *f.mg4 (-snaa, -snayd)* Wax la
 halleyey ahaansho.
hallaysnaan *m.f./dh eeg* hallaysan. *ld*
hallaysnaansho.
hallaysnaansho *m./l/dh ld* **hallaysnaan.**
halle *f.g2 (-leeyay, -laysay)* 1. Wax qarribid.
 2. Ku h.: qof wax ku aaminid.
halling¹ *m.l ld* **halaagid.**
halling² *f.g1 (-gay, -gtay)* *ld* **halaag².**
hallingan¹ *f.mg1 (-gmay, -gantay; -gmi)* *ld*
halaagan¹.
hallingan² *f.mg4 (-gnaa, -gnayd)* *ld* **halaagan².**
hallingid *m.dh ld* **halaagid.**
hallingis *m.dh ld* **halaagid.**

halligmid *m.db ld halaagmid.*
hallignaan *m.db ld halaagnaan.*
hallignaansho *m./dh ld halaagnaan.*
hallihall *m.l ld halhaleel.*
hallow¹ *m.l 1. ld hallaabid.* Lumidda wax ka lumaa jidka toosan. 2. H. ah: naflay jidkii toosnaa ka luntay.
hallow² *f.mg1 (-laabay, -lowday; -laabi)* 1. Wax lumid. 2. Wax qarraabid.
hallowsan *f.mg4 (-naa, -nayd)* Nafley wax jidka toosan ka lumay ahaansho.
hallowsanaan *m.f.db eeg hallowsan.* *ld hallowsanaansho.*
hallowsanaansho *m./dh ld hallowsanaan.*
halmaal *f.mg1 (-aalay, -aashay)* Wixii la halmaala: wixii la xariira.
halmaalid *m.f.db eeg halmaal.*
halmaamid *m.f.db eeg halmaan².* *ld halmaan¹, hilmaamid, hilmaan¹.*
halmaan¹ *m.l 1. Xusuus la'aanta la xusuusan waayo wax hore loo soo maray.* 2. *ld halmaamid.*
halmaan² *f.g1 (-aamay, -aantay; -aami)* Wax illoobid. *ld hilmaan².*
halmaansii *f.lg2 (-iiyay, -iisay)* Qof wax illoowsiin. *ld hilmaansii.*
halmaansiin *m.f.db eeg halmaansii.* *ld halmaansiis, hilmaansiis.*
halmaansiis *m.l ld halmaansiin.*
halmadow *m.l* Bara-baro mad-madow oo qof aan qubeysan jirkiisa ka muuqda.
haloijiin *m.db (-nno, m.dh) (kiim.)* Urur curiyayaal ah (ururka VII ee tusaha kalgalka curiyayayaasha) oo ka kooban foloriin, koloriin, boromiin, ayoodhiin, iyo curiyaha cimriga gaaban ee astatiin.
haloodi *m.l.kh ld haloosi¹.*
haloosi¹ *m.l.kh* H. ah: jid weyn oo aan lahayn dhagxan, geedo, godad iwm. *ld haloodi.*
haloosi² *f.mg1/2 (-iyay, -iday/isay; -iyi)* 1. Dad badan hees wada qaadir. 2. Ku h.: wax jid weyn, toosan oo aan dhib lahayn marin.
haloosin *m.db ld haloosiyid.*
haloosiyid *m.f.db eeg haloosi².* *ld haloosin.*
halow¹ *m.l 1. Midab madow oo dabku ku reebo wax gubtay.* 2. Kulka ololka dabka ka soo baxa.
halow² *m.db 1. ld galow.* Meesha godan ee ay iska galaan luqunta iyo sakaarka; dhuun, rubad. 2. H. ah: waddo haloosi ah.
halqaad¹ *m.l 1. Hog u banneynta shax la degey hog loo banneyo si loo ciyaaro.* 2. *ld halqaadid.*

halqaad² *f.g1 (-day, -dday)* Shax la degey si loo ciyaaro hog u banneyn.
halqaadid *m.f.db eeg halqaad¹.* *ld halqaad¹ (2).*
halqaban *m.l (-nno, m.db)* Daboolka birta canjeerada ama laxooxda.
halqabsad *m.l ld halqabsasho.*
halqabsasho *m.f.db eeg halqabso.* *ld halqabsad, halqabsi.*
halqabsi *m.l ld halqabsasho.*
halqabso *f.mg3 (-saday, -satay)* 1. Ku h.: qof in uu hadal guro u adeegsasho. 2. Ku h.: wax, wax kale tilmaan ugu qaadasho.
halqalbac *m.l (-cyo, m.db)* Abuurka miraha qaarkood oo ka kooban hal beer.
halqooq *m.l (-qyo, m.db)* 1. Dabada (qanaanta) fardaha. 2. Wax walba kan ugu wanaagasan oo ugu qurux badan. 3. (*u*) Kallunka biyaha iskiis uga soo booda.
halraac¹ *m.l* Qaadid shax la halqaaday mid u dhow la qaado.
halraac² *f.g1 (-cay, -cday)* Shax, dhagax la qaaday mid u dhow ka dab qaadir.
halraacid *m.f.db eeg halraac².*
halrar *f.mg1 (-ray, -rray)* Qof ama wax, wax lagu salladay ahaansho.
halrarid *m.f.db eeg halrar.*
hantiirle *m.l (-layaal, m./dh)* Wax sida dhisme iwm oo hal tiir kaliya leh.
haltoddobaaddo *m./ld* **haltoddabaadyo.**
haltoddobaadyo *m.db* Cutubyo xiddigo ah oo midkiiba ka koobanyahay toddoba xiddigood oo la kala yiraahdo haltoddobaadyo weyn iyo haltoddobaadyo yar. *ld haltoddobaaddo.*
halunugle *m.db (-layaal, m.db)* *ld halunugley.*
halunugley *m.db (-do, m.l)* Noole hal unug ka kooban.
halwac *m.l* Baaq uu ku dhawaqo ninka halgamaha ahi marka uu ugaar soo dilo.
halwad *m.l ld halwasho.*
halwasho *m.f.db eeg halwo.* *ld halwad.*
halwi *f.g2 (-iyay, -isay)* 1. Wax dab ku madoobayn ama ku midabayn. 2. Wax la iiбинayo qiimahooda mid ka yar ku gadid. 3. *ld qalwi.*
halwin *m.f.db 1. ld halwis.* *eeg halwi.* 2. *ld qalwin.*
halwis *m.l* Miro qolof ka saarid. *ld halwin (1).*
halwo *f.mg3 (-waday, -watay)* Ku h.: Wax, wax ka weyn ku dhex shubmid ama ku dhex dhicid.

halxiraale *m.l (-layaal, m.ll/dh)* Su'aal adag oo sarbeeban oo ka jawaabiddeeda laysku xujeeyo.

halley *m.l (-yo, m.dh)* 1. Uubatada keeda lab. 2. Geesi, wabar.

ham *m.dh.sh.r* H. dheh/ h. siin: cod lagu muujiyo cantuugo aad u weyn samayn.

hamaan¹ *m.l.kh* Nin naxariis daran oo xalaal iyo xaaraan isugu mid tahay. *ld haamaan*.

hamaan² *f.mg1 (-nay, -ntay)* Mushkilo xallinteeda kari waayid. *ld hamaanso* (3).

hamaanid *m.f.dh eeg* hamaan². *ld hamaansad, hamaanshoo, hamaansi.*

hamaansad *m.l ld* Hamaanshoo; hamaa-nid.

hamaanshoo *m.f.dh eeg* hamaanso. *ld Hamaansi; hamaanid.*

hamaansi *m.l ld hamaanshoo.*

hamaanso *f.mg3 (-saday, -satay)* 1. Hurdo ama caajis awgiis af la kala qaadid. 2. Naftii baa ka h. satay: wuu dhintay. 3. *ld hamaan².*

hamaday *m.l (-yo, m.dh)* Dhaxan aad u badan oo markay timaado geedaha qalajisa. *ld haamadday.*

hamag *m.l 1. ld amag.* 2. (*sh.r*) Cod lagu muujiyo dhiciitaan.

hambaabir *f.mg1 (-ray, -rtay)* Hurdo degdeg uga soo boodid; baraarugid.

hambaabirid *m.f.dh eeg* hamaabir.

hambaabuq *m.l (-yo, m.dh)* Caabuq.

hambaas¹ *m.l ld hambaasid.*

hambaas² *f.mg1 (-say, -stay)* Ku h.: hawl waqtii isku dhaafin.

hambaasi *f.g2 (-iyay, -isay)* Cid maaweeelin.

hambaasid *m.f.dh eeg* hambaas². *ld hamaas¹.*

hambaasin *m.f.dh eeg* hamaasi.

hambabar *f.mg1 (-ray, -rtay)* Hurdo si degdeg ah uga soo boodid naxdin darteed; baraarugid.

hambabarid *m.f.dh eeg* hambabar.

hambad *m.l ld hambasho.*

hambalaal *m.l* Kalluunku meesha uu ka neefsado oo dhegaha ka hooseysa.

hambalaalaq¹ *m.l 1. Kala daadsanaan.* 2. *ld humbuluuluq¹.*

hambalaalaq² *f.mg1 (-qay, -qday)* 1. Cid kala daadsanaansho. 2. *ld humbuluuluq².*

hambalaalaqid *m.f.dh 1. eeg* hambalaalaq². 2. *ld humbululuuqid.*

hambalaalaqsan *f.mg4 (-naa, -nayd)* Wax kala daadsan ahaansho.

hambalaalaqsanaan *m.f.dh eeg* hambalaalaqsan. *ld hambalaalaqsanaansho.*

hambalaalaqsanaansho *m.l/dh ld hambalaalaqsanaan.*

hambalyayn *m.f.dh eeg* hambalyee.

hambalyee *f.mg2 (-yeeyay, -yaysay)* Cid hambalyo u jeedin.

hambalyo *m.dh* Hadal xambaarsan shucuur farxad leh oo loo jediyo cid heshay ama soo hoyisay wax lagu farxo.

hambaraac *m.l Qof* hunguri xun oo meelaha raqdu taal aan laga waayin. *ld hamboraac.*

hambasho *m.f.dh eeg* hambo. *ld hambad.*

hambayn *m.f.dh eeg* hambee.

hambee *f.g2 (-beeyay, -baysay)* Cunto la cunayo qaar reebid.

hambo¹ *m.dh* Cunto la cunay inta weelka lagu reebo.

hambo² *f.g3 (-baday, -batay)* Xantoobo cunto ah af ku shubasho.

hamboorri¹ *m.l Riixdin; jug; garabgal.*

hamboorri² *f.g1 (-iyay, -iday; -iyi)* 1. Wax hore u tuurid. 2. Wax ku walaahoobid.

hamboorriyid *m.f.dh eeg* hamboorri².

hamboraac *m.l Qof* hunguri xun oo meelaha raqdu taal aan laga waayin. *ld hambaraac.*

hameen *m.l ld habeen.*

hamham *m.dh 1* Hadal hoos loo yiri oo aan si fiican loo maqlayn. 2. Hadal aan micno lahayn. *ld xamxam.*

hamhamlee *f.mg2 (-leeyay, -leysay)* Hadal hamham ah dhihid. *ld xamxamlee.*

hamhamleyn *m.f.dh eeg* hamhamlee. *ld xamxamleyn.*

hamir *m.l ld himir.*

hammadra *m.l (juqr.)* Nooc ka mid ah lamaddegaanka, gaar ahaan Saxarada woqoyi Afrika. Lamaddegaanka h., dhulka dushiisu sida badan waxay ka kooban tahay dhadhaab qaawan, oo dabayshu ay ka qaadday bataaxda iyo boorka.

hammajebis *m.l ld qalbijebin.*

hammi¹ *m.l 1. Murugo iyo walaac ka dhasha arrin murugsan.* 2. Niyad, laab. *ld qammi.*

hammi² *f.mg1/2 (-iyay, -iday/isay; -iyi)* 1. Murugo iyo walaac la kulmid. 2. Ku h.: wax had iyo jeer ku fekerid.

hammin *m.dh ld hammiyid.*

hammisian *f.mg4 (-snaa, -snayd)* Wax walaac iyo murugo hayso ahaansho.

hammisii *f.g2 (-iiyay, -iisay)* Cid hammi ku beerid.

hammisiiin *m.f.dh eeg* hammisii.

hammisnaan *m.f.dh eeg* hammisan. *ld hammisnaansho.*

hammisnaansho *m.l/dh ld hammisnaan.*

hammiyid *m.f.dh eeg* hammi². *ld hammin.*

hammuude *m.l (-dayaal, m.l/dh)* Geed yar oo dhulka ku faalala oo miro la cuno dhala. *ld hammuudo.*

- hammuudo** *m.db* Nagaar dhulka ku faalala oo dhala miro yar yar, dhanaan oo la cuno. *ld hammuude.*
- hamrasho** *m.f.dh eeg* hamro.
- hamro** *f.mg³ (-raday, -ratay)* Cid waxtarkeeda u hagar bixid la'aan.
- hamsa** *m.l/dh (nax.)* Shibbane dhawaqaqyada hadalka ka mid ah; waa aamus yar, wuxuuna dhashaa kolka xargaha codku si degdeg ah u xirmaan oo xiisadda dabaysha u joojiyaan, degdeyna u furmaan; astaan-tiisu waa ('). *ld hamse, hamso.*
- hamse** *m.l ld hamsa*
- hamso** *m.dh ld hamsa.*
- hamuu** *m.l.u* Digr duban oo marka la karinayo aan si fiican loo bislaysn. *ld hamuu'.*
- hamuu'** *m.l.u ld hamuu.*
- hamuuudo** *m.db (-ooyin, m.l)* Nagaar dhulka ku faalala oo miro yaryar, dhannaan oo la cuno leh.
- hamuuman** *f.mg⁴ (-mnaa, -mnayd)* Qof hammuun qaba ahaansho.
- hamuumid** *m.dh eeg* hamuuun².
- hamuumnaan** *m.f.dh eeg* hamuuman. *ld hamuumnaansho.*
- hamuumnaansho** *m.l/dh ld hamuumnaan.*
- hamuuu¹** *m.db* Rabitaan saa'id ah oo cunto loo qabo aroortii.
- hamuuu²** *fg1 (-uumay, uuntay; -uumi).* 1. Wax aad u rabid. 2. Cunto aad u rabid.
- hamuungorayo** *m.db ld hamuungorgor.*
- hamuungorgor** *m.l* Sugid la'aanta la sugi waayo cunto dab saaran ama bisil hamuuun awged. *ld hamuungorayo.*
- hamuuntir¹** *m.l* Cunto yar oo hamuunta la isaga bi'iyo.
- hamuuntir²** *fg1 (-ray, -rtay)* Qof cunto yar oo hamuun lagu bi'iyo siin.
- hamuuntirad** *m.l ld hamuuntirasho.*
- hamuuntirasho** *m.f.dh eeg* hamuuntiro. *ld hamuuntirad.*
- hamuuntirid** *m.f.dh eeg* hamuuntir².
- hamuuntiro** *f.mg³ (-rtay, -ratay)* Hamuun iska bi'in.
- han** *m.l* Isla weynaan aan kibir ku jirin; qab.
- hanaayo** *m.db* Cadaawad, nacyab.
- hanacun** *m.l* 1. Cunidda boolida. 2. (*-no, mdh.*) Qof boolida cuna.
- hanad** *m.l (-ddo/-dyo, m.db)* Nin karti iyo hufnaan dheeraad ah isku darsaday; diric.
- hanano** *m.db* Danaano; hiilo.
- hanaq** *m.l (-qyo, m.db)* Dhuunta meesheeda hoose oo godan; galaw; halaw.
- hanaqaad¹** *m.l* 1. H. ah: qof filka mas'uu-liyad lagu hanan karo gaaray; tabargal. 2. Diric, geesi. 3. *ld hanaqaadid.*
- hanaqaad²** *f.mg1 (-day, -dday)* Qof fil uu mas'uuliyad ku hana karo gaari; tabargalid.
- hanaqaadid** *m.f.dh eeg* hanaqaad². *ld hanaqaad¹ (2).*
- hanasho** *m.f.dh eeg* hano.
- handaawad** *m.db* Ubbbo tolay ah oo weesada lagu qaato.
- handabo** *m.l/dh* Xaalad nafsaani ah oo qofka ku qasabta waxa uu jecelyahay in uu falo. Tus. "Cali naaguhuu handabo ku qabaa".
- handad¹** *m.l (-dyo, m.db)*. 1. *ld hanfad¹, hanfaf.* (-dyo, m.db) Hinqasho, boodid. 2. *ld haddidid.* 3. *ld handadid.*
- handad²** *f.g/mg1 (-day, -dday)* 1. (*f.g*) Qof u cagajuglavn. 2. (*f.mg*) Bootin fudud nafley dagaal maagani boodid. 3. (*f.mg*) Qof hurda nixid.
- handadaad** *m.dh* Cabsi gelin cid loo gaysto. *ld haddidid.*
- handadi** *f.g2 (-iyay, -isay)* Cid sasin. *ld hanfadi.*
- handadid** *m.f.dh* 1. *ld handad¹, hanfadid.* *eeg handad².* 2. *ld haddidid.*
- handadin** *m.l eeg* handadi. *ld hanfadin.*
- handaraab¹** *m.l (-byo, m.db)* Bir albaabada lagu qataaro qufulkana lagu xiro.
- handaraab²** *f.mg1 (-aabay, -aabtay)* Albaab handaraab gelin.
- handaraaban** *f.mg⁴ (-bnaa, -bnayd)* Albab wax la handaraabay ahaansho.
- handaraabasho** *m.f.dh eeg* handaraabo.
- handaraabid** *m.f.dh eeg* handaraab².
- handaraabnaan** *m.f.dh eeg* handaraaban. *ld handaraabnaansho.*
- handaraabnaansho** *m.l/dh ld handaraabnaan.*
- handaraabo** *f.mg³ (-bay, -btay)* Albaab handaraab ku xirasho.
- handuul** *m.l (-llo, m.db)* 1. Sariir yar oo ilmaha lagu luloo. 2. Naxash. 3. Sariir doomaha derbiyadooda ku dheggan oo ay seexdaan rakaabka qaarkood.
- hanfaafurrysad** *m.l ld hanfaafurrysasho.*
- hanfaafurrysasho** *m.f.dh eeg* hanfaafurray-so. *ld hanfaafurrysad, hanfaafuraaysi.*
- hanfaafurrysasi** *m.l ld hanfaafurrysasho.*
- hanfaafurrysyo** *fg3 (-stay, -satay)* Cunto yar qadada ama cashada ka hor sii cunid.
- hanfaafurro** *m.dh ld hanfaafuryo.*
- hanfaafuryo** *m.db (-ooyin, m.l)* Cunto yar oo qadada ama cashada ka hor la cuno. *ld hanfaafurro.*

hanfad¹ *m.l* Illaawidda wax la illaawo degdegsiinyo iyo fudayd dartiis. *ld* **handad¹**.

hanfad² *f.mg1* (-day, -dday) Ka h.: Wax degdegsiinyo iyo fudayd dartiis la illaawid. *ld* **hanfad²**.

hanfade *m.l* (-dayaal, *m.ll/dh*) Qof illooshiinyo badan oo fudud

hanfadi *f.g2* (iyay, -isay) *ld* **handadi**.

hanfadid *m.db* *ld* **handadid**.

hanfadin *m.db* *ld* **handadin**.

hanfaf *m.l* *ld* **handad¹**.

hanfafid *m.db* *eeg* handad².

hanfariir¹ *m.l* Argaggax; didmo; sas. *ld* **anfariir¹**.

hanfariir² *f.mg1* (-iiray, -iirtay) Bixid, argaxiid. *ld* **anfariir²**.

hanfariiri *f.g2* (-iyay, -isay) Cabsiin, nixin. *ld* **anfariiri**.

hanfaririd *m.f.db* *eeg* hanfariir².

hanfariirin *m.f.db* *eeg* hanfariiri. *ld* **anfa-riirin**.

hanfariirsan *f.mg4* (-naa, -nayd) Qof la hanfariirayahaansho. *ld* **anfariirsan**.

hanfariirsanaan *m.f.db* *eeg* hanfariirsan. *ld* **anfariirsanaan**, **anfariirsanaansho**,

hanfariirsanaansho *m.ll/dh* *ld* **hanfariirsanaan**.

hanfi¹ *m.l* Dabayl kulul.

hanfi² *m.l* (*jugr.*) Dabayl kulul oo qallalan oo ka soo dhacda meelaha dulaha ah una soo dhacda xeebaha, gaarahaan dalka koonfurta Afrika; waxaana ay dalkaas ka dhacdaa xilliga jiiлаalka. Hanfigu wuxuu dhulka Soomaalida ka dhacaa xilliga xagaaga, waxaanu ka dhacaa Xeebta Badda Cas, sida Berbera iyo Jabuuti.

hangaguryo *m.db* Canaan kulul. *ld* **hangaggurro**.

hangaggurree *f.g2* (-reeyay, -reysay)

1. Canaan kulul cid u jeedin.
2. Qof si sir ah u waxyeellayn.

hangaggurreyn *m.f.db* *eeg* hangaggurree. *ld* **hangaggurro**.

hangaggurro *m.db* 1. Canaan kulul oo cid loo jeediy. 2. Si qarsoodi ah oo cid loo waxyeelleeyo. *ld* **hangaggurreyn**.

hangal¹ *m.l* *ld* **hanqal¹**.

hangal² *m.db* (-llo, *m.db*) Maro cad oo ay in muddo ah xirato haweeney ninkeedii dhintay; asay. *ld* **hengel²**.

hangalle *m.l* (-layaal, *m.ll/dh*) Orod hal lug lagu ordo.

hangallee *f.mg2* (-leeyay, -leysay) Hangalle samayn.

hangalleyn *m.f.db* *eeg* hangallee. *ld* **hangalleys**.

hangalleys *m.l* *ld* **hangalleyn**.

hangaraarac *m.l* Cayayaan yaryar oo lugo badan leh, oogadiisuna leedahay girogiro, midabkiisuna yahay madow. *ld* **hangaraarac**.

hangaralle *m.l* (-layaal, *m.ll/dh*) Harraan, dibqallooc, hanraar.

hangool *m.l* (-llo, *m.db*) Qalab qori oh oo labo gantood iyo gar soo godan leh oo reermeiyigu xoolaha ku ootaan. *ld* **hankool**.

haniye¹ *m.l* (-yayaal, *m.ll/dh*) Labada carrab oo yaryar oo ku yaal qalalka wadnaha: dhiigga wadnaha soo gelaya ayay soo daayaan oo soo wareegaan inuu dib u noqodana u diidaan.

haniye² *m.l* (-yayaal, *m.ll/dh*) (*c.nafl.*) Sooh qaab gaar ah leh oo ay xubnaha qaarkood oo qaab dhuumeed leh u yaal ama meelo ciriiriya socoshada dareere dhex maraya, xubnahaas oo hal jijo oo keliya oo sii deynaya. Gufafku waxay lagama maarmaan u yihiiin: aroorrada, wadnaha iyo xididdada liinfada.

haniye-seddex-faraale *m.l* (*c.nafl.*) Gufka u dhhexeya qolqolka sare ee midig iyo qolqolka hoose ee midig, wuxuu leeyahay saddex farood oo u sii daaya dhiigga ka yimaada qolqolka sare in uu ku shubmo qolqolka hoose, wuxuuna celiya in dhiigu kor u soo noqdo.

hanjab *f.mg1* (-bay, -btay) U h.: qof u cagajuglayn. *ld* **hanjan**.

hanjabaad *m.db* Ereyo iyo cagajuglayn cid lagu cabsi gelinayo. *ld* **hanjabit**.

hanjabit *m.f.db* *eeg* hanjab. *ld* **hanjabaad**, **hanjabo**, **hanjamaad**, **hanjamid**, **hanjamo**.

hanjabo *m.db* *ld* **hanjabit**.

hanjaleeli *f.g2* (-iyay, -isay) Hanjaleelo ama diliq ka keenid (carrur).

hanjaleelin *m.f.db* *eeg* hanjaleeli. *ld* **hanjialeelis**.

hanjaleelis *m.l* *ld* **hanjaleelin**.

hanjaleelo *m.db* Matag yar oo sida badan carruurta caananuugga ah ka yimaada; diliq.

hanjamaad *m.db* *ld* **hanjabit**.

hanjamid *m.db* *ld* **hanjabit**.

hanjamo *m.db* *ld* **hanjabit**.

hanjan *f.mg1* (-amay, -antay) *ld* **hanjab**.

hanjeel *f.g1* (-eelay, -eeshay) Da' yaraan ku dhimasho (dad iyo xoolo).

hanjeeli *f.g2* (-iyay, -isay) Nafley da' yar ku dilid.

hanjeelid *m.f.db* *eeg* hanjeel.

hanjeelin *m.f.db* *eeg* hanjeeli. *ld* **hanjeelis**.

hanjeelis *m.l* *ld* **hanjeelin**.

hanjiid¹ *m.l* Qob ka saaridda in yar oo gocosoo ah gacan qobka looga saaro.

hanjiid² *f.g1 (-day, -dday)* Gocosoo gacan qob uga saarid.

hanjiidan *f.mg4 (-dnaa, -dnayd)* Gocosoo gacan qob uga saarayo ahaansho.

hanjiidasho *m.f.db eeg hanjiido*.

hanjiidid *m.f.db hanjiid²*.

hanjiidnaan *m.f.db eeg hanjiidan ld hanjiidnaansho*.

hanjiidnaansho *m.l/db ld hanjiidnaan*.

hanjiido *f.g3 (-daday, -datay)* Gocosoo, qob gacan kaga saarasho.

hankaag¹ *m.l* Daal iyo dhibaato badan lagala kulmo socod muraadkii lagu hungoobay.

hankaag² *f.mg1 (-gay, -gtay)* Wax lagu hungoobay daal iyo dhibaato badan kala kulmid.

hankaagid *m.f.db eeg hankaag²*.

hankaagsan *f.mg4 (-naa, -nayd)* Wax hankaag la kulmay ahaansho.

hankaagsanaan *m.f.db eeg hankaagsan. ld hankaagsanaansho*.

hankaagsanaansho *m.l/db ld hankaag-sanaan*.

hankool *m.l (-llo, m.db) ld hangool*.

hanna *m.db* Dembi ah wax ka baxsan ballannada herinta ama xeerka qofkii ku xad gudba ayaa la yiraahdaa (hannaa gashay) waxaana ugu culus, u gal moodka naageed inta ugaarsiga lagu jiro ama loo tabaabushaysanaayo, siiba waqtiyada oroobka.

hannaad *m.l ld hanna*.

hannaan *m.l (-nno, m.db)* 1. Wax si wanaagsan u agaasiman. 2. Qaab wanaagsan oo wax leeyihiin.

hannaani *f.g2 (-iyay, -isay)* Wax hannaan wanaagsan u yeelid.

hannaanin *m.f.db eeg hannaani*.

hannas *m.l* Kulayl badan.

hano¹ *m.db* 1. Finan madaxa ka soo baxa oo timaha hoolhoola. 2. Booli; xaaraan.

hano² *f.g3 (-ntay, -natay)* 1. Wax mas' uuliyaddooda ku filnaasho. 2. Wax hantiyid ama qabsasho.

hanqaaran¹ *m.l* 1. Luggooyo. 2. *ld hanqaarmid*.

hanqaaran² *f.mg1 (-rmay, -rantay; -rmi)* Qof hankaagsan noqosh. *ld hanqaran²*.

hanqaare *m.l* 1. Xiiqid. 2. Qalbijab. 3. Wax si aan habboonayn loo qaado.

hanqaarmid *m.f.db eeg hanqaaran². ld hanqaaran¹, hanqaran¹, hanqarmid*.

hanqabitrid *m.db eeg haqabitir². ld haqabitir¹*.

hanqaji *f.g2 (-iyay, -isay)* Qof u caga-jugleyn.

hanqajin *m.f.db eeg hanqaji. ld hanqajis*.

hanqajis *m.l ld hanqajin*.

hanqal *m.l* Qaarka sare ee dadka inta madaxa iyo caloosha u dhxeleysa. *ld hanqal*¹.

hanqalaal *m.l (-llo, m.db)* Daloolka meesha sanka iyo afku isaga furanyihiin ku yaal.

hanqalooc¹ *m.l* 1. Qaadidda qaarka sare kor loo qaado, iyadoo caloosha gadaal loo riixayo, meel hoosana la eegayo. 2. *ld hanqaloocsasho*.

hanqalooc² *f.mg1 ld hanqaloocso*.

hanqaloocid *m.db ld hanqaloocsasho*.

hanqaloocsad *m.l ld hanqaloocsasho*.

hanqaloocsasho *m.f.db eeg hanqaloocso. ld hanqalooc¹, hanqaloocid, hanqaloocsad, hanqaloocs*.

hanqalooci *m.l ld hanqaloocsasho*.

hanqalooco *f.g3 (-saday, -satay)* Si wax meel hoose ku jira loo eego hanqal laalaadin.

hanqaltaag¹ *m.l* 1. Si wax fog loo arko hanqalka oo kor loo taago. 2. Wax aan helitaankoodu sahlanayn oo la higsado.

hanqaltaag² *f.mg1 (-gay, -gtay)* U h.: Wax aan helitaankoodu sahlanayn higsasho.

hanqaltaagid *m.f.db eeg hanqaltaag²*.

hanqar¹ *m.l (-rro, m.db)* 1. Onkod, gugac. 2. Qarax, biriq.

hanqar² *f.mg1 (-ray, -rtay)* Cod weyn oo sida gugaca iwm oo kale ah bixin.

hanqaraarac *m.l (-cyo, m.db) ld hanga-raarac*.

hanqaran¹ *m.l ld hanqaarmid*.

hanqaran² *f.mg4 (-rnaa, -rnayd) ld hanqaaran²*.

hanqarid *m.f.db eeg hanqar²*.

hanqarmid *m.db ld hanqaarmid*.

hanraar *m.l (-rro, m.db) ld harraan*.

hansad *m.db (-do, m.db)* Dhul gariir iyo dabayl xooggan oo ka dhasha meel qarax weyn iwm ku dhacay.

hantaaq *m.db* meel cidla ah oo halis ah.

hantaaqayn *m.f.db eeg hantaaqee. ld hataaqayn, hintaaqayn, nitaaqayn*.

hantaaqee *f.g2 (-qeeyay, -qaysay)* 1. Qof hantaarurayn. 2. Wax dhibaato gaarsiin. *ld hataaqee, hintaaqee, nitaaqee*.

hantaaqo *m.db* 1. Turaanturro. 2. Wax lagu turaanturoodo. 3. Dhibaato. *ld hataaqo, hintaaqo, nitaaqo*.

hantaaqoo *f.mg3 (-ooday, -ootay)* Hantaaqo la kulmid. *ld hataaqoo, hintaaqoo, nitaaqoo*.

hantaaqood *m.f.db eeg hantaaqoo. ld hataaqood, hitaaqood, nitaaqood*.

hantaatac¹ *m.l* Hadal aan milgo lahayn. *ld hantatac¹*.

hantaatac² <i>f.mg1</i> (-cay, -cday; -tici) Hadal aan milgo lahayn sheegid.	hantiwadaagee <i>f.g2</i> (-geeyay, -geysay) Hanti gaar ah hanti guud ka dhigid.
hantaaticid <i>m.f.dh eeg</i> hantaatac ² . <i>ld</i> hantaaticid.	hantiwadaageyn <i>m.f.dh eeg</i> hantiwadaagee.
hantaaturree <i>f.g2</i> (-reeyay, -reysay) Wax ordaya ama soconaya turaanturro u dhigid.	hantiwadaagnimo <i>m.db</i> Hantiwadaag ahaansho.
hantaaturreyn <i>m.f.dh eeg</i> hantaaturree.	hantiyid <i>m.f.dh eeg</i> hanti ² . <i>ld</i> hantin.
hantaaturo <i>m.dh</i> 1. Wax soconaya ama ordaya waxa horay u rida. 2. Dhibaato.	hantiyoobid <i>m.f.dh eeg</i> hantiyow.
hantaluuul <i>m.dh</i> Hamuungorayo.	hantiyow <i>f.mg1</i> (-oobay, -owday; -oobi) U h.: wax uu qof leeyahay noqosho.
hantaq <i>m.l</i> (-qyo, <i>m.dh</i>) Meel dhulka ka hoosaysa oo yara godan. <i>ld</i> hataq.	hantool <i>m.l</i> Naxash.
hantatac¹ <i>m.l ld</i> hantaatac ¹ .	hanuun¹ <i>m.l</i> Raacidda la raaco waddada toosan ee Eebbe jideeyey.
hantatac² <i>f.mg1</i> (-cay, -cday) <i>ld</i> hantaatac ² .	hanuun² <i>fk</i> . Aad iyo aad, si weyn. Tus. "Beerka hanuun buu i xanuunayaa".
hantaaticid <i>m.dh ld</i> hantaaticid.	hanuun³ <i>f.mg1</i> (-nay, -ntay) Qof xume u samayn jirey ka waantoobid.
hanti¹ <i>m.dh</i> 1. Wax mood iyo nool ah ee cidi leedahay. 2. Maal badan.	hanuuni <i>f.g2</i> (-iyay, -isay) 1. Cid dawga san ku tosin. 2. Dhaqan, figrad, ama aragti cid ku barbaarin. 3. Cid meel aanay garanayn tusid.
hanti² <i>f.g1/2</i> (-iyay, -iday/isay; -iyi) 1. Wax mas'uulyaddooda ka adkaansho. 2. Wax lahaanshihiisa la wareegid.	hanuunid <i>m.f.dh eeg</i> hanuun ³ .
hanti-abuur <i>m.l</i> Aruuriin hanti ah. <i>ld</i> hanti-abuuriid.	hanuunin <i>m.f.dh eeg</i> hanuuni. <i>ld</i> hanuunis.
hanti-abuurad <i>m.l</i> Aruursashada hanti ah. <i>ld</i> hanti-abuursasho.	hanuunis <i>m.l ld</i> hanuunin.
hanti-abuurasho <i>m.dh ld</i> hanti-abuursad.	hanuuniye <i>m.l</i> (-yayaal, <i>m.l/dh</i>) Qof wax hanuuuniya.
hanti-abuurid <i>m.dh ld</i> hanti-abuur.	hanuunsan <i>f.mg4</i> (-naa, -nayd) Wax hanuunsan ahaansho.
hantidhawr <i>m.l</i> 1. Xaafis dawlad, hay'ad, qof iwm u qaabbilsan ilaalinta lacagta in sidii loogu talaggalay loo isticmaaly. 2. H. ah: qof xaafiskaas ka shaqeeya.	hanuunsanaan <i>m.l/dh ld</i> hanuunsa-naan.
hantigelin <i>m.dh</i> Maalggelin.	hanweyn <i>f.mg4</i> (-naa, -nayd) U h.: qab weyn lahaansho.
hantigoosad <i>m.l ld</i> hantigoosi.	hanweynaan <i>m.dh eeg</i> hanweyn. <i>ld</i> hanweynaansho, hanweyni.
hantigoosi <i>m.l</i> Hab dhaqan-dhaqaale oo qalabka waxsoosaarka iyo faa'iidadaba dad gaar ahi leeyahay. <i>ld</i> hantigoosad.	hanweynaansho <i>m.l/dh</i> 1. <i>eeg</i> hanweynow. 2. <i>ld</i> hanweyni.
hantigoosad-dawladeed <i>m.l</i> (<i>siyaa</i>) Hab dhaqaale, ama siyaasad, ee hantida ganacsiga, iyo warshadaha ay leeyihii dad gaar ah, oo aan ahayn dawlad, kuwaas oo ku tartama fa'idada.	hanweyni <i>m.dh</i> Dareen qof ku dhaliya in uusan qaadan, waxyaabaha uu u qabo in aanay u qalmin; qab weyn leh. <i>ld</i> hanweynaan.
hantihur¹ <i>m.l</i> Hanti isku hallayn loo qaato iyadoo aan la isa siin.	hanweynow <i>f.mg3</i> (-naaday, -naatay) Qof hanweyni qaba noqosho.
hantihur² <i>f.mg1</i> (-ray, -rtay) ku hantihur: Hanti aan la isa siin si isku hallayn ah u qaadasho.	haq <i>m.dh</i> Harraad iyo gaajo badan.
hantihurid <i>m.f.dh eeg</i> hantihur ² .	haqab <i>m.l</i> Baahi, dan.
hantiile <i>m.l</i> (-layaal, <i>m.l/dh</i>) 1. Qof hanti leh. 2. Qof maaliyad badan leh.	haqabbeel¹ <i>m.l</i> Baahibeelidda wax laga baahibeelo. <i>ld</i> haqabbeelid.
hantin <i>m.f.dh ld</i> hantiyid.	haqabbeel² <i>f.mg1</i> (-eelay, -eeshay) Ka h.: wax inta looga baahanyahay ka qaadasho.
hantiwadaag <i>m.l</i> Hab dhaqan-dhaqaale oo qalabka waxsoosaarka iyo waxa la soo saaraba dadweynuhu u simanyahay.	haqabbeelid <i>m.f.dh eeg</i> haqbbeel ² . <i>ld</i> haqqabbeel ¹ .
hantiwadaag-dawladeed <i>m.l</i> (<i>siyaa</i>) Qaran siyasaddiisa iyo dhaqaalahiisu ku nidaamsanyahay mabda'a hantiwadaagga.	haqabtir¹ <i>m.l</i> (-ray, -rtay) <i>ld</i> haqabtirid.
	haqabtir² <i>f.g1</i> (-ray, -rtay) Cid baahi tirid.
	haqad <i>m.l</i> (-dyo, <i>m.dh</i>) 1. Cad yar, beer ka mid ah oo qof maalin fal'i karo. 2. <i>ld</i>

haqasho. 3. Qarar dhaadheer oo xeebaha ku yaal.	haraatiggeelle <i>m.l (-layaal, m./l/db)</i> Kobajaa.
haqasho <i>m.f.db eeg haqo. ld haqad</i> (2).	haraatin <i>m.db ld haraatiyid.</i>
haqi <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> Cid harraad iyo gaajo ku dilid.	haraatiyid <i>m.f.db haraati</i> ³ . <i>ld haraatin, harraatin, harraatiyid.</i>
haqin <i>m.f.db eeg haqi.</i>	harac <i>m.l.kh</i> Hoos weyn oo qabow oo ay geedaha waaweyni yeeshaan.
haqo <i>f.mg3 (-qay, -qday)</i> Haq u dhimasho.	harag <i>m.l (-rgo-rko, m.db)</i> Maqaar nafleyda oogada kore uga rogan.
haquuq¹ <i>m.l ld habuuq¹.</i>	haragmaqaar <i>m.l (-rro, m.db)</i> Harag si gaar ah loo tolay oo nafleyda irmaan oo ay ilmuu ka dhinteen lagu goddiyo; gandool.
haquuq² <i>f.mg1 (-qay, -qday) ld habuuq².</i>	haragwaxar <i>m.l (-rro, m.db)</i> Maqaarka waxaraha oo inta la qalajiyey laysku tolay, oo gogol ahaan loo isticmaalo.
haquuqasho <i>m.db ld habuuqasho.</i>	haram <i>m.l (-mmo, m.db)</i> (xis.) Muuqaal adke ah.
haquuqid <i>m.db ld habuuqid.</i>	haramayn <i>m.f.db eeg haramee.</i>
haquuquo <i>f.g3 (-qday, -qatay) ld habuuqso.</i>	haramcad <i>m.l Naasley duur joog ah, hilib ku nool ah, oo laga helo Afrika, una eg shabeel, laakiin ka jurmi weyn. ld haramcas.</i>
har¹ <i>m.l (-rar, m.l)</i> 1. Wax if qabtay hooska uu bixiyo. 2. Meel dusha ka dedan, waab, guri iwm hooskooda qabow.	haramcas <i>m.l ld haramcad.</i>
har² <i>f.g/mg1 (-ray, -rtay)</i> 1. <i>(f.g)</i> Digo iwm meel ka xaarid. 2. <i>(f.mg)</i> Safar iwm dad u bixi lahaa mid ka mid ah ka baaqasho. 3. <i>(f.mg)</i> Qof dad uu la socday ka gaabin. 4. <i>(f.mg)</i> Wax la isticmaalay in yar ka baaqi noqosh. 5. <i>(f.mg)</i> U h.: qof dhintay xoolo ka dhaxlid.	harame <i>m.l</i> Caws iyo nagaar iskood uga baxa beeraha. <i>ld harammo.</i>
haraa <i>m.l</i> 1. H. ah: Neef xoolo ah oo weligiiba ka hara xoolaha uu la soifo. 2. Baaqi. <i>ld hardabaa.</i>	haramee <i>f.g2 (-meeyay, -maysay)</i> 1. Beer caws xun ka gurid. 2. Wax nijaasayn.
haraaci¹ <i>m.l.kh ld hiraaci¹.</i>	harammo <i>m.db</i> Caws yaryar oo beeraha ka baxa oo dalagga guba haddii aan laga falin. <i>ld harame.</i>
haraaci² <i>f.g2 (-iyay, -isay) ld hiraaci².</i>	haran <i>m.l</i> Wax nijaaso leh.
haraacin <i>m.db ld hiraacin.</i>	harar¹ <i>m.l ld harrar¹.</i>
haraahir¹ <i>m.l ld hiraahir¹.</i>	harar² <i>m.db ld harrar².</i>
haraahir² <i>f.mg1 (-ray, -rtay) ld hiraahir².</i>	harari <i>m.l.kh</i> Nooc jaadka ka mid ah oo Harar ka baxa.
haraahirid <i>m.db ld hiraahirid.</i>	harati <i>f.g2 (-iyay, -isay) ld hardi².</i>
haraahirsan <i>f.mg4 (-naa, -nayd) ld hiraahirsan.</i>	haratin <i>m.db ld hardiyid.</i>
haraahirsanaan <i>m.db ld hiraahirsanaan.</i>	harayn <i>m.db ld harin.</i>
haraahirsanaansho <i>m.l/db ld hiraahirsanaan.</i>	haraysan <i>f.mg4 (-snaa, -snayd)</i> Meel hoos leh ahaansho.
haraanhir¹ <i>m.l ld hiraahir¹.</i>	haraysnaan <i>m.f.db eeg haraysan. ld haraysnaansho.</i>
haraanhir² <i>f.mg1 (-ray, -rtay) ld hiraahir².</i>	haraysnaansho <i>m.l/db ld haraysnaan.</i>
haraanhirid <i>m.db ld hiraahirid.</i>	harbi <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> Wax biyo ku dhex jira horay u riixid.
haraanhirsan <i>f.mg4 (-naa, -nayd) ld hiraahirsan.</i>	harbin <i>m.f.db eeg harbi. ld harbis.</i>
haraanhirsanaan <i>m.l ld hiraahirsanaan.</i>	harbis <i>m.l ld harbin.</i>
haraanhirsanaansho <i>m.l/db ld hiraahirsanaan.</i>	hardabaa <i>m.l ld haraa.</i>
haraaryo <i>m.db</i> Neef-tuur xooluhu samee-yaan wakhtiga kulaylaho markay qooraxdu qabato.	hardaf¹ <i>m.l</i> 1. Nooc orodka fardaha ka mid ah. 2. <i>ld hardafid.</i>
haraaryoo <i>f.mg3 (-ooday, -ootay)</i> Haraaryo samayn.	hardaf² <i>f.mg1 (-fay, -ftay)</i> Si hardaf ah u ordid.
haraaryood <i>m.f.l eeg haraaryoo.</i>	hardafi <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> Si hardaf ah faras u ordisiin.
haraati¹ <i>m.l (-yo, m.db)</i> Nooc ka mid ah warmaha waaweyn.	hardafid <i>m.f.db eeg hardaf². ld hardaf¹</i> (2).
haraati² <i>m.db</i> Si xoog leh oo cagta wax loogu dhufsto. <i>ld harraati¹.</i>	hardafin <i>m.f.db eeg hardafi.</i>
haraati³ <i>f.g1/2 (-iyay, -iday/isay; -iyi)</i> Si xoog leh cagta wax ugu dhufasho. <i>ld harraati².</i>	

hardamid *m.f.dh eeg* hardan². *ld hardan¹, hertamid, hertan¹.*
hardan¹ *m.l* Isku dhufashada laba nafley madaxa isku dhuftaan. *ld hardamid.*
hardan² *f.mg1 (-amay, -antay; -ami)* Laba nafley madaxa ku dagaalamid. *ld hertan².*
hardi¹ *m.dh* Madaxa oo wax lagu dhufto. *ld herti¹.*
hardi² *f.g1/2 (-iyay, -iday/isay; -iyi)* Madaxa ku dagaalamid. *ld harati, herti².*
hardin *m.dh ld hardiyid.*
hardiyid *m.f.dh eeg* hardi. *ld haratin, hardin, hertin.*
haree *f.g2 (-eeyay, -eeysay)* 1. Wax har u yeelid. 2. Wax iftiin ka qarin.
hareed *m.l* Timo ka soo baxa labada dhaban ee ragga. *ld harreed.*
hareef *m.dh (-fyo, m.l/dh)* 1. Qof tabar daran. 2. Qof aan muuqaal wanaagsanayn. 3. Wax soo haray. 4. Derin duug ah.
hareer *m.dh (-ro, m.l)* Dhinac; barbar.
hareerayn *m.f.dh eeg* hareeree.
hareeree *f.g2 (-reeyay, -raysay)* Wax dhinac kasta ka marid.
hareereysan *f.mg4 (-naa, -nayd)* Wax hareer kasta looga meersan yahay ahaansho.
hareereysnaan *m.f.dh eeg* hareereysan. *ld hareereysnaansho.*
hareereysnaansho *m.l ld hareereysnaan.*
hareeri *m.l (hareeri, m.dh)* Geed aan qodax lahayn, dhirta waaweyn ka mid ah oo toos u baxa.
hartaamee *f.g2 (-meeyay, -meysay)* Si nac ku jiro qof wax u yeelid.
hartaameyn *m.f.dh eeg* hartaamee.
hartaamo *m.dh* Si nacabnimo ah oo qof loo waxyeelleeyo.
hartaanti *m.l/dh (-yo, m.l)* 1. Qof ugaarsashada aad u yaqaan. 2. Qof hawlkar ah.
hargab¹ *m.l* Xanuun qufac, hindhisu iyo xummad leh oo dadka ku dhaca; duray. *ld hergeb.*
hargab² *m.l* Cudur muddo gaaban oo la is qaadsiyo waxaana keena fiirus. Wuxuu ku dhacaan xubnaha neef mareenka.
hargab³ *f.mg1 (-bay, -btay)* Duray qaadid.
hargabid *m.f.dh eeg* hargab³.
hargabsan *f.mg4 (-naa, -nayd)* Wax hargab hayo ahaansho.
hargabsanaan *m.f.dh eeg* hargabsan. *ld hargabsanaansho.*
hargabsanaansho *m.l/dh ld hargabsanaan.*
hargag¹ *m.l ld xargag¹.*
hargag² *f.mg1 (-gay, -gtay)* *ld xargag².*

hargagid *m.dh ld xargagid.*
hargal¹ *m.l* 1. Waqtiga u dhexeeya duhurkiy iyo casirkii. 2. *ld hargelid.* *ld hargalmo, hergel¹, hergalmo.*
hargal² *f.mg1 (-alay, -ashay; -geli)* 1. Qorrax hoos ka gelid. 2. U h.: cid waqtii duhur ah u martiyid. *ld hergel².*
hargalmo *m.dh ld hargal.*
hargaweylaalis *m.dh (-syo/-so, m.l)* Hargo weylo yaryar oo inta laysku tolay gogol laga dhigto.
hargeli *f.g2 (-iyay, -isay)* Xoolo meel hoos leh oo ay qorraxda ka galaan geyn. *ld hargeli.*
hargelid *m.f.dh eeg* hargal². *ld hargal¹, hergelid.*
hargelin *m.f.dh eeg* hargeli. *ld hargelis, hergelin, hergelis.*
hargelis *m.l ld hargelin.*
hari *f.g2 (-iyay, -isay)* Wax meel hoos ah gayn.
harid *m.f.dh eeg* har². *ld haris².*
harimayn *m.f.dh eeg* harimee.
harimaysasho *m.f.dh eeg* harimayo.
harimayo *f.mg3 (-stay, -satay)* Qado cunid.
harimee *f.g2 (-meeyay, -maysay)* Qado bixin.
harimo *m.dh (-ooyin, m.l)* 1. Cuntada harkii la cuno; qado. 2. Wax jirro awgeed loo takoro.
harin *m.f.dh eeg* hari. *ld harayn, haris¹.*
haris¹ *m.l ld harin.*
haris² *m.dh ld harid.*
harjacsan *f.mg4 (-naa, -nayd)* Wax si u kala laalaada ahaansho.
harjacsanaan *m.f.dh eeg* harjacsan. *ld harjacsanaansho.*
harjacsanaansho *m.l/dh ld harjacsanaan.*
harjad¹ *m.l* 1. H. ah: qof sakaraad ah oo naftu dhibayso. 2. H. ah: qof mintid ah. 3. *ld harjadid.*
harjad² *f.mg1 (-day, -dday)* 1. Qof sakaraad hayo rafasho. 2. Qof mintidnimo dheeraad ah muujin.
harjadid *m.f.dh eeg* harjad². *ld harjad¹ (3).*
harmataan *m.l (juqr.)* Dabayl xoog leh oo ka soo dhacda woqoogi-bari oo saamaya galbeedka Afrika. Waxay si toos ah uga soo dhacdaa lamaddegaanka Saxara, waa kulayl, qallalayl, booryley - iyadoo sidaas ukulul una qallalan ayay haddana kala dillaacisaa jiridaha geedaha.
harmi *f.g2 (-iyay, -isay)* 1. Wax nijaasayn. 2. Beer caws ka falid.
harmin *m.f.dh eeg* harmi.
haro *m.dh (-ooyin, m.l)* 1. Biyo badan oo fadhiya oo aala macaan oo dhinac walba dhul kaga wareegsanyahay; balli weyn.

2. Hungowga ku dhaca herinta marka ugaar la soo waayo.	haro folkaaneed <i>m.l (-dyo, m.db) (jool.)</i> Biyofadhiisn ku samaysmay karaytar folkaano oo cidhib go'ay.	harraadan <i>f.mg4 (-dnaa, -dnayd)</i> 1. Wax harraad hayo ahaansho. 2. U h.: Wax, wax aad u jecel ahaansho. <i>ld harraadsan.</i>
harowsad <i>m.l ld harowsasho.</i>	harraadbeel <i>m.l</i> Cabidda la caboo wax oonka bi'ya.	
harowsasho <i>m.f.db eeg</i> harowsso. <i>ld harowsad, harrowsi.</i>	harraadbeel <i>f.mg1 (-eelay, -eeshay)</i> Wax harraad ku ba'yo cabbid.	
harowsi <i>m.l ld harowsasho.</i>	harraadbeelid <i>m.f.db eeg</i> harraadbeel ² .	
harowsso <i>f.g3 (-saday, -satay)</i> Hadal been iyo kхиyaamo ku jirto qof ka dhaadhicin.	harraadi <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> Nafley harraad badid.	
haro-xeebeed <i>m.l/db (juqr.)</i> Biyo gun gaaban oo qayb ahaan ama dhammaan uu liid dhuleed dhuuban badda ka gooyo.	harraadid <i>m.f.db eeg</i> harraad ² .	
harqaamaan <i>m.f.db eeg</i> harqaaman. <i>ld harqaamaansho.</i>	harraadin <i>m.f.db eeg</i> harraadi.	
harqaamaansho <i>m.l/db ld harqaamaan.</i>	harraadnaan <i>m.f.db eeg</i> harraadan. <i>ld harraadnaansho,</i> <i>harraadsanaan,</i> <i>harraadsanaansho.</i>	
harqaaman <i>f.mg4 (-naa, -nayd)</i> Wax tolan ahaansho.	harraadnaansho <i>m.l/db ld harraadnaan.</i>	
harqaamasho <i>m.f.db eeg</i> harqaamo.	harraadsan <i>f.mg4 (-naa, -nayd)</i> <i>ld harraadan.</i>	
harqaamid <i>m.f.db eeg</i> harqaan ² .	harraadsanaan <i>m.db ld harraadnaan.</i>	
harqaamo <i>f.mg3 (-aantay, -aamatay)</i> Maro iwm tolasho.	harraadsanaansho <i>m.l/db ld harraadnaan.</i>	
harqaan¹ <i>m.l (-nno, m.db)</i> 1. Dhul beereed, aan carro madow ahayn, ee dhagxaanta iyo carro guduuddu ku badantahay, oo dhuulka adablaho ah xagga dhagaxa ka xiga. 2. <i>ld kharqaan, sharqaan.</i> Makiinad dharka lagu tolo.	harraadadir <i>f.g1 (-ray, -rtay)</i> Nafley wax harraad ka bi'ya siin.	
harqaan² <i>f.g1 (-aamay, -aantay)</i> Dhar makiinad ku tolid.	harraadadirid <i>m.f.db eeg</i> harraadadir.	
harqaanle <i>m.l (-layaal, m.l/db)</i> Qof dharka makiinad ku tola. <i>ld kharqaanle, sharqaanle.</i>	harraan <i>m.l (-no, m.db)</i> Cayayaan lix lugoodle ah, dalalka kulul ku nool, oo dib sun xambaarsan oo uu wax ku qaniino leh. <i>ld hanraar, harraar.</i>	
harqaboobe <i>m.l (-bayaal, m.l/db)</i> Galab ama subax marka qorraxdu gaabantahay.	harraar <i>m.l (-rro, m.db)</i> <i>ld harraan.</i>	
harqad <i>m.db (-do, m.l)</i> 1. Gabal maro ah. 2. Galka barkinta. 3. <i>ld harqasho.</i>	harraati¹ <i>m.db ld haraati¹.</i>	
harqasho <i>m.f.db eeg</i> harqo. <i>ld harqad (3), hirqad, hirqasho.</i>	harraati² <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> <i>ld haraati².</i>	
harqi <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> 1. Cid biyo ku hafin. 2. Cid wax aad uga dhergin. 3. <i>ld hirqi.</i>	harraatin <i>m.db ld haraatiyid.</i>	
harqin <i>m.f.db eeg</i> harqi. <i>ld hirqin.</i> <i>ld harqis.</i>	harraatir <i>m.l</i> Wax yar oo harraadka bi'ya.	
harqis <i>m.l ld harqin.</i>	harraatiyid <i>m.db ld haraatiyid.</i>	
harqo <i>f.mg3 (-qaday, -qatay)</i> 1. Nafley biyo ku hafasho. 2. Nafley wax aad uga dhergid. <i>ld hirqo.</i>	harrar¹ <i>m.l (-rro, m.db)</i> Gogol caws ka samaysan oo lagu seendo ama guriga lagu dedo. <i>ld harar¹.</i>	
harqood <i>m.l (-dyo, m.db)</i> Qalab ay jiidaan laba dibi oo beeraha lagu falo.	harrar² <i>m.db</i> 1. Derin guryaha lagu dedo. 2. Dun dermooyinka lagu qurxiyo. <i>ld harar².</i>	
harqoodaal <i>m.l (-llo, m.db)</i> Harka galabtii walxaha iyo nafleydu yeeshaan.	harry <i>m.l</i> Orgi markaas hooyadii goysay.	
harraad¹ <i>m.l</i> Baahi biyo loo qabo.	harreed <i>m.l ld hareed.</i>	
harraad² <i>f.mg1 (-day, -dday)</i> Biyo u baahasho.	harreemi <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> Cid baahan hanti yar ku taakulayn.	
	harreemin <i>m.f.db eeg</i> harreemi. <i>ld harreemis.</i>	
	harreemis <i>m.l ld harreemin.</i>	
	harsad <i>m.l ld harsasho.</i>	
	harsan <i>f.mg4 (-naa, -nayd)</i> Wax intoodii badnayd tagtagay, wax ka haray ahaansho. Tus. "Waqtigii wax baa inooga harsan ee hawsha wada".	
	harsanaan <i>m.f.db eeg</i> harsan. <i>ld harsanaansho.</i>	
	harsanaansho <i>m.l/db ld harsanaan.</i>	
	harsasho <i>m.f.db eeg</i> harso. <i>ld harsad, harsi.</i>	
	harsi <i>m.l ld harsasho.</i>	
	harsiimo <i>m.db ld harsimo.</i>	

harsimo <i>m.db</i> Waqtiga maalinta bartankeeda ah ee qorraxdu ugukulushahay. <i>ld harsiimo.</i>	dhuudhubanyihiin	waana	kala
harso <i>f.mg3</i> (-saday, -satay) 1. Qorrx meal hoos ah ka gelid. 2. Goor maalin ah cid marti u noqoshlo. <i>ld herso.</i>	durugsanyihiin.		
harsubaxed <i>m.l</i> Hooska ay walxuhu yeeshaan subaxii marka ay qorraxdu ku dhacdo; hoos-horaad. <i>ld harsubaxed.</i>	hasid <i>m.f.dh eeg has².</i>		
harsubaxed <i>m.l ld</i> harsubaxed.	hataaqayn <i>m.db ld hantaaqayn.</i>		
harti <i>m.l</i> 1. Qori xabbad keliyaale ah oo la isticmaali jirey waayadii hore. 2. Awr; rati.	hataaqee <i>f.g2</i> (-qeeyay, -qeysay) <i>ld hantaaqee.</i>		
haruub <i>m.l</i> (-bbo/byo, <i>m.db</i>) 1. Daboolka haanta ama dhiisha. 2. Weelcaanoodka aan daboolka lahayn.	hataaqaqo <i>m.dh ld hantaaqaqo.</i>		
haruubgaal <i>m.l</i> (-llo, <i>m.db</i>) Haruub weyn oo geela lagu liso.	hataaqaqoo <i>f.mg3</i> (-ooday, -ootay) <i>ld hantaaqaqoo.</i>		
haruubqori <i>m.l</i> (-yo, <i>m.db</i>) Weel qori ka samaysan, dabool leh oo caanaha lagu kaydiyo. 2. Haruub qori la qoray ka samaysan.	hataaqood <i>m.l ld hantaaqood.</i>		
haruuuf¹ <i>m.l ld</i> huruufid.	hataq <i>m.l ld hataq.</i>		
haruuuf² <i>f.mg1</i> (-fay, -ftay) <i>ld huruuf².</i>	hataticid <i>m.db ld hantaaclid.</i>		
haruuufid <i>m.db ld</i> huruufid.	haw <i>m.db.sh.r</i> Cod lagu muujiyo hororidda ama halilidda.		
haruur¹ <i>m.l</i> Nooc dalagga la beerto ka mid ah, la cuno, oo leh bal, sabuul, iyo miro yar-yar.	haw <i>m.db.sh.r</i> Cod lagu muujiyo dabeysha foorinteed.		
haruur² <i>m.db</i> Bari idaad oo subaggii la shiilay; shariir; shaxaroor.	hawaan <i>m.l</i> Wax la is yeelsiyo; xoog; dirqi; sandulle, khasab.		
harwaa <i>m.l</i> Qof aan quusan.	hawaar¹ <i>m.l</i> Si bahardaad ah oo geelu u fariisto. 2. <i>ld hawaarid.</i>		
harwaraable <i>m.l</i> Waqtiga kulul meelaha aan geedaha lahayn isgelinta iduhu ay madaxa isgeliyaan.	hawaar² <i>m.dh</i> (-ro, <i>m.l</i>) Jiitin weyn oo geela dheegga looga sunto.		
harwaraablee <i>f.mg2</i> (-leeyay, -leysay) Waqtia kulul meel aan dhir lahayn madaxa isgashasho(ido).	hawaar³ <i>f.mg1</i> (-ray, -rtay) Si barraaq ah u fariisasho (neef geel ah).		
harwaraableyn <i>m.f.dh eeg</i> harwaraablee.	hawaaran <i>f.mg4</i> (-rnaa, -rnayd) 1. Neef geel ah wax hawaar leh ahaansho. 2. <i>ld hawaarsan.</i>		
haryuub <i>m.db</i> (-byo, <i>m.db</i>) 1. Duuduubka haragga dadka aad u duquoabay yeesho. 2. Buuryo.	hawaari <i>f.g2</i> (-iyay, -isay) Neef geel ah hawaar u yeelid.		
has¹ <i>m.l</i> Bus fuula alaab aan mudda la isticmaalin.	hawaarid <i>m.f.dh eeg</i> hawaar ³ . <i>ld hawaar¹</i> (2).		
has² <i>f.g1</i> (-say, -stay) 1. Wax yasid. 2. Cid cabsi gelin. 3. Cid nijaaseyn.	hawaarin <i>m.f.dh eeg</i> hawaari.		
hasad <i>m.db ld</i> hansad.	hawaarnaan <i>m.f.dh eeg</i> hawaaran. <i>ld hawaarsanaan.</i> <i>ld hawaarnaansho.</i>		
hasan <i>f.mg4</i> (-snaa, -snayd) Wax nijaasi ku hollowday ahaansho.	hawaarnaansho <i>m.l/ld ld</i> hawaarnaan.		
hase ahaatee <i>xi. ld hayeeshee.</i>	hawaarsan <i>f.mg4</i> (-naa, -nayd) Wax barraaq u fadhiya ahaansho. <i>ld hawaaran.</i>		
haseyeeshee <i>xi. ld hayeeshee.</i>	hawaarsanaan <i>m.f.dh eeg</i> hawaarsan. <i>ld hawaarnaan,</i> hawaarnaansho.		
hashuur <i>m.l</i> (-rro, <i>m.db</i>) (<i>juqr.</i>) Xarriiqyo harayn oo gaagaaban oo khariidadda lagu dul sawiro si loo muujiyo farqiga u dhexeceya tiirada dhulka. Haddii tiiradu ay taagantahay xarriiqyadu waa dhumuc weyniyihiin waana isku dhawiyihiin; haddise tiiradu ay sahlantahay, xarriiqyadu waa	hawaarsanaansho <i>m.l/ld ld</i> hawaarsanaan.		
	hawaawi¹ <i>m.l</i> 1. Haynta niyadda lagu hayo wax helitaankooda. 2. <i>ld hawaawiyid.</i>		
	hawaawi² <i>f.mg1</i> (-iyay, -iday; -iyi) Wax si aad ah ugu fekerid.		
	hawaawir¹ <i>m.l.sh.r</i> Cod weyn oo xabbado la ridayo bixiyaan.		
	hawaawir² <i>f.mg1</i> (-ray, -rtay) 1. Si aan sugnayn u muuqasho (wax). 2. Caloolyow dareemid. 3. Ur xun urid (wax).		
	hawaawiri <i>f.mg2</i> (-iyay, -isay) Hal riman candha keenid.		
	hawaawirid¹ <i>m.l</i> Rididda xabbado aan dan laga lahayn la rido.		
	hawaawirid² <i>m.f.dh eeg</i> hawaawir ² .		

hawaawirid ³ <i>f.g1</i> (-day, -dday) Xabbado bilaash u ridid.	hawirnaan <i>m.f.db eeg</i> hawiran ² . <i>ld</i> hawir-naansho . hawirnaansho <i>m.l/db ld</i> hawirnaan . hawkar <i>m.l.kh</i> Dhibaato, daal, cabsi iwm oo lagala kulmo socdaal. hawl¹ <i>m.l</i> Wax ijaar ahaan loo siyo qof shaqo qabtay. hawl² <i>m.dh (-lo, m.l)</i> Waxqabad ujeeddo leh oo la adeegsanayo muruq, maskax iwm; shaqo. hawl³ f.g1 (-awlay, -awshay) 1. Qof shaqo u yeelid. 2. Cid dhibaateyn. hawl-abuur <i>m.l</i> Hawl abuurid. hawlaysan <i>f.mg4 (-snaa, snayd)</i> Qof shaqo haya ahaansho. hawlaysnaan <i>m.f.db eeg</i> hawlaysan. <i>ld</i> hawlaysnaansho . hawlaysnaansho <i>m.l/db ld</i> hawlaysnaan . hawldabre <i>m.l (-rayaal, m.l/db)</i> Qof ama wax shaqo curyaamiya. hawldiid <i>m.l (-dyo, m.db)</i> Qof shaqo neceb. <i>ld</i> hawl⁴ido, hawl⁵idid . hawldiido <i>m.db</i> Necbaanta hawsha la necbaado. <i>ld</i> hawldiid . hawldiidid <i>m.db ld</i> hawl⁶id . hawldiindimo <i>m.db</i> Hawldiid ahaansho. hawlfududayn <i>m.db</i> 1. Wax shaqada qabashadeeda sahla. 2. Wax la siyo qof la rabo in uu shaqo qabto. hawlgab¹ <i>m.l (-byo, m.db)</i> H. ah: qof gabow awgii shaqo uga fariistay. <i>ld</i> hawlgeb¹ . hawlgab² <i>f.mg1 (-bay, -btay)</i> Gabow awgii shaqo uga fariisasho. hawlgabid <i>m.f.db eeg</i> hawlgab ² . <i>ld</i> hawlgebid . hawlgacmeed <i>m.l</i> Shaqo gacmaha laga qabto. hawlgal¹ <i>m.l</i> 1. Gaashaanqaad. 2. Si hawsha loo qabto. 3. Waqtiga shaqada la billaaboo. hawlgal² <i>f.mg1 (-alay, -ashay)</i> 1. Shaqo bilaabid. 2. U h.: wax helitaankooda ku dedaalid. hawlgebid <i>m.db</i> Si dhakhdo ah oo kala daadsanaani ku jirto u socosh. <i>ld</i> hawlgabid . hawlgeli f.g2 (-iyay, -isay) Shaqo gelin. hawlgelid <i>m.f.db eeg</i> hawlgal ² . hawlgelin <i>m.f.db eeg</i> hawlgeli. <i>ld</i> hawlgeleis . hawlgelis <i>m.l ld</i> hawlgelein . hawlid <i>m.f.db eeg</i> hawl ³ . hawlkar <i>m.l.kh</i> H. ah: qof hawsha qabashadeeda karti dheeraad ah u leh. hawlkarmino <i>m.db</i> Hawlkarnimo ahaansho. hawlla' f.mg4 (-'aa, -'ayd) Qof aan hawl hayn ahaansho. hawlla'aan <i>m.f.db eeg</i> hawlla'. <i>ld</i> hawl-la'aansho .
--	--

hawlla'aansho *m.l/dh eeg* hawlla'ow. *ld* hawlla'aan.

hawllan *f.mg4 (-naa, -nayd)* Qof wax hawl haya ahaansho. *ld* **hawlloon, hawshoon**.

hawllanaan *m.dh eeg* hawllan. *ld* **hawlla-naansho, hawlloonaan, hawlloonaansho.**

hawllanaansho *m.l/dh ld* **hawllanaan.**

hawllanow *f.mg1 (-way, -wday)* Wax hawl ku mashqulsan noqosho.

hawlla'ow *f.mg3 (-'aaday, -'aatay)* Wax aan shaqo lahayn noqosho.

hawlloon *f.mg4 (-naa, -nayd)* *ld* **hawllan.**

hawlloonaan *m.dh ld* **hawllanaan.**

hawlloonaansho *m.l/dh ld* **hawllanaan.**

hawlmaalmeed *m.l* Shaqo maalin la qabto.

hawl-obtikeed *m.dh (fis.)* Awoodda ay u leeyihii iskudhisyada qaarkood in ay ku wareegaan sallaxa ciriflanimada ee sallax ilays cirifaysan marka ilays la dhex mariyo. H. o.da waxaa laga arki karaa wiriqaha, neefaha, horarka iyo milannada.

hawlqaad *m.l.kh* Qof shaqayn awood leh.

hawlwadaag *m.l* Ishtiraakiya; hantiwadaag.

hawlwadeen *m.l (-nno, m.dh)* 1. Qofka hawsha kala haga ama maamula. 2. Shaqale.

hawlyar *f.mg4 (-raa, -rayd)* Dhib yar; fudud.

hawlyaraan *m.f.dh eeg* hawlyar. *ld* **hawlyaraansho, hawlyari.**

hawlyaraansho *m.l/dh ld* **hawlyaraan.**

hawlyarayn *m.f.dh eeg* hawlyaree.

hawlyaraysad *m.l ld* **hawlyaraysasho.**

hawlyaraysasho *m.f.dh eeg* hawlyarayso. *ld* **hawlyaraysad, hawlyaraysi.**

hawlyaraysi *m.l ld* **hawlyaraysasho.**

hawlyarayo *f.mg3 (-stay, -satay)* 1. Ka h.: hawl wax ka qabashadeeda sahlasho. 2. Ka h.: arrin ka welwelid la'aan.

hawlyaree *f.g2 (-reeyay, -raysay)* U h.: wax qabashadooda cid u fududeyn.

hawlyari *m.dh* Si aan dhib lahayn oo lagu suganyahay. *ld* **hawlyaraan.**

hawo *m.dh* 1. Dabayl gabow. 2. Inta cirkha iyo dhulka u dhexeysa oo eberka ah. 3. Wax maanka laga jecelyahay. 4. Damac.

hawohankaag¹ *m.l* Waayidda la waayo wax rajo ama han weyn loo lahaa. *ld* **hawohankaagid.**

hawohankaag² *f.mg1 (-gay, -gtay)* Wax heliddooda rajo wayn laga lahaa waayid.

hawohankaagid *m.f.dh eeg* hawohankaag². *ld* **hawohankaag¹.**

hawohankaaji *f.g2 (-iyay, -isay)* Qof wax uu rajo weyn ka lahaa helitaankooda in uu waayo gayeysiin.

hawohankaajin *m.f.dh eeg* hawohankaaji. *ld* **hawohankaajis.**

hawohankaajis *m.l ld* **hawohankaajin.**

hawoo *f.mg3 (-ooday, -ootay)* Wax damcid.

hawood *m.f.l eeg* hawoo.

hawraar *m.dh* Hadal; oraah; weer.

hawshoo *f.mg3 (-ooday, -ootay)* Hawl ku mashqulid.

hawthood *m.f.l eeg* hawshoo.

hawshoon *f.mg4 (-naa, -nayd)* *ld* **hawllan.**

hawshoonaan *m.dh ld* **hawllanaan.**

hawshoonaansho *m.l/dh ld* **hawllanaan.**

hawtulhamag *m.l* 1. Cayayaan duulduula, habeenkii dabka ifkiisa soo raaca oo ku gubta. 2. Qof aan kala aqoon wax u roon iyo waxa u daran. 3. H. ah: meel aad mugdi u ah ama aad gudcur u ah.

hay *f.g/mg2 (-yay, -ysay)* 1. *(f.g)* Wax xafidid. 2. *(f.mg)* La h.: wax kahelid. 3. *(f.mg.)* U h.: rati, hal abaahisiin.

hayaami *f.g2 (-iyay, -isay)* Meel fog oo roob ka da'ay xoolo u rarid.

hayaamid *m.f.dh eeg* hayaan².

hayaamin *m.f.dh eeg* hayaami.

hayaamiso *m.dh (-ooyin, m.l)* 1. Xasharad xareedeeyaha u eg, duusha, oo la aaminsanyaay in ay cudur siddo. 2. *ld* **hayoomiso, huyuumiso.** Cudur hindhiso iyo illin badan leh oo laga qaado hayaamisada iwm; hinjibiso.

hayaan¹ *m.l* 1. Dhawr geeddi, aan kala go' lahayn, oo meel fog loogu guuro. 2. H. ah: dad iyo xoolo guuraya oo meel fog u socda.

hayaan² *f.mg1 (-aamay, -aantay; -aami)* Dhawr geeddi oo aan kala go' lahayn meel fog ugu guurid.

hayaay *m.dh* 1.H. baaqid; h. u yeerid. 2. *(e.d)* Waryaal; naayaal!

hayaayad *m.dh ld* **hadaayad.**

hay'ad *m.f.dh ld* **hey'ad.**

hayb *m.dh* Qolo, tol, jinsiyad iwm oo ay cidi ka soo jeeddo.

haybaari *f.mg3 (-iyay, -isay)* Baadi xogteed cid weyddiin.

haybaarin *m.f.dh eeg* haybaari. *ld* **hay-baaris.**

haybaaris *m.l ld* **haybaarin.**

haybaaro *m.dh* Baafinta la baafiyoo wax lumay.

haybaarsad *m.l ld* **haybaarsasho.**

haybaarsasho *m.f.dh eeg* haybaarro. *ld* **haybaarsad, haybaarsi.**

haybaarsi *m.l ld* **haybaarsasho.**

haybaarro *f.mg3 (-saday, -satay)* Baadi xogteeda cid weyddiisasho.

haybad *m.dh* Sharaf, xishood, golajoog iwm oo cid ka muuqda.

haybadeysad <i>m.l ld haybadeysasho.</i>	haydaaro <i>m.dh</i> 1. Dhib, luggooyo iwm oo cid loo geysto. 2. Weyddiin badan oo cid aan wax hayn la weyddiyo. <i>ld haydaarto.</i>
haybadeysan <i>f.mg4 (-snaa, -snayd)</i> Qof laga habadayso.	haydaarto <i>m.dh ld haydaaro.</i>
haybadeysasho <i>m.f.dh eeg haybadeyso. ld haybadeysad, habadeysi, haybaysad, haybaysasho.</i>	haydal ¹ <i>m.l h. ah: neef ido ah oo caato ah.</i>
haybadeysi <i>m.l ld haybadeysasho.</i>	haydal ² <i>f.mg1 (-lay, -ashay)</i> Neef ido ah caatoobid.
haybadeysnaan <i>m.f.dh eeg habadeysan. ld habadeysnaansho.</i>	haydalan ¹ <i>f.mg4 (-lnaa, -lnayd)</i> Neef ido ah wax caatoobey noqosho.
haybadeysnaansho <i>-m.l/dh ld habadeysnaan.</i>	haydalan ² <i>f.mg1 (-lmay, -lantay; -lmi)</i> Neef ido ah wax caato ah ahaansho.
haybadeyso <i>f.mg3 (-stay, -satay)</i> Ka h.: Cid amarkeeda si xushmadi ku jirto u fulin. <i>ld haybayso.</i>	haydalid <i>m.f.dh eeg haydal².</i>
haybasi <i>m.l ld haybadeysasho.</i>	haydalmid <i>m.f.dh eeg haydalan¹.</i>
haybaysad <i>m.l ld haybadeysasho.</i>	haydalnaan <i>m.f.dh eeg haydalan². ld haydalnaansho.</i>
haybaysasho <i>m.dh ld haybadeysasho.</i>	haydalnaansho <i>m.l/dh ld haydalnaan.</i>
haybayso <i>f.mg3 (-saday, -satay) ld haybadeyso.</i>	haydarojiin <i>m.l (kiim.)</i> Summadda H. Curiye neef ah oo ur iyo midab midna aan lahayn. Waa curiyaha ugu fudud uguna badan adduunka. Wuxuu ku jiraa biyaha iyo dhammaan iskudhisaya organikada ah.
haybe <i>m.l</i> Midab madow-dhalaal ah; hurre.	haydarojiinayn <i>m.dh (kiim.)</i> Falgalka dhexmara iskudhis iyo haydarojiin.
haybermetrobiya <i>m.l (-ooyin, ml.) (daaw.)</i>	haydarojiin-cursan <i>m.l (kiim.)</i> Nooc gaar ah oo haydarojiin aad u firfircoor ah oo la rumneysan yahay inuu jiri karo muddo gaaban oo u dhaxaysa marka uu sameysmo iyo marka uu muuqdo xumbo ahaan.
Xaalad arag oo ay fallaraha ifku ku dhacayaan meel ka dambeysa xuubka araggaa (reetina) marka qofku si caadi ah wax u eegayo. Wixii yaal meel ka dhaw lix mitir si fiican u muuqan maayan, wixii yaal lix mitir meel ka fogna si fiican u muuqan mayaan laaki in mararka qaarkood indhaha oo la khasbo aaya lagu arkaa. Wuxuu ku fiican ayadoo la qaato muraayadaha indhaha oo takhtar uu qoro.	haydarokaarboon <i>m.l (-nno, m.dh) (kiim.)</i> Iskudhisaya kiimikaad ee ka kooban karboon iyo haydarojiin oo keliya.
haybi <i>f.lg2 (-iyay, -isay)</i> 1. Baadi cid weyddiin. 2. Wax cid weyddiin.	haydarokoloork <i>asiidh m.l (-dyo, m.dh) (kiim.)</i> (HCl) Hoor bida oo midablaawe ah oo sameysma marka haydarojiin koloraydh lagu daro biyo.
haybin <i>m.f.dh eeg haybi. ld haybis.</i>	haydar'ogsaydh <i>m.l (-dyo, m.dh) (kiim.)</i> Iskudhis uu ku jiro ayoona OH- ama kooxda -OH.
haybis <i>m.l ld haybin.</i>	haydh <i>m.l (-ooyin, m.l) (fis.)</i> Hummaagga oo yeesha iin-muuqaal, ayna sababtay, bikaaco ama muraayad xoodan. Haydh midabkeeda humaaqgu waxa uu yeeshaa hariiyo midabaysan, taas oo ay ugu wacantahay hannaanka kala geddisan ee ay midabada kala geddisan u qalloocdaan.
haybsad <i>m.l ld haybsasho.</i>	haydka <i>aayoonaynta m.l (fis.)</i> Tamarta loo baahan yahay si atomka gaaska (uumiga) looga saaro elegtroon.
haybsasho <i>m.f.dh eeg haybso. ld haybsad, haybsi.</i>	haydroograafi <i>m.l (jugr.)</i> Maaddada la xiriirta barashada biyaha ee dunida dusheeda ah, gaar ahaan marka la fiirinayo muuqaallada dabiiigca ah, rugaha, mugga, iwm.
haybsi <i>m.l ld haybsasho.</i>	haye <i>fk.</i> Waa tahay; hawraarsan; hallayeelo. <i>ld hayeh.</i>
haybso <i>f.g3 (-saday, -satay)</i> 1. Cid haybtiisa weyddiin. 2. Cid wax weyddiisasho.	
haydaarayn <i>m.f.dh eeg haydaaree. ld haydaarays.</i>	
haydaarays <i>m.l ld haydaarayn</i>	
haydaaree <i>f.g2 (-eeyay, -eeysay)</i> Cid haydaaro u gaysasho.	

hayeeshaale *m.l (-layaal, m./dh)* Qof wax kasta oo loola yimaaddo aan hadal ka keenin.

hayeeshee *xi.* Saas ay tahay; laakiin. *ld ha'ahaatee, hase ahaatee, haseyeeshee, yeel¹⁴.*

hayimi *fg2* Wax layliyid; dabcin.

hayimin *m.f.dh eeg hayimi.*

hayin *m.l (-nno/-immo, m.dh)* 1. Rati la rarto oo aan buubaal ahayn. 2. H. ah: hayiminta.

hayinnimo *m.dh* Hayin ahaansho.

hayjad *m.dh* H. ah: meel cidla ah oo aan degaan u dhaweyn.

hayl *m.l* Iniino qolof ku dahaaranyahay, oo cuntada, shaaha, iwm lagu udgiyo. *ld heyl.*

hayl¹ *m.dh (-lo, m.l)* 1. Summad xoolaha loo yeelo iyadoo dhegta in yar hoos loo jeexayo. 2. Mirraaq yar oo maro dacalkeeda laga jeexay. *ld haylaan².*

hayl² *fg1 (-ylay, -yshay)* 1. Neef summad hayl ah u yeelid. 2. Wax si dherer ah u dillaacin. *ld haylaamee, haylyamee.*

haylaamayn *m.dh ld haylid.*

haylaamee *fg2 (-meeay, -meysay)* *ld hayl².*

haylaamid *m.f.dh eeg haylaan³.* *ld haylaan¹ (2).*

haylaan¹ *m.l* 1. Shuban aan la celin karin. 2. *ld haylaamid.*

haylaan² *m.dh (-aamo, m.l)* 1. *ld hayl¹.* 2. Faraqyada maryaha.

haylaan³ *f.mg1 (-aamay, -aantay; -aami)* Wax shuban isku habeediyey noqosho.

haylan *f.mg4 (-naa, -nayd)* Wax hayl lagu suntay ahaansho.

haylid *m.f.dh eeg hayl².* *ld haylaamayn, haylyamayn.*

haylnaan *m.f.dh eeg haylan.* *ld haylnansho.*

haylnansho *m.l/dh ld haylnaan.*

haylyamayn *m.dh ld haylid.*

haylyamee *fg2 (-meeay, -meysay)* *ld hayl².*

hayn¹ *m.l* Geed abaareed aan qodax lahayn; dalluug.

hayn² *m.f.dh eeg hay.* *ld hays².*

hayn-darro *m.dh (daaw.)* Soo dhaafid aan la ogeyn ee kaadida ama saxarada.

hayoomiso *m.dh ld hayaamiso (2).*

hayraf¹ *m.l* Qubashada uu dhiig ka qubto meel la saray.

hayraf² *f.mg1 (-fay, -ftay)* Meel la saray dhiig ka qubasho.

hayrafid *m.f.dh eeg hayraf².*

hayras *m.l (-syo, m.dh)* Neecaw qabow oo ka dambaysa roob da'ay; yalalaxo.

hays¹ *m.l* Meel godan oo kuruska iyo misigta geela u dhexeya.

hays² *m.l ld hayn².*

haysad *m.l ld haysasho.*

haysamo *m.db* Cankuhays, uur, uurdhaj, wax dhalaya (masaggada, galleyda iwm marka ay ay uurka yihiin).

haysasho *m.f.dh eeg hayso.* *ld haysad, haysi.*

haysi *m.l ld haysasho.*

haysimo *m.dh* 1. Filka wanka loo hayn karo (idaha). 2. Laboodka iyo dheddigaa xoolaha isu hayntooda. 3. *ld haystimo.* Wallac (naag).

hayso *f/g/mg3 (-stay, -satay)* 1. *(f.g)* Wax ku dhegid. 2. *(f.g)* Wax gacan ku hayn. 3. *(f.mg)* U h.: wax, wax u malayn. "Cali waxaan u haystaa in uu wanaagsanyahay". 4.*(f.mg)* U h.: cid wax u qabsasho. 5. *(f.mg)* Isu h.: cid wax aanay ahayn ismoodid. 6. *(f.mg)* La h.: cid xiriir fiican la yeelasho. 7. *(f.mg)* La h.: hees, war iwm dhegeysigooda dhegta u raaricin.

haystimo *m.db ld haysimo (3).*

hebdi *f.g2 (-iyay, -isay)* Hebed ka dhigid (dheddig xoolaad).

hebdid *m.f.dh eeg hebed².* *ld hebdin.*

hebdin *m.f.dh eeg hebdii.* *ld hebdid (2).*

hebed¹ *m.l.kh* H. ah: neef irmaan oo ilmo kasta nuugi karo ama qof kasta maali karo.

hebed² *f.mg1 (-bday, -bedday; -bdi)* 1. Hebed noqosho. 2. *ld hebdi.*

hebednimo *m.dh* Hebed ahaansho.

hebel *m.l* Qof aan la aqoon magaciisa ama aan la doonayn in la sheego.

hebla *m.dh ld heblaayo.*

heblaayo *m.dh* Haweeney aan magaceeda la aqoon ama aan la doonayn in la sheego. *ld hebla.*

hed *m.dh* Wax la cuno. *ld h̄ad (3).*

hedo *m.dh* Geeri.

hee *fk.* Erey "ku maqlay" ka dhigan oo qofka loo yeeraa yiraahdo. *ld heeh.*

heec¹ *m.l* Itaaldarro ka muuqata dad ama xoolo ay baahi, cudur, iwm hayso.

heec² *f.mg1 (-cay, -cday)* Dad ama xoolo, itaal darro awgeed la luuidid.

heecid *m.f.dh eeg heec².*

heeco *m.dh (-ooyin, m.l)* Nayl rajo ah.

heed *m.dh* Nooc badarka ka mid ah oo miro yaryar leh.

heedaddaamid *m.f.dh eeg heedaddaan².* *ld heedaddaan¹.*

heedaddaan¹ *m.l* 1. Socod tartiib ah oo qof wareersani socdo. 2. *ld heedaddaamid.*

heedaddaan² *f.mg1 (-aamay, -aantay; -aami)* Si wareer ku jiro tartiib ugu socosho.

heedhe *fk.* *ld hee.*

heeg *f.g1* (-gay, -gtay) Neef lug hore iyo lug
dambbe iskaga xirid.

heegaheego *m.dh ld heekaheeko.*

heegan¹ *m.lldh* 1. Col yar oo col weyn dib u
reeba; raacdareeb. 2. Wax diyaar ah. 3. *ld*
heegmid. *ld heeggan¹.*

heegan² *f.mg1* (-gmay, -gantay, -gmi) 1. Wax
heegan ahaansho. 2. Wax diyaar ahaansho.

heegan³ *f.mg4* (-gnaa, -gnayd) Wax la heegay
ama heegan ahaansho. *ld heeggan².*

heeggan¹ *m.l ld heegan¹.*

heeggan² *f.mg4* (-gnaa, -gnayd) *ld heeggan³.*

heegganaan *m.dh ld heegnaan.*

heegganaansho *m.lldh ld heegnaan.*

heegid *m.f.dh eeg* heeg.

heegmid *m.f.dh eeg* heegan². *ld heeggan¹.*

heegnaan *m.f.dh eeg* heegan³. *ld heeggnanaan,*
heegganaansho, heegnaan-sho.

heegnaansho *m.lldh ld heegnaan.*

heego *m.dh* (-oojin, *m.l*) Daruurta saymaha
da aya ka korreysa oo aan weli di'in..

heeabaab¹ *m.l ld heehow¹.*

heeabaab² *f.mg1* (-bay, -btay) *ld heehow².*

heeabaabid *m.f.dh eeg* heehow². *ld heehow¹.*

heehow¹ *m.l* Sabbeysta wax fudud biyo
dushooda ama hawada dhexdeeda dul
sabbeeyaan. *ld heehaabid.*

heehow² *f.mg1* (-haabay, haabtay; -haabi)
Wax fudud biyo, hawo iwm dul sabbayn. *ld*
heehaab².

heekaheeko *m.dh* Wax heegan ah. *ld*
heegaheego.

heel¹ *m.l* 1. Meel, ood, buuro iwm ay ku
wareegsanyihiin. 2. Agagaar.

heel² *m.dh* Hoore yar oo weel salkiisa ku haray.

heelad *m.l* (-dyo, *m.dh*) 1. Sabo. 2. Buur
dhaadhaceed oo gabbaad laga dhigto. 3. *ld*
heelasho.

heelasho *m.f.dh eeg* heelo. *ld heelad.*

heeli *m.l* Miraha higlaho oo bisaaday.

heellan *f.mg4* (-naa, -nayd) 1. Qof wax u
dhega nugul ahaansho. 2. Qof wax u diyaar
ah ahaansho. *ld heelloon.*

heellanaan *m.f.dh eeg* heellan. *ld*
heellanaansho, helloonaan, helloonaan-
sho.

heellanaansho *m.lldh ld heellanaan.*

heello *m.dh* (-oojin, *m.l*) Nooc heesaha
jacaylka ah ka mid ah oo waayadii hore la
qaadi jirey.

heelloon *f.mg4* (-naa, -nayd) *ld heellan.*

heelloonaan *m.dh ld heellanaan.*

heelloonaansho *m.lldh ld heellanaan.*

heelo *f.mg3* (-eeshay, -eelatay) Wax ku
dhowaasho.

heemaal *m.l* 1. Dhiil la culay oo caano lagu
garooriyey marka laga shubo murudka ku
hara. 2. Qaab wanaagsan oo wax leeyihiin.
3. (-lo, *m.dh*) Agagaar.

heemaar *m.l* 1. Budo yar oo lagu bitiyo subag
la shiilayo si xantadu hoos u degto.
2. Heerka uu sameeyo dareere weel ku jira.
3. Hoore yar oo weel salkii ku jira.

heemaari *f.g2* (-iyay, -isay) Wax heensasho.

heemaarin *m.f.dh eeg* heemaari.

heemaarsad *m.l ld heemaarsasho.*

heemaarsasho *m.f.dh eeg* heemaarso. *ld*
heemaarsad, heemaarsi.

heemaarsi *m.l ld heemaarsasho.*

heemaarso *f.g3* (-saday, -satay) 1. Wax
heensasho. 2. Wax dufan ka qaadasho.

heemasho *m.f.dh eeg* heemo.

heemi *f.g2* (-iyay, -isay) 1. Wax ilaa dhibicda
ugu dampaysa cabbid; gorori. 2. Wax heen
ka qaadid.

heemin *m.f.dh eeg* heemi.

heemo¹ *m.dh* Illin ama duuf aan layska tirin.

heemo² *f.mg3* (-maday, -matay) 1. Degid isu
diyarin. 2. Ku h.: wax ku soo uruurid.

heen¹ *m.l* 1. Dufanka kor fuula fuudka, hilib la
karinayo. 2. Hoore yar oo weel salkiis ku
haray.

heen² *m.dh* Subagga fuudka ama maraqa.

heensad *m.l ld heensasho.*

heensarraar *m.l* (-ro/ryo, *m.dh*) Tiirar
gaagaaban, tarraarro leh oo aqalka guradiisa
lagu mudo lana saaro duubashida iwm.

heensasaar *m.l* Alaab fardaha lagu qurxiyo.

heensasho *m.f.dh eeg* heenso. *ld heensad,*
heensi, hiinsad, hiinsasho, hiinsi.

heensayn *m.f.dh eeg* heensee.

heensaysan *f.mg4* (-snaa, -snayd) Faras heense
la saaray ahaansho.

heense *m.l* (-sayaal, *m.lldh*) Inta fardaha la
saaro kolka la fuulayo (koore, xakame iwm).

heensee *f.g2* Faras heense saarid.

heenseysnaan *m.f.dh eeg* heenseysan. *ld*
heenseysnaansho.

heenseysnaansho *m.lldh ld heenseyanaan.*

heensi *m.l ld heensasho.*

heenso *f.g3* (-saday, -satay) Hoore ilaa
dhibicda ugu dampaysa gororsasho. *ld*
hiinso.

heer tirobeel yare *m.l ld tirobeed yare.*

heer¹ *m.l* (-rar, *m.l*) 1. Dareere weel lagu
shubay raadka uu reebo. 2. Jago; derejo.

heer² *f.g1* (-ray, -rtay) 1. Wax goyn. 2. Wax
heeraar ku samayn.

heeraab *m.l (-bo, m.l)* Docda hoose ee doonyaha tiir dheer oo ku yaal oo isu haya, shalmaankuna madaxa hoose ku hayo.

heeraar¹ *m.l (-rro, m.dh)* 1. Timo wareeg ah oo gabdhaha aan weli qaan gaarin loogu reebo madaxa. 2. Ood iwm oo meel ku wareegsan.

heeraar² *f.g1 (-ray, -rtay)* 1. Gabar yar oo aan weli qaangaarin, iyadoo food loo reebayo dhalada ka xiirid. 2. Ood iwm meel ku wareejin.

heeraaran *f.mg4 (-naa, -nayd)* 1. Wax heeraar loo yeelay ahaansho (gabar). 2. Ood iwm meel ku wareegsan.

heeraarasho *m.f.dh eeg* heeraaro.

heeraarid *m.f.dh eeg* heeraar².

heeraarnaan *m.f.dh eeg* heeraaran. *ld* heeraarnaansho.

heeraarnaansho *m.l ld* heeraaran.

heeraaro *f.g3 (-rtay, -ratay)* Heeraar samaysasho.

heeran¹ *m.l.kh ld* heerin.

heeran² *f.mg1 (-rmay, -rantay; -rmi)* 1. Wax la jaray noqosho. 2. Heerin u safrid.

heeran³ *f.mg4 (-rnaa, -rnayd)* Wax la jaray ahaansho.

heer-badeed *m.l (-dyo, m.dh)* (*juqr.*) Heerka baddu haddii aaney jirin mowjado, hirar ama haraaci.

heer-dhul *m.l (fis.)* Xaalad tamareedka neg, uguna hoose, ee molikiyuul, atam ama bu'. Tusaale ahaan, marka elektaroonka atamka hydaroojin ugu dhow bu'da, ayaa heerka tamarta atamka haydaroojin ugu hooseeyaa. Taas ayaa ah heer dhulka atamka.

heer-diirane *m.l (xis.)* Inta jeer ee la sammeeyo xigsinaynta.

heerid *m.f.dh eeg* heer².

heerin *m.l.kh* H. ah: gabdho in la guursado darteed isu raaca oo dalka u mara. *ld* heeran¹.

heerkul *m.l (-lyo/-lo, m.l/dh)* (*fis.*) Garaadaha kulta shay, inta baddanna waxaa lagu cabbiraa qiyaasta garaadaha santigiraydh (selsis) ama qiyaasta fahranhayt ama waxa lagu qiyasaas heerkulbeeg.

heerkul qiqriir *m.l (fis.)* Heerkulka heer ka sareeya, aanay neefi ku hooroobeyn, xataa haddii la kordhiyo cadaadiska saaran.

heerkulbeeg *m.l (-gyo, m.dh)* (*fis.*) Aalad loo isticmaalo qiyaasta heerkulka badanaa iyada oo isbeddelayo mugga meerkuriga ama isbirada ku jirta dhuun quraarad ah oo dabo wareegsan leh. *ld* heerkulbeege.

heerkulbeege *m.l ld* heerkulbeeg.

heermid *m.f.dh eeg* heeran².

heernaan *m.f.dh eeg* heeran³. *ld* heernaan-sho.

heernaansho *m.l/dh ld* heernaan.

heer-suge *m.l (-gayaal, m.l/dh)* (*xis.*) Tirada dhinac u taxyada ama joog u taxyada ee ku jira sugaha.

heer-tamar *m.dh (kiim.)* (Atam). Dhiska elektarooned ee tilmaamaya sida elektaroonada ku gadaaman bu'du u habaysanyihiin, gaar ahaan heertamarrada ay ku sugaran yihiin. Elektaroon kasta waxa xaalladdisa. Lagu asteyaa afarta tiro kuwaantam.

heer-tamar **electaroon** *m.l (-nno, m.dh)* (*kiim.*) Kuwantamka ugu muhimsan tiradiisa n waxay soo saarta heerka ugu muhimsan ee tamarta, waxayna leedahay qiiimaha 1, 2, 3 iwm (markastoo tirada badato, elegtoroonku wuu ka sii fogaadaa bu'da).

heertamarta-k *m.dh eeg* atam.

heertis *m.l* Summad: Hz. Halbeegga Caalamiga ee rakaadka loona qeexo rakaadka faafalo kaleed oo leh kal hal seken ah.

heer-xood *m.l (-rar xood, m.l)* Darajada isle'egta u taagan xood ama dul.

heeryee *f.g2 (-yeeyay, -yeysay)* Wax heeryo saarid. *ld* reeryee.

heeryeyn *m.f.dh eeg* heeryee. *ld* reeryeyn.

heeryeysan *f.mg4 (-snaa, -snayd)* Wax heeryo la saaray ahaansho. *ld* reeryeysan.

heeryeysnaan *m.f.dh eeg* heeryeysan. *ld* heeryeysnaansho, *reeryeysnaan, reeryeysnaansho.*

heeryeysnaansho *m.l/dh ld* heeryeysnaan.

heeryo *m.dh* Rarada awrka kolka la rarayo dusha laga saaro. *ld* reeryo.

hees¹ *m.l/dh (-so, m.l)* Tix hab dhisan leh oo lagu luuqeeyo.

hees² *f.mg1 (-say, -stay)* Hees qaadid.

heesaa *m.l (-aayaal, m.l/dh)* Qof heesta ku luuqayn yaqaana.

heesaannimo *m.dh* Heesaa ahaansho.

heeshi *m.l* Barwaaoqo.

heesid *m.f.dh eeg* hees².

heetayn *m.f.dh eeg* heetee.

heetee *f.g2 (-eeyay, -eysay)* Si wareeg ah u safasho (dad).

heeti *f.mg2 (-iyay, -isay)* 1. Xarrago la liidiicid. 2. *ld* hiti.

heetin *m.f.dh* 1. *eeg* heeti. 2. *ld* heetis.

heetis *m.l ld* heetin (2).

heeto *m.dh* Saf wareegsan oo dad ah.

hegtar *m.l (-rro, m.dh)* Cabbir beered u dhigma boqol mitir oo isku wareeg ah.

hel <i>f.g1</i> (-elay, -eshay) Wax lumay arkid.	heshiisii <i>f.g2</i> (-iiyay, -iisay) Dad heshiis ka dhex dhalin.
helengayn <i>m.f.dh eeg</i> helengee.	heshiisiin <i>m.f.dh eeg</i> heshiisiin.
helengee <i>f.g2</i> (-geeyay, -geysay) Nafley helengo la dhicid.	hey'ad <i>m.dh</i> (-do, <i>m.l</i>) Maamul xafis iyo shaqaale u gaar ah leh; wakaalad. <i>ld hay'ad.</i>
helengo <i>m.dh</i> Dhenged.	heyl <i>m.l ld hayl.</i>
helid <i>m.f.dh eeg</i> hel.	heyr <i>m.l</i> Shiir; shohor.
helikobtar <i>m.l/dh</i> (-tro, <i>m.l/dh</i>) Nooc ka mid ah diyaaradaha oo qumaati u kaca.	heys <i>m.l</i> H. ah: kurus in yar dhan u janjeera.
helli <i>f.g2</i> (-iyay, -isay) Neef irmaan canug uu dhalay si uu u godliyo ku sii dayn.	hib <i>m.dh.sh.r</i> Cod lagu muujiyo wax ilaa qarka la buuxiyo.
hellin <i>m.f.dh eeg</i> helli. <i>ld hellis.</i>	hibaaq <i>m.l</i> 1. Ubax udgoon. 2. Udgoon.
hellis <i>m.l ld hellin.</i>	hibasho <i>m.f.dh eeg</i> hibo ² .
helloon <i>f.mg4</i> (-naa, -nayd) Wax la heli karo ahaansho.	hibee <i>f.g2</i> (-beeyay, -beysay) Wax, hibo u bixin.
helloonaan <i>m.f.dh eeg</i> helloon. <i>ld helloonaansho.</i>	hibeyn <i>m.f.dh eeg</i> hibee.
helloonaansho <i>m.l/dh ld helloonaan.</i>	hibitiq ¹ <i>m.l</i> 1. Daadashada hoore dhibic-dhibic uga daato wax; hibiiriq. 2. <i>ld hibitiqid.</i>
hengel ¹ <i>m.l</i> Dibibiro; buurnaan. <i>ld hingil¹.</i>	hibitiq ² <i>f.mg1</i> (-qay, -qday) Hoore dhibic-dhibic u soo dhicid.
hengel ² <i>m.dh ld hangal².</i>	hibitiqid <i>m.f.dh eeg</i> hibitiq ² . <i>ld hibitiq¹ (2).</i>
her <i>m.dh</i> (-ro, <i>m.l</i>) 1. Riyo ama ido ku nool deegaan aysan u dhalan. 2. Nooc idaha ama riyaha ka mid ah oo baryari u dhashay.	hibnoosis <i>m.l</i> (<i>daaw.</i>) Xaalad hurdo ahaaneed ee lagu sameeyo sida badan qof u jenjera duufsashada iyo xasuusta dhacdooyinkii hore; waxaana sameeya qof xeeladda hibnoosiga yaqaan (hypnotist).
hergal ¹ <i>m.l ld hargal¹.</i>	hibo ¹ <i>m.dh</i> Deeq aan dan gaar ah laga lahayn oo cid la siyo.
hergal ² <i>f.mg2</i> (-galay, -gashay) <i>ld hargal².</i>	hibo ² <i>f.g3</i> (-btay, -batay) Dhacdo la dhibsado dib u xasusasho.
hergalid <i>m.dh ld hargalid.</i>	hiddarraac ¹ <i>m.l</i> 1. Baaridda dad ama xoolo meesha asalkoodu ka soo jeedo la raadiyo. 2. Qof ku dhaqma caadooyinka soo jireenka ah ee dadkiisa. 3. <i>ld hiddarraacid.</i>
hergalmo <i>m.dh ld hargal¹.</i>	hiddarraac ² <i>f.g/mg1</i> (-cay, -cday) 1. (<i>f.g</i>) Dad ama xoolo abkood iyo isirkood baarid. 2. (<i>f.mg</i>) Dad iyo xoolo firkood raacid.
hergeb <i>m.l ld hargab¹.</i>	hiddarraacid <i>m.f.dh ld hiddarraac¹ (3).</i>
hergebsan <i>f.mg4</i> (-naa, -nayd) <i>ld har-gabsan.</i>	hidde <i>m.l</i> Soo yaal fil weyn oo la iska dhexlo oo ummad gaar ahi leedahay. <i>ld hidde.</i>
hergebsanaan <i>m.dh ld hargabsanaan.</i>	hiddiwaale <i>m.l</i> 1. <i>ld hirimmaale.</i> 2. Qof dadka been ku maaweeiya.
hergebsanaansho <i>m.l ld hargabsanaan.</i>	hiddo <i>m.l</i> (-ooyin, <i>m.l</i>) <i>ld hidde.</i>
hergeli <i>f.g2</i> (-iyay, -isay) <i>ld hargali.</i>	hiddo-barasho <i>m.dh</i> (<i>baay.</i>) Laan ka mid ah cilmiga bayoolojiga oo ku shuqul leh barashada hiddaha iyo kala duwananshaha.
hergelin <i>m.dh ld hargelin.</i>	hiddo-barasho <i>tirada dadka</i> <i>m.l</i> (<i>baay.</i>) Barashada filiqsanaanta, dhaxlidda, kala duwananshaha koox noole ah oo isku sinji ah.
hergelis <i>m.dh ld hargelin.</i>	hiddo-sheeg <i>m.l</i> (-gyo, <i>m.dh</i>) (<i>baay.</i>) Samayska hiddo-side ee noole, taa waxa loola jeedaa isku darka aliilada uu leeyayah.
herin ¹ <i>m.dh/l</i> Qof soo dhammaystay tababbarka xeeladaha ugaarsiga oo herinoobay.	hiddoside <i>m.l</i> (-dyaal, <i>m.l/dh</i>) (<i>baay.</i>) Halbeeg hidde oo ka kooban DNA. H. waxa loo
herin ² <i>m.dh.u</i> Koox ugaarsato ah oo bahowday oo xeer iyo xeeladba wadaagta.	
her-isle'eg-xigsineed <i>m.l</i> (-rar ..., <i>m.l</i>) (<i>xis.</i>) Heerka diiranaha ugu sarreya ee ku jira isle'eg xigsineed.	
herso <i>f.g3</i> (-saday, -satay) <i>ld harso.</i>	
hertamid <i>m.dh ld hardamid.</i>	
hertan ¹ <i>m.l ld hardamid.</i>	
hertan ² <i>f.mg1</i> (-amay, -antay; -ami) <i>ld hardan².</i>	
herti ¹ <i>m.l ld hardi¹.</i>	
herti ² <i>f.g2</i> (-iyay, -isay) <i>ld hardi².</i>	
hertin <i>m.dh ld hardiyid.</i>	
heshi <i>f.mg2</i> (-iiyay, -iisay) La h.: qof arrin ku raacid.	
heshiin <i>m.f.dh eeg</i> heshi. <i>ld heshiis.</i>	
heshiis <i>m.l</i> (-syo, <i>m.dh</i>) 1. Isku raacidda arrin go'aankeed la isku raaco. 2. <i>ld heshiin.</i>	

qeexi karaa in uu yahay dhererka ugu gaaban ee koromosoom kaas oo aan la jejibin karin, ama mari karo dhalan geddis-hiddosome; labada halbeegba waxa loo garan karaa hal lammaane oo sal u ah taxanaha niyukliyootaydhka, kaas oo sameeya DNA.

hididdiilo *m.db (-ooyin, m.)* Filasho la fisho wax la sugayey. *ld yididdiilo.*

hidin *m.db* Kartida loo yeesho wax bixinta.

hifasho *m.f.db eeg* hifo.

hifo *f.mg3 (-ftay, -fatay)* Dhacdo hore ka eed sheegasho.

hig *m.db.sh.r* Cod lagu muuijiyo buuxidda.

higaag¹ *m.l* 1. Suun ama xarig weelasha qaarkood lagu dhuujiyo si aysan u furmin. 3. Dibbiro, fuur.

higaag² *f.g1 (-gay, -gtay)* Suun weel ku dhuujiin.

higaagad *m.l ld higaagasho.*

higaagan¹ *f.mg1 (-gmay, -gantay; -gmi)* Wax fuursan ama dibbirsan noqosh.

higaagan² *f.mg4 (-gnaa, -gnayd)* 1. Wax higaag ku xiran ahaansho. 2. Wax fuursan ahaansho.

higaagasho *m.f.db eeg* higaago. *ld higaagad.*

higaagid *m.f.db eeg* higaag².

higaagmid *m.f.db eeg* higaagan¹.

higaagnaan *m.f.db eeg* higaagan². *ld higaagnaansho.*

higaago *f.g3 (-gtay, -gatay)* Weel higaag ku dhuujiisasho.

higgAAD *m.db* Ku dhawaaqidda ama qoridda xuruufta erey ka koobanyahay. *ld hikaad, hingaad.*

higgaadi *f.g2 (-iyay, -isay)* Xuruufta erey ka koobanyahay qorid ama ku dhawaaqid. *ld hikaadi.*

higgaadin *m.f.db eeg* higgaadi. *ld higgaadis, hikaadin, hikaadis, hingaadin, hingaadi*

higgaadis *m.l ld higgaadin.*

higgasho *m.db ld hingood.*

higo¹ *m.db ld hingo¹.*

higo² *f.mg3 (-ooday, -ootay)* *ld hingo².*

higgo¹ *f.mg3 (-ooday, -ootay)* *ld hingo².*

higgood *m.l ld hingood.*

higil *m.l (-llo, m.db)* Muuqaal meel fog laga arko oo aan la sixi karin waxa uu yahay.

higley *m.l ld higlo.*

higlo *m.db* Geed dhirta waaweyn ka mid ah oo aan qodaxlahayn, weligiis cagaaran, miro la cunana leh. *ld higley.*

higsasho *m.f.db eeg* higso.

higso *f.g3 (-saday, -satay)* Si degdegsiinyo leh, wax horay u tegey u tiigsasho.

hiif¹ *m.l* Ereyo huruuf ku jiro oo loo jeediyo cid aan la jeclayn. *ld huuf¹.*

hiif² *f.g1 (-fay, -ftay)* Ereyo huruuf ku jiro cid aan la jeclayn u jeedin. *ld huuf².*

hiifid *m.f.db eeg* hiif². *ld huufid.*

hiig *f.g1 (-gay, -gtay)* Harag, suun iwm hiige ku xoqid.

hiigasho *m.f.db eeg* hiigo.

hiige *m.l (-gayaal, m.l/dh)* Qori, bir iwm oo hargaha, saamaha iwm lagu jilciyo.

hiigid *m.f.db eeg* hiig.

hiigo *f.g3 (-gtay, -gatay)* Meel isku xoqid (xoolo)

hihiile *m.l* Mariid waabaayo daran leh.

hiijo *m.db* Nac iyo colaad ku dhalata qof wax la gaarsiyo.

hijil *m.db* Digo xoolaad oo uruurtyay.

hiiil¹ *m.l* Taageero la siyo laba qof ama ka badan oo wax isku haysta midkood. *ld hiiillo.*

hiiil² *f.mg1 (-lay, -iishay)* *ld hiiili.*

hilee *f.g2 (-leeyay, -leysay)* Dab iwm hiiil ku shubid.

hiileyn *m.f.db eeg* hilee.

hiileysan *f.mg4 (-snaa, -snayd)* Wax la hiileeyay ahaansho.

hiileysasho *m.f.db eeg* hiileyso.

hiileysnaan *m.f.db eeg* hiileysan. *ld hiileysnaansho.*

hiileysnaansho *m.l ld hiileysnaan.*

hiileyo *f.g3 (-stay, -satay)* Dab iwm hiiil ku shubasho.

hiilgurasho *m.f.db eeg* hiilguro.

hiilguro *f.mg3 (-rtay, -ratay)* Meel dhow u guurid.

hiili *f.mg2 (-iyay, -isay)* Qof, qof kale uga danaanin. *ld hiiil², hiiilli.*

hiilid *m.f.db ld hiilin.*

hiilin *m.f.db eeg* hiili. *ld hiilid, hiilis, hiillin, hiillis.*

hiilis *m.l ld hiilin.*

hiiliyam *m.l (kiim.)* Neef hal atamle ah oo midab aan lahayn; xubinta ugu horreysa neefaha wahsada (ururka 0 ee tusaha kalgalka curiyayaasha).

hiilley *m.db* Meesha ay sagaaradu si joogto ah ugu saxarooto.

hiilli *f.mg2 (-iyay, -isay)* *ld hiili.*

hiillin *m.db ld hiilin.*

hiillis *m.l ld hiilin.*

hiillo *m.db ld hiiil¹.*

hiilyam *m.l (kiim.)* Mid ka mid ah neefaha naadirkah ah ee ku jira hawada, dhammaantood waxay ka koobanyihiiin boqolkiiiba .01 ee hawada qallalan; xaddiga hiiliyam mid buu ka yahay 200,000.

hiimmammow *m.l* Waqtiga ay kala guurayaan habeenka iyo maalintu ee aan indhuuhu si fiican wax u arkin. *ld himahiiime, himhimmow, huummammow.*

hiimmowsad *m.l ld hiimmowsasho.*

hiimmowsasho *m.f.dh eeg hiimmammow-so. ld hiimmowsad, himammowsi, huummammowsad, huummammowsi*

hiimmowsi *m.l ld hiimmowsasho.*

hiimmowso *f.mg3 (-saday, -satay)* Wax arki waayid. *ld huuumammowso.*

hiimo *m.db (kiim.)* Molikiyuul bir ka kooban, kaas oo ugu xidhan borotiinnada sida kooinsaymyada ama kooxo falgallada dedjiya si ay u sameeyaan hiimoboro-tiinno.

hiimofiliya *m.db (daaw.)* Astaan ama cudur lagu yaqaanno labka, kaas oo awooddha xinjirowda dhiigga ay ka maqantahay.

hiimogloobi *m.l (c.naf.)* Mid la mid ah koox borotiinno ah oo wareegsan oo badanaaba laga helo xayawaanka iyada oo loo adeegsado inay qaadaan ogsajinta dhiigga.

hiindo *m.db (-ooyin, m.)* Hooyo.

hiinraac *m.l (-cyo, m.dh)* Qof si fudud u rumaysta hadallada naca iyo diradiruhu ku jiro.

hiinraag¹ *m.l ld hinraag¹.*

hiinraag² *f.mg1 (-gay, -gtay)* Wax meel tuuran noqosho (alaab). *ld hinraag².*

hiinraagid *m.db* Wax meel tuuran ahaansho (alaab). *ld hinraagid.*

hiinsad *m.l ld heensasho.*

hiinsasho *m.db ld heensasho.*

hiinsi *m.l ld heensasho.*

hiinso *f.g3 (-saday, -satay) ld heenso.*

hiiqley *m.db ld xiiqley.*

hiir *m.db* 1. Arooryo hore. 2. Salxanyo dhaadheer. *ld hiiro.*

hiirammaal¹ *m.l* Maalidda xoolaha subax hore intaysan qorrxadu soobixin la maalo.

hiirammaal² *f.g1 (-lay, -shay)* Xoolo intaysan qorrxadu soo bixin maalid.

hiirammaalid *m.f.dh eeg hiirammaal². ld hiirammaalis.*

hiirammaalis *m.dh ld hiirammaalid.*

hiireysad *m.l ld hiireysasho.*

hiireysasho *m.f.dh eeg hiireyso. ld hiireysad, hiireysi.*

hiireysi *m.l ld hiireysasho.*

hiireyso *f.mg3 (-stay, -satay)* Arooryo hore kallihid.

hiiro *m.db ld hiiir.*

hiirtaayo *m.db* Xusuusashada ama gocoshada dhib hore u dhacay. *ld hiitaanyo.*

hiitaanyo *m.db ld hiirtaayo.*

hijra *m.db ld hijro.*

hijro *m.db* Dhibaato dhacday awgeed oo meel laga tago. *ld hijra.*

hikaad *m.db ld hinggaad.*

hikaadi *f.g2 (-iyay, -isay) ld hinggaadi.*

hikaadin *m.db ld hinggaadin.*

hikaadis *m.l ld hinggaadin.*

hil¹ *m.l (-lal, m.)* 1. Boqol siib oo caw ah oo isku xiran. 2. Meel jiq ah oo webiga jiiinkiisa ah. 3. Suuman ama xargo lagu xiro weelasha. 4. In culays ah oo naflay mar qaadi karto (h.kiisa, h.keeda). 5. Jawaan, derin iwm oo dhowraarin looga dhigo qarbadka la dhaansado.

hil² *f.g/mg1 (-ilay, -ishay)* 1. (*f.g*) Weel xarig suun iwm afka kaga dhuujin. 2. (*f.g*) Wax dhowraarin u yeelid. 3. (*f.mg*) Ku h.: gaadiid wax uu qaadi karo sarid.

hilaad *m.db* Wax aan tiradoodu sugnayn.

hilaadi *f.g1/2 (-iyay, -iday/isay; -iyi)* 1. Wax qiyastooda malayn. 2. Wax odorosid (roob).

hilaadin *m.db ld hilaadiyid.*

hilaadis *m.l ld hilaadiyid.*

hilaadiyid *m.f.dh eeg hilaadi. ld hilaadin, hilaadis.*

hilan *f.mg4 (-lnaa, -lnayd)* 1. Wax hil lagu xiray ahaansho (weel). 2. Wax tankisu u dhanyahay oo aan wax kale qadi karin ahaansho (gaadiid).

hilasho *m.f.dh eeg hilo².*

hilay *m.l* 1. Xarig weel lagu hilo. 2. (*-yo, m.dh*) Derin yar oo duug ah. 3. (*-yo, m.dh*) Callaal caw ka samaysan oo timirta lagu rito.

hilbwadaag¹ *m.l Xiriir qaraabannimo.*

hilbwadaag² *m.dh.u* Dad xiriir qaraabannimo ka dhexeyyo. *ld hilbwadaageen.*

hilbwadaageen *m.l ld hilbwadaag².*

hilbee *f.g2 (-beeyay, -beysay)* 1. Wax cad-cad u googoy. 2. Neef qalid. 3. Qof tumid ilaa uu jilco.

hilbeyn *m.f.dh eeg hilbee.*

hilbeysad *m.l ld hilbeysasho.*

hilbeysan *f.mg4 (-snaa, -snayd)* Wax tumid lagu jilciyey ahaansho.

hilbeysasho *m.f.dh eeg hilbeyso. ld hilbeysad, hilbeysi.*

hilbeysi *m.l ld hilbeysasho.*

hilbeysaan *m.f.dh eeg hilbeysan. ld hilbeysnaansho.*

hilbeysnaansho *m.l/dh ld hilbeysnaan.*

hilbeysoso *f.g3 (-stay, -satay)* 1. Neef qalasho. 2. Nafley naaxid.

hile *m.l* Xarig aan dheereyn oo xababka lagu raro marka la dhaansho.

hibil *m.l (-lbo, m.l)* Jiirta iyo baruurta ka baxda oogada nafleyda.

hibincinjir *m.l (-rro, m.db)* Dhiig fariistay dhaawac awgiis.

hiblcune *m.l (-nayaal, m.l/db)* (*c.nafl.*) Xayawaan quuta cunto ka timid xayawaan. Hilib cuunayaashul waxay leeyihiin ilko fiifqiican oo si fiican u jar jari kara hilibka. Tusale: libaaxa.

hibldalqe *m.l* Hilib yar oo dhuubar oo dalqada korkeeda ka soo laallaada. *ld hibldalqo.*

hibldalqo *m.db ld hibldalqe.*

hibile *m.l (-layaal, m.l/db)* 1. Qof hilibka ka ganacsada; kawaanle. 2. Kawaan.

hibilee *f.g2 (-leeyay, -leysay)* Hilib ka ganacsasho.

hibibleyn *m.f.db eeg hibilee.*

hiblsafan *m.l (-nno, m.db)* Dildillaac cirbaha dadka yeeshaan. *ld safan.*

hibltahan *m.l.kh* Qof hilibka aad u cuno. *ld hiblyahan.*

hibl-ure *m.l (-rayaal, m.l/db)* Hilib ku yaal sarcanyaah iyo kilkilooyinka xoolaha.

hiblyahan *m.l.kh ld hibltahan.*

hilid *m.f.db eeg hil².*

hilif *m.l/db (-fyo, m.l/db)* 1. Cad yar oo maro, derin, raar iwm oo duug ah. 2. Ruux bar yar.

hilin *m.l (-immo-/nno, m.db)* Waddo ay samaysay cagta dadka ama xoolaha.

hillaab *m.db ld hullaabid.*

hillabad *m.l ld hullaabasho.*

hillabasho *m.db ld hullaabasho.*

hillabid *m.db ld hullaabid.*

hillabo *f.g3 (-btay, -batay)* *ld hullabo.*

hillaac¹ *m.l (-cyo, m.db)* Iftiin xoog leh oo daruuraha isku dhaca ay bixiyaan waqtiga roobka.

hillaac² *f.mg1 (-cay, -cday)* Daruuro isku dhacay iftiin bixin.

hillaacid *m.f.db eeg hillaac².*

hillow *f.g1 (-oobay, -owday; -oobi)* *ld hollow.*

hilmaamid *m.db ld halmaamid.*

hilmaan¹ *m.l ld halmaamid.*

hilmaan² *f.g1 (-aamay, -aantay; -aami)* *ld halmaan².*

hilmaansii *f.g2 (-iiyay, -iisay)* *ld halmaansii.*

hilmaansiin *m.db ld halmaansiin.*

hilnaan *m.f.db eeg hilan.* *ld hilnaansho.*

hilnaansho *m.l/db ld hilnaan.*

hilo¹ *m.db (-ooyin, m.l)* Webiga meelaha xooluhu biyaha ka cabbaan.

hilo² *f.g/mg. 3 (-ishay, -ilatay)* 1. (*f.g*) Weel afkiisa xarig ku dhuujisasho si aan wax uga

daadan. 2. (*f.mg*) Ku h.: gaadiid xamuul culus saarasho.

hiloobid *m.f.db eeg hilow².*

hilow¹ *m.l* Dareen jacayl ku jiro oo qof ama meel loo qabo.

hilow² *f.mg1 (-oobay, -owday; -oobi)* Xiiso qof ama meel u qabid.

hilqad *m.db (-do, m.l)* 1. Biro sida faraatiga u galgaloolan oo daahyada iyo qoriga lagu xirayo isku haya. 2. Dhegaha dumarku ay qaataan middood. 3. Fadhi dad badan si wareeg ah u fadhiyaan. 4. Summad xoolaha lagu dhigo.

himahiime *m.l ld hiimmaw.*

himbiriirsad *m.l ld himbiriirsasho.*

himbiriirsasho *m.f.db eeg himbiriirso.* *ld himbiriirsad, himbiriirsi.*

himbiriirsi *m.l ld himbiriirsasho.*

himbiriirso *f.mg3 (-saday, -satay)* Indho biniixin si wax aan si fiican u muuqan loo arko.

himhimmaw *m.l ld himmaw.*

himil *m.db* Laamo la isku xirey oo wax lagu dhiso.

himilaqaad *m.l* Qof gaashaanqaad ah.

himilayn *m.f.db eeg himilee.*

himilee *f.g2 (-leeyay, -laysay)* Wax cabbirkooda ama qiyastooda raadin.

himilo *m.db* 1. Hawo; riyo. 2. Himmad galmo.

himir *m.db* Geed-mirood, miro macaan, laf adag, oo fandhaallada, dhurayaasha iwm laga qoro. *ld hamir.*

himise *m.l* Iftiinka licifka ah ee qorrax soo baxa iyo qorrax dhaca.

himli *f.g2 (-iyay, -isay)* Wax culayskooda qiyasid.

himlin *m.f.db eeg himli.*

himmad *m.db ld himmo.*

himmadjab¹ *m.l ld himmajab.*

himmadjab² *f.mg1 (-bay, -btay)* *ld himmajab².*

himmadjabid *m.db ld himmajabid.*

himmadjabsan *f.mg4 (-naa, -nayd)* *ld himmajabsan.*

himmadjabsanaan *m.l/db ld himmajabsanaan.*

himmadjabsanaansho *m.l/db ld himmajabsanaansho.*

himmadjebi *f.g2 (-iyay, -isay)* *ld himma-jebi.*

himmadjebin *m.db ld himmajebin.*

himmadjebis *m.l ld himmajebin.*

himmajabi¹ *m.l* Niyadxumo ku dhacda qof wax uu u hanweynyahay waayay. *ld himmadjab¹.*

himmajab ² <i>f.mg1 (-bay, -btay)</i> Qof wax uu u hanweynyahay waayey niyadxumo dareemid. <i>ld himmadjab².</i>	hingilan <i>f.mg4 (-lnaa, -lnayd)</i> Wax dibbirsan ahaansho.
himmajabid <i>m.f.db eeg</i> himmajab ² . <i>ld himmadjabid.</i>	hingilid <i>m.f.db eeg</i> hingilid ² .
himmajabsan <i>f.mg4 (-naa, -nayd)</i> Wax himmajabay ahaansho. <i>ld himmadjabsan.</i>	hingilnaan <i>m.f.db eeg</i> hingilan. <i>ld hingilnaansho.</i>
himmajabsanaan <i>m.f.db eeg</i> himmajabsan. <i>ld himmadjabsanaan, himmadjabsanaa</i>	hingilnaansho <i>m.l/dh ld hingilnaan.</i>
himmajabsanaansho <i>m.l/dh ld himmajabsanaan.</i>	hingo ¹ <i>m.dh</i> Neef si xoog leh dhuunta dadka u soo marta oo qaarka sare dhaqaajisa. <i>ld higgo¹, hungo (2).</i>
himmajebi <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> Cid himmadjab ku ridid. <i>ld himmadjebi.</i>	hingo ² <i>f.mg3 (-gaday, -gatay)</i> <i>ld hingoo.</i>
himmajebin <i>m.f.db eeg</i> himmajebi. <i>ld himmadjebin, himmadjebis, himma-jebis.</i>	hingoo <i>f.mg3 (-ooday, -ootay)</i> Higgoo sii deyn. <i>ld higgo², higgoo, hingo.</i>
himmajebis <i>m.l ld himmajebin.</i>	hingood <i>m.f.l eeg</i> hingoo. <i>ld higgasho, higgood, hingasho.</i>
himmo <i>m.dh</i> Niyad rabitaan oo wax loo hayo.	hinifsad <i>m.l ld hinifsho.</i>
himmoo <i>f.mg3 (-ooday, -ootay)</i> Rabitaan galmo dareemid.	hinifsho <i>m.f.db eeg</i> hinifso. <i>ld hinifsad, hinifi.</i>
himood <i>m.f.l eeg</i> himmoo.	hinifi <i>m.l ld hinifsho.</i>
hinaas ¹ <i>m.l</i> Masayr. <i>ld hinaaso.</i>	hinifso <i>f.g3 (-saday, -satay)</i> Dareere yar oo weel salkiisa ku jira ka laacid.
hinaas ² <i>f.mg1 (-say, -stay)</i> Masayr dareemid.	hinji <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> 1. Wax culus in yar kor u qaadid. 2. Culays weyn qaadid.
hinaase <i>m.l (-sayaal, m.l/dh)</i> 1. Hinaas. 2. Qof masayr badan.	hinjibiso <i>m.dh</i> 1. Hayaamiso; hayoomiso. 2. Cudur hinjibisadu keento.
hinaasi <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> Cid masayr ku abuurid.	hinjin <i>m.f.db eeg</i> hinji. <i>ld hinjis.</i>
hinaasid <i>m.f.db eeg</i> hinaas ² .	hinjis <i>m.l ld hinjin.</i>
hinaasin <i>m.f.db eeg</i> hinaasi ² .	hinjisasho <i>m.f.db eeg</i> hinjiso.
hinaaso <i>m.dh ld hinaas¹.</i>	hinjiso <i>f.g3 (-stay, -satay)</i> Wax culus qaadasho.
hinaayo <i>m.dh</i> Uurkuttaallo.	hinni <i>m.l (-yo, m.l/dh)</i> Meel dhirtu ku badantahay; jiq.
hindhis <i>f.mg1 (-say, -stay)</i> Hindhisoo sii dayn.	hinnig <i>m.l/kh</i> H. ah: qof gaaban, caato ah oo tabardaran.
hindhisid <i>m.f.db eeg</i> hindhis.	hinnigan <i>f.mg1 (-naa, -nayd)</i> Qof hinnig ahaansho.
hindhiso <i>m.dh</i> Neef kedis ah, xoog leh, wadata duuf oo laga sii daayo sanka iyo afka.	hinnigan <i>m.f.db eeg</i> hinnigan. <i>ld hinniganansho.</i>
hindis <i>f.g1 (-say, -stay)</i> Wax cusub oo aan hore u jirin abuurid.	hinniganansho <i>m.l/dh ld hinnigan.</i>
hindisaad <i>m.dh</i> Abuuridda wax aan hore u jirin oo cusub la abuuro. <i>ld hindisid.</i>	hinqad <i>m.l ld hinqasho.</i>
hindise <i>m.l (-ayaal, m.l/m.dh)</i> 1. Wax cusub. 2. Himilo. <i>ld hindiso.</i>	hinqasho <i>m.f.db eeg</i> hinqo. <i>ld hinqad.</i>
hindisid <i>m.f.db eeg</i> hindis. <i>ld hindisaad.</i>	hinqi <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> Wax taageero yar oo kicin kara, ama dhaqaajin kara siin.
hindiso <i>m.dh ld hindise.</i>	hinqin <i>m.f.db eeg</i> hinqi.
hindisoo <i>f.mg3 (-ooday, -ootay)</i> Wax gaaristood ku taamid.	hinqo <i>f.mg3 (-qaday, -qatay)</i> Kicid u hollasho.
hindisood <i>m.f.l eeg</i> hindisoo.	hinraag ¹ <i>m.l</i> 1. Cod weyn oo qof aad u jirran ka so baxa. 2. Cida libaaxa. <i>ld hiinraag¹.</i>
hinfiriir <i>m.l ld hanfariir.</i>	hinraag ² <i>f.mg1 (-gay, -gtay)</i> 1. Qof aad u jirran cod weyn soo saarid. 2. Libaax ciyid. <i>ld hiinraag².</i>
hingaad <i>m.dh ld hinggaad.</i>	hinraagid <i>m.f.db eeg</i> hinraag ² .
hingaadi <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> <i>ld hinggaadi.</i>	hintaaqayn <i>m.dh ld hantaqaqayn.</i>
hingaadin <i>m.dh ld hinggaadin.</i>	hintaaqee <i>f.g2 (-qeeyay, -qeysay)</i> <i>ld hantaqaee.</i>
hingaadis <i>m.l ld hinggaadin.</i>	hintaaqo <i>m.dh ld hantaqaqo.</i>
hingasho <i>m.dh ld hingood.</i>	
hingil ¹ <i>m.l ld hengel¹.</i>	
hingil ² <i>f.g1 (-ilay, -ishay)</i> Dibbirid; is'afuufid.	

hintaaqoo *f.mg3 (-ooday, -ootay) ld hantaaqoo.*
 hintaaqood *m.l ld hantaaqood.*
 hintifaay *m.l (-yo, m.db) ld hintifay.*
 hintifay *m.l (-yo, m.db) Nooc dhurwaaga ka mid ah oo gaagaaban, madax buuran oo geela iyo xoolaha kaleba laaya. ld hintifaay.*
 hiqiq *m.db.shr Oohin hag-hakasho leh oo hingada u eg; feerafuglo.*
 hiqhiqlayn *m.f.db hiqhiqlee. ld hiqlayn, hiqlays.*
 hiqhiqlee *f.mg2 (-leeyay, -laysay) Oohin hag-hakasho leh oo hingada u eg samayn. ld hiqilee.*
 hiqlayn *m.db ld hiqhiqlayn.*
 hiqlays *m.l ld hiqhiqlayn.*
 hiqlee *f.mg2 (-leeyay, -leysay) ld hiqhiqlee.*
 hir¹ *m.l (-rar, m.l)* 1. Dhaqdhaqaaq biyaha baddu sameeyaan o heerkoodu kor iyo hoos ugu kaco. 2. Muuqaal fog ee caad, bad, buuro iwm ah. 3. Mowjadaha hawada ee baahiya codadka iyo muuqaallada; mowjad.
 hir² *m.l (-rar, m.l) (fis.)* Labid kaleed ee dhextaal ama dululaati. Marka uu hir socdo, garurka aaya tamarta meel ka kexeeya, geeyana meel kale.
 hir³ *m.db Nafley bar yar oo buuralayda ku nool (ari).*
 hir⁴ *f.mg1 (-ray, -rtay)* Meel dheer ka soo muuqasho.
 hiraab *m.db (-bo, m.l)* 1. Saacadaha dambe ee habeenka inta aan waagu beryin. 2. Cuntada soonka ee la cuno habeenka saacadhiisa dambe inta aan waagu beryin.
 hiraabad *m.l ld hiraabasho.*
 hiraabasho *m.f.db eeg hiraabo. ld hiraabad.*
 hiraabo *f.mg3 (-btay, -batay)* Suxuur cunid.
 hiraabood *m.l* Habeenka qaybtiiisa dambe intaysan qorraxdu soo bixin.
 hiraaci¹ *m.l.kh* H. ah: biyo, war, weel iwm balli ka buuksamaya.
 hiraaci² *f.g2 (-iyay, -isay)* 1. Biyo fadhiya dhaqdhaqaaq yar samayn. 2. Balli, war, weel iwm biyo ka buuksamid. *ld hiraaci².*
 hiraacin *m.f.db eeg hiraaci². ld hiraacin.*
 hiraahir¹ *m.l* Neeftuur xooluhu sameeyaan marka ay qorrax kulul qabato. *ld hiraahir¹, haraanhir¹, hiraanhir¹.*
 hiraahir² *f.mg1 (-ray, -rtay)* Nafley qorrax kulul qabatay neeftuur samayn. *ld hiraahir², haraanhir², hiraanhir².*
 hiraahirid *m.f.db eeg hiraahir². ld hiraahirid, haraanhirid, hiraanhirid.*

hiraahirsan *f.mg4 (-naa, -nayd)* Wax hiraanhir hayo ahaansho (nafley). *ld haraanhir, haraanhirsan, hiraan-hirsan.*
 hiraahirsanaan *m.f.db eeg hiraahirsan. ld haraanhir, haraanhirsanaan, haraanhirsanaansho, haraanhirsanaan*
 hiraahirsanaansho *m.l/db ld hiraahirsan-aan.*
 hiraanhir¹ *m.l ld hiraahir¹.*
 hiraanhir² *f.mg1 (-ray, -rtay) ld hiraahir².*
 hiraanhirid *m.db ld hiraahirid.*
 hiraahirsan *f.mg4 (-naa, -nayd) ld hiraahirsan.*
 hiraahnirsanaan *m.l ld hiraahirsanaan.*
 hiraahnirsanaansho *m.l/db ld hiraahirsanaan.*
 hirad *m.l ld hirasho.*
 hirasho *m.f.db eeg hiro. ld hirad.*
 hirgal *f.mg1 (-alay, -ashay; -geli)* Hawl, shaqo iwm sidii loogu talaggalay u fulid.
 hirgeli *f.g2 (-iyay, -isay)* Hawl, shaqo iwm sidii loogu talaggalay u fulin.
 hirgelid *m.f.db eeg hirgal.*
 hirgelin *m.f.db eeg hirgeli.*
 hirid *m.f.db eeg hir³.*
 hirig *m.db Xidh, hawd, juq, jiq iwm oo marka la dhex maro, dadka iyo xoolaha maqaarkooda dhibaato soo gaarsiyya.*
 hirimaddubbe *m.l* Ciyaar hiddaha iyo dhaqanka ka mid ah, laga dheelo aroosyada laga ciyaaro degmada Boosaaso iyo agagarkeeda.
 hirimmaale *m.l (-layaal, m.l/db)* Nooc ciyarta sayliciga ka mid ah, laga ciyaro aroosyada lagana dheelo xeebaha badda cas. *ld hiddiwaale, hiyiwaale (2).*
 hiriq *m.db.shr* Cod lagu muujiyo hirqashada. Tus. "H. ka dheh".
 hirjab *m.l (-byo, m.db)* Xeebta meesha hirk baddu ku baab'o.
 hiro *f.mg3 (-rtay, -ratay)* Ku h./u h.: cabsi, baahi iwm cid ula tegid si kaalmo looga helo.
 hirqad *m.l ld hirqasho.*
 hirqan *f.mg4 (-naa, -nayd)* Qof ama wax dhergesan ahaansho.
 hirqanaan *m.f.db eeg hirqan. ld hirqanaansho.*
 hirqanaansho *m.l/db ld hirqanaan.*
 hirqasho *m.f.db ld harqasho.*
 hirqi *f.g2 (-iyay, -isay)* Qof wax ka dhergin. *ld harqi (3).*
 hirqin *m.f.db ld harqin.*
 hirqo *f.mg3 (-qaday, -qatay)* 1. Biyo weel ka buuksamido. 2. Cunto ama biyo si aad ah uga dhergid. *ld harqo.*

hirwo *m.db* Nooc ka mid ah ciyaaraha jaanta iyo jiibta leh oo dhaantada isku bahiyihiiin.

histeeriya *m.db* (*daaw.*) Xaalad cudur maskaxeed oo astaamaheeda ugu waaweyn ay ka mid yihiin caadifad aan dagganeyn kalahadal, duufsasho u dabacsanaan iwm.

histoogaraam *m.l (-mmo, m.db)* (*xis.*) Muujin garaafeedka ee 'data' kooxaysan, ama garaf bedeed leh ballacyo saamiggal la ah doorsoomaha ku yaalla dhidibka jiifa iyo rakaadyada ku yaalla dhidibka taagan.

histooloji *m.l* (*baay.*) Barashada nudaha noolayaasha iyada oo la adeegsanayo weyneyo.

hitayn *m.f.db* eeg hitee.

hitee *f.g2* (*-teeyay, -taysay*) 1. Cid ka aargudasho. 2. Qof ceeb ka rogid.

hiti *f.mg2* (*-iyay, -isay*) Dhuti. *ld heeti* (2).

hitin *m.db* eeg hiti. *ld heetin, heetis.*

hitiq *f.mg1* (*-qay, -qday*) Qof si tabar yari ku jirto u socosho.

hitiqi *f.g2* (*-iyay, -isay*) Nafley hitiq u socodiin; luudin.

hitiqid *m.f.db* eeg hitiq.

hitiqin *m.f.db* eeg hitiqi. *ld hitiqis.*

hitiqis *m.l ld hitiqin.*

hito *m.db* 1. Gudashada cid eed gashay laga guto. 2. Rogidda ceeb la iska rogo.

hitrosaygas *m.l* (*baay.*) Marka la sharxayo noole labo alil oo kala duwan leh, kaas oo xukuma muuqaal gaar ah. Xaaladda muuqaalka nooluhu soo saaray waxay noqonaysaa mid ku xidhan aliilkha shiiqiyaha ah.

hiwaawir¹ *m.l* Shuruf.

hiwaawir² *f.mg1* (*-ray, -rtay*) Urid.

hiwaawirid *m.f.db* eeg hiwaawir².

hiwaayad *m.db* (*-do, m.l*) Xiisaynta wax si gaar ah loo xiiseeyo.

hiyi *m.l* Laab; kal; qalbi; niyad.

hiyikac¹ *m.l* Welwel iyo degganaan la'aan ku dhasha qof niyadda laga rabo awgeed. *ld hawakac¹, niyadkac¹, niyakac¹.*

hiyikac² *f.mg1* (*-cay, -cday; -kici*) Welwel iyo degganaan la'aan dareemid, wax niyadda laga rabo awgeed. *ld hawakac², niyadkac², niyakac².*

hiyikicid *m.f.db* eeg hiyikac². *ld hawakicid, niyadkicid, niyakicid.*

hiyil *m.l* (*-llo, m.db*) Duud dhagax ah, is haysta oo ku dhereran xeebaha.

hiyiwaale *m.l* 1. Kasha waxyaalo saldhig iyo xassilloonaan u diida, ku soo rida; hiyiga waala oo kiciya. 2. *ld hirimmaale.*

hobay *m.l* 1. Dhul boor ah oo ay ku badantahay sarmaanta iyo qansaxa. 2. H. ah: meel cidla ciirsila' ah.

hobbobboro *m.db* (*-ooyin, m.l*) Jaadadka neberiga mid ka mid ah oo yar oo caano leh; waxay leedahay gafuur afka shinbiraha u qaab eg oo qalka kore keliya ilko ku leh, hilibkana waa ay cuntaa. *ld hoonbaro.*

hobol *m.l* (*-llo, m.db*) *ld hoobal.*

hobshee *f.mg2* (*-eeyay, -eysay*) Si xarrago leh u luga baxsasho.

hobsheyn *m.f.db* eeg hobshee.

hod¹ *m.db* Meel taag hoostiis ah, godan oo biyo fariisin leh.

hod² *f.g1* (*-bay, -btay*) Qof dagid; khatalid.

hodan¹ *m.l.kh* (*-nno, m.db*) H. ah: qof hanti badan leh. *ld hodon.*

hodan² *f.mg1* (*-dmay, -dantay; -dmi*) 1. Qof hanti badan leh noqosho. 2. Wax la dagay noqosho.

hodannimo *m.db* Hodan ahaansho. *ld hodantinnimo, hodantooyo, hodontinnimo.*

hodanoobid *m.f.db* eeg hodanow.

hodanow *f.mg1* (*-oobay, -owday; -oobi*) Qof hanti leh noqosho.

hodantinnimo *m.db* *ld hodannimo.*

hodantooyo *m.db* Lahaanshada hanti badan la yeesho. *ld hodannimo.*

hodid *m.f.db* eeg hod².

hodmi *f.g2* (*-iyay, -isay*) Qof hodon ka dhigid.

hodmid *m.f.db* eeg hodan².

hodmin *m.f.db* eeg hodmi.

hodon *m.l ld hodan¹.*

hodontinnimo *m.db* *ld hodannimo.*

hog *m.l/db* (*-gag/-go, m.l*) 1. Meel hoos u qodan; god. 2. God deb lagu shido oo hilib lagu dubo. 3. God daawo ku jirto oo ariga ama lo'da lagu dhayo.

hogad *m.l ld hogasho.*

hogagoo *f.mg2* (*-ooyay, -ooyay*) Xoolo jilaal soo maray naq-horaad ku qaboobid.

hogagoyn *m.f.db* eeg hogagoo.

hogasho *m.f.db* eeg hogo². *ld hogad.*

hogatus¹ *m.l* (*-syo, m.db*) 1. Tusaae cid arrin laga siiyo. 2. Sawir iyo wax u eg oo wax lagu muujiyo.

hogatus² *f.g1* (*-say, -stay*) Cid wax tusaalayn.

hogatusaalee *f.g2* (*-leeyay, -leysay*) *ld hogotusaalee.*

hogatusaaleyn *m.db* *ld hogotusaalee.*

hogatusid *m.f.db* eeg hogatus².

hogbad *m.l ld hogbasho.*

hogbasho *m.f.db* eeg hogbo. *ld hogbad.*

hogbo *f.mg3 (-baday, -batay)* U h.: wax samayntooda isku deyid.

hogdhagax *m.l (-xyo, m.dh)* 1. Meel hog ah oo dhagaxa laga guro. 2. Meesha dhagaxa lagu gubo si nuurad looga dhigo.

hogee *f.g2 (-geeyay, -geysay)* Hilib hog ku bislyn.

hogeyn *m.f.dh eeg* hogee. *ld* **hogey.**

hogey. *m.l ld* **hogeyn.**

hogeysad *m.l ld* **hogeysho.**

hogeysan *f.mg4 (-naa, -nayd)* Wax hog lagu bisleyey ahaansho.

hogeysho *m.f.dh eeg* hogeyso. *ld* **hogey-sad,** **hogeysi.**

hogeysi *m.l ld* **hogeysho.**

hogeysnaan *m.f.dh eeg* hogeysan. *ld* **hogey-snaansho.**

hogeysnaansho *m.l/dh ld* **hogeysnaan.**

hogeyso *f.g3 (-stay, -satay)* Wax hog ku bislaysasho.

hoggaami *f.g2 (-iyay, -isay)* 1. Awr hoggaan ku wadid. 2. Dad hor kicid ama meel tusid. 3. Wafdi, hay'ad iwm madax u noqosh.

hoggaamin *m.f.dh eeg* hoggaami. *ld* **hoggaamis.**

hoggaamis *m.l ld* **hoggaamin.**

hoggaamiye *m.l (-yayaal, m.l/dh)* 1. *ld* **hoggaanshe.** Qof dad hor kaca. 2. Qof wax maamula.

hoggaan *m.l (-aamo, m.dh)* 1. Xarigga awrta la rarto luqunta iyo madaxa lagaga xiro oo lagu wado. 2. Maamul sare ee hay'ad dowladeed u qaabilسان arrimo gaar ah. 3. Qof howl-wadeen ah.

hoggaansamid *m.f.dh eeg* hoggaansan¹.

hoggaansan¹ *f.mg1 (-amay, -antay; -ami)* Wax arrin, xeer iwm oggol noqosh (qof).

hoggaansan² *f.mg4 (-naa, -nayd)* 1. Wax xeer, arrin iwm oggol ahaansho (qof). 2. Wax hoggaan lagu wado ahaansho (awr).

hoggaansanaan *m.f.dh eeg* hoggaansan². *ld* **hoggaansanaansho.**

hoggaansanaansho *m.l/dh ld* **hoggaansa-naan.**

hoggaanshe *m.l ld* **hoggaamiye.**

hogmacdan *m.dh (-no, m.dh)* Godka macdanta laga qodo.

hogo¹ *m.db (-ooyin, m.l)* Roobka ugu horreya ee xilliga guga ama dayrta kulayka ka dhasha.

hogo² *f.g3 (-gtay, -gatay)* Nafley meel is tubid.

hogob *m.l/dh (-byo, m.dh)* Dhul hooseeya oo dhir badan leh.

hogocraac *f.mg1 (-cay, -cday)* *ld* **hogolraac.**

hogocraacid *m.f.dh ld* **hogolraacid.**

hogof *m.dh (-gfo, m.l)* Lin luguhu la qalloocdaan oo ay isku soo jeestaan.

hogoggoli *f.g2 (-iyay, -isay)* 1. Wax isku laabid. 2. Arrin go aan ka gaarid.

hogoggolin *m.f.dh eeg* hogoggoli.

hogol *m.dh.u* 1. Daruur. 2. Sayn roob ah oo meel ka curtay.

hogolraac *f.mg1 (-cay, -cday)* Meel roob ka da'ay u guurid; roobraac. *ld* **hogocraac.**

hogolraacid *m.f.dh eeg* hogolraac. *ld* **hogocraacid.**

hogoraacid *m.f.dh eeg* hogoraac.

hogotusaalee *f.g2 (-eeyay, -eysay)* Arrin xaqiqdeeda wax ka sheegid. *ld* **hogatusaalee.**

hogotusaaleyn *m.f.dh eeg* hogotusaalee. *ld* **hogatusaaleyn.**

hoh *e.d* Erey yaabka iyo baqdinta iyo xanuunku ay dadka ka soo saaraan; hoyey!, cakul!, hah!

hohob¹ *m.l Kabdaha nooc* ka mid ah.

hohob² *m.dh* 1. Geed aan qodax Lahayn oo miro la cuno oo macaan bixiya una eg gomoshaaga. 2. (w) Miraha geedkaas.

hoji *f.g/mg2 (-iyay, -isay)* 1. (f.g) Wax soda joojin. 2. (f.mg) U h.: cid wax u jeedsiin.

hojin *m.f.dh eeg* hoji. *ld* **hojis.**

hojis *m.l ld* **hojin.**

hol *f.g1 (-olay, -oshay)* Wax isku dayid; tijaabin.

holac¹ *m.l (-yo, m.dh)* Kulayl; dab; olol; holoc.

holac² *m.l (daaw.)* Xaalad cudur oo ka timaadda falgal jirku kaga hortagayo dhibaato dibedda uga timid, waxay xaaladdaasu noqon kartaa: mid muddo gaaban ama mid muddo dheer. H.a muddada gaaban waa falgal difaac oo deg-deg ah oo ay soohyadu kaga hortagaan dhibaato ka timaadda: jermi nool, walax kiimikaad ama fiisikaado. Astamaha: xanuun, kul, casaan, barar iyo hawl gab. Xiddidda dhiiga ee goobta waxaasi ka dhacayaan way dabcayaan oo ballaaranayaan sidaas darteed socodka dhiigga waa ku badanyahay goobtaas. Unugyada cad-cad galaan soohyada waxayna bilaawaan in heeraaryeeyaan baktiiriyada iyo waxyaabaha dibedda ka yimid soohyada waxay cunaan wixii dhintay oo way nadiifinayaan marar waxa sameysma malax waxaana bilowda biskood.

holac-cad-hunguri *m.l (-cyo .., m.dh) (daaw.)* Halaamacood hunguriga cad oo neeftu marto sida badan ka yimaada infekshin marka hore ku dhaca cunaha iyo sanka, oo

ay keenenee firus ama baktiiriya. Cudurku wuxuu keena xanfaf laabta hoose, qufac xanuun leh, waxaa aalaaba weheliya dhuun-neef-holac (bronchites).

holac-dulul *m.l (-cyo .., m.dh) (daaw.)* Halaamacoodka mid ama ka badan ee dulalka agagaarka sanka ku yaal oo hawadu ku jirto.

holac-kaadihays *m.l (-cyo .., m.dh) (daaw.)* Halaamacoodka kaadihaysa, inta badan waxa keena baktiiriyyada “escherichia coli”. Astaamo: kaadirabid badan, kaadi gubid iwm.

holac-kaadimareen *m.l (-cyo .., m.dh) (daaw.)* Halaamacoodka kaadi mareenka cadkiisa hore, waxaana sida badan keena jabti (specific urethritis), ama infekshin ka yimaada cudurrada galmada (nonspecific urethritis).

holac-kiishyaro *m.l (-cyo ..., m.dh) (daaw.)* Halaamacoodka kiish yar oo ka sameysma hunguriga iyo xiidmaha. Marka ay xiidmaha ka sameysmanto waxay keentaa; xanuun uurkujirtada hoose, shuban ama calool joogsi.

holac-qabsiinood *m.l (-cyo .., m.dh) (daaw.)* Jirrada ama h. q. oo astaanta ugu horreysa ay tahay uur xanuun dhinaca midig ee hoose. Waxaa weheliya, sida badan, matag iyo qandho.

holac-xuub-ubuced *m.l (-cyo ..., m.dh) (daaw.)* Halaamacoodka xuubka ubacda. Infekshinka Iaad ee xuubka waxa keena baktiiriya dhiingga la socda, sida: bleumokooko, baktiiriyyada qaaxada, iwm. Astamo: xanuun ku faafsan uurkujirtada, qandho, iyo culeyska jirka oo is dhima. Biyo ayaa xuubka fariisan kara ama infekshinka ayaa sii kordhiya uur biyood horay u jiray. Infekshinka 2aad xuubka waxa keena dalooashamid ama dillac ka dhaca xubin ka mid ah uurkujirtada xubnaheeda - sida boog xiidmeed, qabsin waxaana u sabab ah soo gelitaanka jeermi iyo dhacaanka xubnaha uurkujirtada oo waxyeelleya xuubkaas.

holac-xuub-wadneed *m.l (-cyo .., m.dh) (daaw.)* Halaamacood muddo gaaban ama muddo dheer ee xuubka wadnaha (pericardium) ku daboolan.

holan *m.l ld holon.*

holansad *m.l ld holmisasho.*

holansan *f.mg4 (-naa, -nayd)* Wax holan lagu dubay ahaansho.

holansanaan *m.f.dh eeg holansan. ld holansanaansho*

holansanaansho *m.l/dh ld holansanaan.*

holansasho *m.dh ld holmisasho.*

holanso *f.g3 (-saday, -satay) ld holmiso.*

holce *m.l (-cayaal, m.l/dh)* Waxyabo si sahan dabka u qabsan og, sida aalkolada, baansiinka iwm.

holci *f.g2 (-iyay, -isay)* 1. Dab holac ka keenid. 2. Wax gubid.

holcid *m.f.dh eeg holoc².*

holcin *m.f.dh eeg holci.*

holgan *f.mg4 (-naa, -nayd)* 1. Qof dulman ahaansho. 2. Qof diifi ka muuqato ahaansho.

holganaan *m.f.dh eeg holgan. ld holganaansho.*

holganaansho *m.l/dh ld holganaan.*

holid *m.f.dh eeg hol. ld holis.*

holis *m.l ld holid.*

hollad *m.l ld hollasho.*

hollasho *m.f.dh eeg hollo. ld hollad.*

holli *f.g2 (-iyay, -isay)* Wax tijaabin.

hollin *m.f.dh eeg holli.*

hollo *f.mg3 (-laday, -latay)* U h.: wax samayntooda damcid.

hollob *m.dh (-bo, m.l)* Xuub yar, khafiif ah oo ka kaca jirka dadka markuu basaaso ama uu la kulmo cimilo uusan u baran.

holmi *f.g2 (-iyay, -isay)* Wax holan gelin.

holmin *m.f.dh eeg holmi. ld holmis.*

holmis *m.l ld holmin.*

holmisad *m.l ld holmisasho.*

holmisasho *m.f.dh eeg holmiso. ld holansad, holansasho, holmisad.*

holmiso *f.g3 (-istay, -isatay)* Wax holan ku dubasho. *ld holanso.*

holoc¹ *m.l* Ololkaluu bixiyo dabka marka uu huro. *ld holac¹.*

holoc² *f.mg1 (-lcay, -locay; -lci)* Dab olol bixin.

holon *m.l* 1. Dabayl kulul; hongorre. 2. Gaajo iwm. 3. Carro, dambas iwm.oo kulul. *ld holan.*

hongid *m.f.dh eeg honog². ld hungid.*

hongod *m.dh* Garbaha oo hore yara u soo gota. *ld hungod.*

hongorre *m.l* Dabayl kulul; hanfi.

honog¹ *m.l* Sangoror.

honog² *f.mg1 (-ngay, -nogtay; -ngi)* Sanka dhiig ka sii deyn. *ld hunug.*

honono¹ *m.l* Ka soo hormaridda neef ooman ama dhalay uu ka soo hormaro xooluhuu la socday.

honono² *m.dh* Marka geelu xilligii uu dhalahaa muddo yar ka hor dhalo; horaadis.

honono³ *f.mg3 (-o'ay, -o'day)* Neef dhalay ama ooman xooluhuu la socday ka soo hormarid.

honono'id *m.f.db eeg honono³*.

hontorro *m.db* Geed bixiya miro kulkku-lucsan oo tiinka u eg oo macaan badan markay bislaadaan. *ld ontorro*.

hoo¹ *m.db* Siinta cid wax la siyo.

hoo² *f.g1 (-ooyay, -oyday; -ooyi)* 1. Cid wax loo soo taagay ama la siiyey qaadasho. 2. H.!: qab!, qaado!

hoo³ *f.g2 (-ooyay, -oysay)* 1. Xoolo, dad iwm habbeen meal bariisiin. 2. Xoolo, dad iwm hoy gelin. 3. Hanti aan deyn ahayn oo cid u baahan siin. *ld hoy², hoyi*.

hoobaalayn *m.db ld hooyaalayn*.

hoobaale *m.l ld hooyaale*.

hoobaalee *f.mg2 (-leeyay, -leysay)* *ld hooyaalee*.

hoobaan *m.db.u* Miro aad u bislaaday.

hoobad *m.l (-dyo, m.db)* 1. (*-dyo, m.db*) Meel degaandeg ah. 2. *ld hoobasho*.

hoobal *m.l (-llo, m.db)* 1. (*riw.*) Qof heesaa ah ama jila riwaayadaha. 2. Qof dheela ciyaarah. 3. Shaydaanka ugu weyn cayaarah la tunto. *ld hobol*.

hoobalad *m.db* Haweeney u go'day fanka iyo suugaanta; fannaaanad.

hoobale *m.l ld hooyaale*.

hoobasho *m.f.db eeg hoobo*. *ld hoobad*.

hoobeyaa *m.l* Halqabsi lagu billaaboo ama loo adeegsado huwaaleyda oo ah heesta carruurta lagu hundisiyo.

hoobi *f.g2 (-iyay, -isay)* 1. Ka h.: wax meel ka soo daadin. 2. Nafley layn.

hoobin *m.f.db eeg hoobi*. *ld hoobis*.

hoobis *m.l ld hoobin*.

hoobiye *m.l (-yayaal, m.ll/dh)* Qori boobe culus ah, lugo lagu istaajiy leh oo xabbado badani ka dhacaan.

hoobo *f.mg3 (-btay, -batay)* 1. Meel taag ah ka daaddegid. 2. Nafley le asho.

hoobsad *m.l ld hoobsasho*.

hoobsasho *m.f.db eeg hoobso*. *ld hoobsad, hoobsi*.

hoobsi *m.l ld hoobsasho*.

hoobsiif *f.g2 (-iiyay, -iisay)* Weel buux-dhaafay si uusan u daadan wax qof ka cabsiin.

hoobsiin *m.f.db eeg hoobsii*. *ld hoobsiis*.

hoobsiis *m.l ld hoobsiin*.

hoobso *f.g3 (-saday, -satay)* 1. Weel buuxdhaafay si uusan u daadan in ka cabid. 2. Wax meel ka daadasho. 3. Miro xabsasho.

hoodaar *m.l* 1. H. ah: qof karti badan; diric; rag. 2. H. ah: qof nasiib badan. 3. (*e.d*) H.!: waa tahay!. *ld hooddaar*.

hoodaddee *f.g2 (-deeyay, -deysay)* Qof daniiisa ka jeedin.

hoodaddeyn *m.f.db eeg hoodaddee*.

hoodaddo *m.db* Ka jeedinta qof daniiisa laga jeediyo.

hoodadee *f.g2 (-deeyay, -deysay)* 1. Qof daniiisa ku jeedin. 2. Qof si qarsoodi ah ugu hiilin.

hooddaar *m.l ld hooddaar*.

hooddeyn *e.d* Jawaabta loo celiyo qofka yiraahdo hooddi.

hooddi *e.d* Erey la yiraahdo kolka la doonayo in la galo guri cid kale leedahay, yacnii "ma soo geli karaa!". *ld hooddi*.

hoodeyn *e.d ld hooddeyn*.

hoodi *e.d ld hooddi*.

hoodo *m.db* Naasib.

hoog¹ *m.l* Dhacdo leh dhibaato lagu hoobto; ba; belo.

hoog² *f.mg1 (-gay, -gtay)* Dhacdo dhibaato lagu hoobto leh la kulmid.

hoogaami *f.g2 (-iyay, -isay)* Madaxa iyo gacmaha hoos u laallaadin.

hoogaamin *m.f.db eeg hoogaami*.

hoogaansad *m.l ld hoogaansasho*.

hoogaansasho *m.f.db eeg hoogaanso*. *ld hoogaansad, hoogaansi*.

hoogaansi *m.l ld hoogaansasho*.

hoogaanso *f.mg3 (-saday, -satay)* Madaxa iyo gacmaha hoos u laallaadsasho.

hoogey *e.d* Waa belo!

hoogid *m.f.db eeg hoog²*.

hoehey *e.d ld haadey*.

hooji *f.g2 (-iyay, -isay)* Cid hoog ku ridid.

hoojin *m.f.db eeg hooji*.

hool *f.g1 (-olay, -oshay)* 1. Wax xoqid. 2. Timo, dhogor iwm hoobin. 3. Wax dub ka qaadiid.

hoolan¹ *f.mg1 (-lmay, -lantay; -lmi)* 1. Wax la xoqay noqosho. 2. Timo ama dhogor wax la xiiray noqosho. 3. Wax dubka laga qaaday noqosho.

hoolan² *f.mg4 (-lnaa, -lnayd)* 1. Wax la xoqay ahaansho. 2. Timo ama dhogor la xiiray ahaansho. 3. Wax dubka laga qaaday ahaansho.

hoolato *m.db* Cudur madaxa ku dhaca oo timaha ka hoobiya.

hoolhool¹ *m.l* Gaashiyo banbannaan oo timihii ama dhogortii ka rifmeen oo ku yaal maqaar.

hoolhool² *f.g1 (-oolay, -ooshay)* Harag ama saan gaashiye banbannaan u yeelid iyadoo timaha ama dhogorta laga rifayo.

hoolhoolid *m.f.db eeg hoolhool²*.

hoolid *m.f.db eeg hoolid*. **ld hoolis.**

hoolif *m.db.u* Timo badan oo shuruf leh.

hoolis *m.db ld hoolid*.

hoolmid *m.f.db eeg hoolan¹*.

hoolnaan *m.f.db eeg hoolan²*. **ld hoolnaansho.**

hoolnaansho *m.l/db ld hoolnaan*.

hoomaa *f.mg1 (-aayay, -aayday, -ayi)* Meel sare hoos wax uga eegid.

hoomaayid *m.f.db eeg hoomaa*.

hoombaro *m.db* Naasley badda ku nool, leh af dheer oo u eg kan shimbiraha, kor ka madow hoosna ka cad, la aaminsanyahay inuu leeyahay garaad fiican oo la tababbari karo. **ld hobbabboro**.

hoomiyostaasis *m.l (daaw.)* Sugidda xaaladaha joogtada ah ee gudaha noolaha, taas oo u oggolaanaysa unugyada inay si wanaagsan u shaqeeyan, iyaga oo anay saamaynин isbeddel kasta oo ka dhaca degaanka dibadda ee noolaha.

hoomo *m.db.u* 1. Xoolo intooda tabarta daran ee aan sabadka dhaafin. 2. Dad cayr ah oo aan tabar lahayn.

hoon *m.l (-nan, m.l)* Aalad ku rakiban gaadiidka (baaburta, tareenka, iwm) oo la dhawaajiyo markii wax loo digayo.

hoonbaro *m.db (-ooyin, m.l)* **ld hobbob-boro.**

hoor *m.l* Nooc geela ka mid ah, caano badan, adkaysi yar, dhogor yar, bar gaaban.

hoor¹ *m.l* 1. Dhibco biyo ah oo meel ka soo dhacaya. 2. Illin.

hoor² *m.l (kiim.)* Wejiga maatarka ee saxarrada walaxdu ay ka koobantahay isugu dabranyihii si debecsan.

hoor³ *f.mg1 (-ray, -rtay)* 1. Roob di'id. 2. Dhibco biyo ah meel ka soo dhicid.

hoori *f.g/mg2 (-iyay, -isay)* 1. (*f.g*) Hoore shubmaya weel u dhigid. 2. (*f.g*) Hees iwm cid la jiibin. 3. (*f.g*) Wax firin. 4. (*f.mg*) Ka h.: hoore weel ku jira ka wada shubid.

hoorid *m.f.db eeg hoor²*. **ld hoorrmaad.**

hoorin *m.f.db eeg hoori*. **ld hooris.**

hooris *m.l ld hoorin*.

hooromoon *m.l (-nooyin, m.l) (c.nafl.)* Walax loo soo saaro loona dhiiqyo xaddi yar iyada oo qulqulka dhiigga ku dhiiqyo qanjirka mariinla'aha ama unug dareen Wade gaar ah. Wuxuu uu joogteeyaa koritaanka ama shaqada

nudo ama organo goonni ah oo jidhka ka mid ah.

hoorri *m.l (-iyo, m.db)* 1. Aqal Soomaali. 2. Qof aad u madow. 3. Dabayl kulul.

hoorrmaad *m.l* 1. Inta uu da'ayo roob curtay. 2. Tifqidda muddo hoore tifqayo. 3. **ld hoorid.**

hoorsad *m.l ld hoorsasho.*

hoorsasho *m.fdb eeg hoorsasho.* **ld hoorsad, hoorsi.**

hoorsi *m.l ld hoorsasho.*

hoorso *f.g3 (-saday, -satay)* Weel, gacan iwm in wax lagu shubo u dhigasho.

hoos¹ *m.l (-sas, m.l)* Shey if ku qabtay oo ilees-ma-gudbiye ah harka ka soo baxa.

hoos² *m.db* Meel ay wax kale ka sarreeyaa.

hoos³ *f.g1 (-say, -stay)* Wax har u yeelid.

hoosaas *m.l* 1. Hoos sameyn. 2. Hiillo la qarinayo. 3. Daruur roob.

hoosaasi *f.g2 (-iyay, -isay)* 1. Wax hoos u yeelid. 2. Cid u garab-goroyeyn.

hoosaasin *m.f.db eeg hoosaasi*.

hoosaharre *m.l (-rayaal, m.l/db)* Dulin shilinta u eg dhiig-kunool ah oo badanaa laga helo meelaha digada xooltuu ku badan yihiin; hooskuhar. **ld hooskuhar.**

hoosayn *m.f.db eeg hoosee*.

hoosaysii *f.g/mg2 (-iyay, -isay)* Ka h.: wax, wax kale ka hoos marin.

hoosaysiin *m.f.db eeg hoosaysii*.

hoos-carreed *m.l (jool.)* Lakab walxo ah oo hoos yaal carro rumeedka, ama carrada kore, walxa dhintayna way kaga yarihiin kan ku xiga waxaana laga yaabaa in muxtawiyaadkiisa macdaneed kala duwan-yahay, wuuna ka yare dahsoonyahay wakiillada ogsidhaynta iyo haydaraynta. Wuu ka bacrimin yaryahay carrada kore. Laakiin waxa hoos u gala xiddiddada dhirta iyo deegaanta.

hoosdadab *m.l* H. ah: caws, raro iwm geed ama aqal hoos looga duggaaliyo.

hoosaloolo *m.db (-ooyin, m.l)* Iin wax yeeshaan.

hoosdhaw¹ *m.l* 1. Shaqalka carabiga mid ka mid ah oo xuruufta hoos loogaga dhigo. 2. **ld hoosdhebid.**

hoosdhaw² *f.g1 (-dhabay, -dhabtay; -dhebi)* Xuruufta carabiga shaqal hoos uga dhigid.

hoosdhebid *m.f.db eeg hoosdhaw²*. **ld hoosdhaw¹.**

hoosdhig¹ *m.l ld hoosdhigid.*

hoosdhig² *f.g1 (-gay, -gtay)* Xuruufta carabiga shaqal hoos uga dhigid.

hoosdhigid <i>m.f.db eeg hoosdhig². ld hoosdhig¹.</i>	hoosmarin <i>m.f.db eeg hoosmari.</i>
hoose <i>s.</i> Meel hoos ah ku sugar; hooseeya.	hooso <i>m.db (-ooyin, m.)</i> 1. Dhis yar oo la harsado. 2. Meel dhisan oo hawl lagu qabto; garaash.
hoosee <i>f.mg² (-seeyay, -saysay)</i> Wax meal hoose jirid.	hoosubbax <i>m.l (-xyo, m.db)</i> Qof bar yar oo da'du aysan ka muuqan.
hooseeye <i>m.l (-yayaal, ml/dh)</i> Lambarka hooseeya lambarada jajabka.	hoos-u-dhac <i>m.l (dhaq.)</i> Xilli waddan dhaqaaliiisu uu hoos u dhaco, dhinaca wax soo saarka, beeraha, warshadaha, taaso ay keento hoos u dhac qiimaha lacagta, iyo shaqo la'aan.
hooseye ay wadaagaan <i>m.l (-yayaal ..., m.l/dh) (xis.)</i> Dhufsanaha ay wadaagaan hooseyeyaasha laba ama dhawr jajab, ama tirada haraa la'aan u qaybsanta hooseeye kasta ee jajabka. Hooseeye yaraha ay wadaagaan waa tirada ugu yar ee ah dhufsane ay wadaagaan hooseyeyaasha jajab.	hootanuug <i>m.l (-gyo, m.db)</i> Ilmo geel, yar, oo aan hooyadiis laga maalin.
hoosgal <i>f.g¹ (-alay, -ashay; -geli)</i> Cid maganteeda gelid.	hooto <i>m.db (-ooyin, m.)</i> 1. Waran oo lagu dagaallamo; eebo. 2. Neef dhashiisa ma ahee dhasha kale nuugto.
hoosgalla' <i>m.db ld hooskalla'.</i>	hooy <i>u.j</i> 1. War h!: erey qof lala hadlayo dareenkiisa lagu soo jeediyo; waryaa! 2. Naa h!: marka qof haween ah lala hadlayo ayaa la adeegsadaa naayaa. 3. Hooyaay!: marka dad badan lala hadlayo ayaa la adeegsadaa waryaadahaa.
hoosgashi <i>m.l (-iyo, m.db)</i> Dharka intiisa hoos laga xirto ee aan waxba ka hooseyn.	hooyaalayn <i>m.f.db eeg hooyaalee. ld hoobaalayn.</i>
hoosgeli <i>f.g² (-iyay, -isay)</i> Neef riyo ah oo la lisayo madaxiisa bowdyaha dheddooda gelin.	hooyaale <i>m.l</i> Ereyo lagu luuqeeyo ama lagu heeso, si jaangooyo looga dhigo tixaha gabayga ama heesaha. <i>ld hoobaale, hoobale.</i>
hoosgelid <i>m.f.db eeg hoosgal.</i>	hooyaalee <i>f.mg² (-leeyay, -laysay)</i> Hooyaale ku luuqayn. <i>ld hoobaalee.</i>
hoosgelin <i>m.f.db eeg hoosgeli.</i>	hooyaay <i>u.j.w eeg hooy.</i>
hoosgunti <i>m.l (-iyo, m.db)</i> Maro raggu hoos ka xirto.	hooyannimo <i>m.db</i> Hooyo ahaansho.
hoosh¹ <i>m.l</i> Boobidda wax la booboo.	hooyid <i>m.f.db eeg hoo².</i>
hoosh² <i>f.g¹ (-shay, -shtay)</i> Cid wax boobid.	hooyo¹ <i>m.l.w eeg hoy.</i>
hooshid <i>m.f.db eeg hoosh².</i>	hooyo² <i>m.db (-ooyin, m.)</i> 1. Qof dumar ah oo wax dhashay. 2. Erey gacalo. 3. U.j: hooyoy! 4. U.j: wiilkaygiowl; gabadhaydiyey!
hoosi <i>f.g² (-iyay, -isay)</i> Wax hoos u yeelid.	hor¹ <i>m.db</i> 1. Had la soo dhaafay; hore ah. 2. Dhanka loo jeedo. 3. (<i>fk</i>) horta: marka hore, calaakullixaal.
hoosid <i>m.f.db eeg hoos³.</i>	hor² <i>f.g¹ (-ray, -rtay)</i> <i>ld horee.</i>
hoosis <i>m.l</i> Hooska ay daruuruhu bixiyaan.	horaad¹ <i>m.l (-ddo, m.db)</i> 1. Naasaha xoolaha labada horreya oo xagga xudunta xiga midkood. 2. Naasaha dumarka.
hoosiman <i>f.mg⁴ (-naa, -nayd)</i> Wax hoosin loo yeelay ahaansho (guro awr).	horaad² <i>m.l (xis.)</i> Ururka dhammaan xubnaha hore ee lammaaneyaa horsan ee xiri. Guud ahaan waa ururka leh x kutirsaneyaa ee la dhigo dhidibka jiifa (dhidibka-x) ee garaaf.
hoosimo <i>f.g³ (-maday, -matay)</i> Guro awr hoosin u yeelasho.	horaad³ <i>m.db (-yo, m.)</i> Haan ama dhoon loogu horreysiyo rarka ratiga dhaanka ah. <i>ld kalsaar.</i>
hoosin¹ <i>m.f.db eeg hoosi.</i>	horaadi <i>f.g² (-iyay, -isay)</i> Hal irmaan horaad ka marid, ama ka lisid.
hoosin² <i>m.db</i> Dallaallimo awrka guradiisa carruurta iyo waxarahaa loogu sameeyo.	horaadin <i>m.f.db eeg horaadi. ld horaadis.</i>
hoosinnaan <i>m.f.db eeg hoosiman. ld hoosinnaansho.</i>	horaadis <i>m.l ld horaadin.</i>
hoosinnaansho <i>m.l/dh ld hoosinnaan.</i>	
hoosjoog <i>f.g¹ (-gay, -gtay)</i> Cid ku hoos noolaansho.	
hoosjooge <i>m.l (-gayaal, m.l/dh)</i> Qof dad kale ka hoos shaqeeyaa.	
hoosjoogid <i>m.f.db eeg hoosjoog.</i>	
hooskalla' <i>m.db</i> Qof u muuqda inuu wanaagsanyayah oo aan wax tar lahayn. <i>ld hoosgalla'.</i>	
hooskatuur <i>m.l</i> Colaad yar oo dad ka dhexeysa.	
hooskuhar <i>m.l ld hoosaharre.</i>	
hoosmari <i>f.g² (-iyay, -isay)</i> Wax, wax kale hoostooda dhigid.	

horan *f.mg4 (-rnaa, -rnayd)* Xoolo wax biyo
loo horay ahaansho.

horasho *m.f.db eeg* horo.

horatabyee *f.g2 (-yeeyay, -yeysay)* *ld*
horatibyee.

horatabyo *m.db ld* **horatibyo.**

horatibyee *f.g2 (-yeeyay, -yeysay)* 1. Wax
dedejin si ay u dhammaadaan. 2. Wax
taqaantuqin. *ld* **horatabyee, horutibyee,**
horutubyee.

horatibyeyn *m.f.db eeg* horatibyee. *ld*
horatabyeyn, horutibyeyn, horutub-yeyn.

horatibyo *m.db* Dedejinta wax la rabo in ay
dhaqso u dhammaadaan la dedejiyo. *ld*
horatabyo.

horay¹ *m.db* Dhanka loo jeedo; hagaag; fool. *ld*
hore.

horay² *fk*. 1. Hor. 2. Waqtigii hore.

horayn *m.f.db eeg* horee. *ld* **horid, horis,**
hormo, horniin.

hordeg *f.mg1 (-gay, -gtay)* Cayaar turub, haad
socda haad kale oo aan la nooc ahayn ku
darid.

hordegid *m.f.db eeg* hordeg.

hordhaan *m.l* Neeftka xoolaha ugu horreeya
marka ay soconayaan.

hordhac *m.l (-cyo, m.db)* 1. Arar (suugaanta);
gogol. 2. Hadal kooban oo qoraal ah, oo
ujeedada buugga lagu koobo.

hordhalad *m.l (-dyo, m.db)* 1. Curad.
2. Horgal.

hordhig *f.g1 (-gay, -gtay)* 1. Wax, wax kale ku
hor gudbid. 2. Arrin, dacwad iwm cid wax
ka qaban karta hor gayn. 3. Cunto, cabbid
iwm cid u gayn.

hordhigid *m.f.db eeg* hordhig.

hordiyuulam *m.l (-myo, m.db) (daaw.)*
Halaamacood muddo gaaban ee qanjir ku
yaal baalka isha salkeeda oo uu keeno
baktiiriya. Qanjirku waa adkaanaayaah
dhediisana malax baa ku jirta.

hore *fk*. Wax safan ama socda caaradkooda ku
sugan; horreeya. *ld* **horay¹.**

horee *f.g/mg2 (-reeyay, -reysay)* 1. *(f.g)* Xoolo
meel ku reebid. 2. *(f.mg)* Ka h.: xoolo meel
ka reebid. *ld* **hor².**

horfiiq *m.l (-qyo, m.db)* Qof dad hogga-
miya.

horfiiqsad *m.l ld* **horfiiqsasho.**

horfiiqsasho *m.f.db eeg* horfiiqso. *ld*
horfiiqsad.

horfiiqso *f.g3 (-saday, -satay)* Qof, garwade ka
dhigasho.

horgal *m.l (-llo, m.db)* Meher-kaweyne.

horid *m.f.db ld* **horayn.**

horimaansho *m.f.db eeg* hor-imow.

hor-imow *f.g/mg3 (-maaday, -maatay)* 1. Ka
h.: qof hortiisa ka imaansho. Tus. "Xasan
baa Cali jidka uga hor yimid". 2. Ka h.: cid
arrin, hadal iwm ku qilaafid.

horin *m.db (-immo, m.db)* 1. In xolo ah oo
mar biyo loo sii daayo. 2. Koox dad ah. *ld*
hormo.

horis *m.db ld* **horayn.**

horjeed *f.mg1 (-day, -dday)* Ka h.: wax, wax
kale hortooda jooga ahaansho.

horjeedid *m.f.db eeg* hoorjed.

horjoog *f.g/mg1 (-gay, -gtay)* 1. *(f.g)* Nafley
hortooda taagnaansho. 2. *(f.mg)* Ka h.: cid
wax u diidid.

horjooge *m.l (-gayaal, m.ll/dh)* Qof koox
madax u ah.

horjoogid *m.f.db eeg* horjoog.

horjoogsad *m.l ld* **horjoogsasho.**

horjoogsasho *m.f.db eeg* horjoogsad. *ld*
horjoogsad, horjoogsi.

horjoogsi *m.l ld* **horjoogsasho.**

horjoogo *f.g3 (-saday, -satay)* Cid wax ka hor
istaagid.

horjoogto *m.db (-ooyin, m.l)* Haweeney koox
madax u ah.

horkabe *m.l (nax.)* Lifaaq ku dhega ereyga
bilowgiisa. Tus. "aqaan, taqaan, yaqaan".

horkac¹ *m.l 1. (-cyo, m.db)* H. ah: xolo ama
dad isdabajooga oo qoodeynaya, oo mid
iyaga ka mid ahi u horreoyo oo horsocdo,
inta kalena dabasocoto, si aan waddada looga
habaabin. 2. *ld* **horkicid.**

horkac² *f.g1 (-cay, -cday; -kici)* 1. Cid
hoggaamin. 2. Xolo hor socosho si loo
wado.

horkannac *m.l* Nicidda la naco wax la arkay
markii ugu horreysay.

horkeen¹ *m.l ld* **horkeenid.**

horkeen² *f.g/l/g1 (-nay, -ntay)* 1. *(f.g)* Qof wax
hor dhigid. 2. *(f.g)* Ka h.: laba qof is tusid.
3. *(f.g)* Isku h.: dad isku dirid.

horkeenid *m.f.db eeg* horkeen². *ld* **horkeen¹.**

horkicid *m.f.db eeg* horkac². *ld* **horkac¹ (2).**

horleh *f.mg4 (-lahaa, -lahayd)* Wax aan hore
u jirin ahaansho.

hormadow *m.l ld* **hurmadow.**

hormar¹ *m.l* Koritaan dhaqaale, siyasad,
dhaqan oo la gaaro. *ld* **horummar.**

hormar² *f.mg1 (-ray, -rtay)* 1. Ka soo horrayn.
2. Horay u socosho.

hormari *f.g2 (-iyay, -isay)* 1. Dad horumar
gaarsiin. 2. Cid safka hore gelin. 3. Lacag
iwm cid hore u siin. *ld* **hoummari.**

hormarid *m.f.db eeg* hormar².

hormarin <i>m.f.dh eeg</i> hormari. <i>ld hormaris, horummarin.</i>	horasho <i>m.f.dh eeg</i> horro. <i>ld horrad</i> (2).
hormaris <i>m.l ld hormarin.</i>	horrayn <i>m.f.dh eeg</i> horree.
hormarsad <i>m.l ld hormarsasho.</i>	horraysii <i>f.g2 (-iiyay, -iisay)</i> Wax dhanka hore xijin.
hormarsasho <i>m.f.dh eeg</i> hormaro. <i>ld hormarsad, hormarsi.</i>	horraayn <i>m.f.dh eeg</i> horraysii.
hormarsi <i>m.l ld hormarsasho.</i>	horree <i>f.mg2 (-reeyay, -raysay)</i> Ka h.: wax,
hormasco <i>f.g3 (-saday, -satay)</i> Wax hore u qadimasho.	wax kale hortiisa jirid.
hormayn <i>m.f.dh eeg</i> hormee.	horro <i>f.mg3 (-aday, -atay)</i> Neef ido ah oo ilmihisu xerada looga reebay, galabnimo dhanka aqalka u soo cararid.
hormee <i>f.g2 (-meeyay, -maysay)</i> 1. Wax horin horin u qaybin. 2. Nafley hormo gelin.	horseed¹ <i>m.l (-dyo, m.dh)</i> Qof marka la degayo hore loo diro oo meesha la degayo sii asteeya.
hormo <i>m.dh</i> 1. <i>ld Horin; ormo.</i> 2. <i>ld horayn.</i>	horseed² <i>f.mg1 (-day, -dday)</i> 1. Cid wax u horkicid. 2. Cid geeddiga meel la dejyo u soo arkid.
hormoggal <i>m.l (xis.)</i> Isku xiridda saddex ama dhowr kutirsane oo uu u dhexeyyo xisaabfal labaale (*), taas oo natijiada aan ku xirnayn sida loo kooxeeyo lammaneyaasha kutirsaneyaal. Isugeynta iyo iskudhufashadu waa xisaabfallo hormoggala, kalagoyn ta iyo isuqaybintuna ma hormoggalaan.	horseedid <i>m.f.dh eeg</i> horseed ² . horseendimo <i>m.dh</i> Horseed ahaansho. hortaag <i>f.lg1 (-gay, -gtay)</i> Wax dhanka hore istaajin.
hormoon <i>m.l (bay.)</i> Dhacaan ay qanjirrada jirkka qaarkood dhalaan oo dhiigga ku daraan dabadeedna dhaxalsiyya xubno badani inay shaqadooda fuliyaan, korriimada jirkana qayb weyn ka qaata.	hortaagan <i>f.mg4 (-gnaa, -gnayd)</i> Wax, wax ku hor gudban ahaansho. hortaagid <i>m.f.dh eeg</i> hortaag. hortaagnaan <i>m.f.dh eeg</i> hortaagan. <i>ld hortaagnaansho.</i>
hormosalaad¹ <i>m.l Ku</i> soo yaacidda meel wax yaalliiin ama wax ka dhaceen lagu soo yaaco. <i>ld qamaan¹.</i>	hortaagaansho <i>m.l/dh ld hortaagnaan.</i> hortag¹ <i>m.l ld hortegid.</i>
hormosalaad² <i>f.mg1 (-day, -dday)</i> Meel ay wax yaalliiin ama wax ka dheceen ku yaacid. <i>ld qamaan².</i>	hortag² <i>f.g/mg. 1 (-gay, -gtay; -tegi) 2. (f.g)</i> Cid dan laga leeyahay u tegid. 2. (f.mg) Ka h.: wax agtooda ka fogaansho.
hormosalaadid <i>m.dh eeg</i> hormosalaad ² . <i>ld qamaamid.</i>	hortegid <i>m.f.dh eeg</i> hortag ² . <i>ld hortag¹.</i>
hormuud <i>m.l (-dyo, m.l)</i> 1. Qof kulliyad, machad iwm madax u ah. 2. Qof xeerbeegti garwadeen u ah. 3. Madax, hogaamiye.	horudhalow <i>m.l (-wyo, m.dh)</i> Fool beenaad xoolaha qabata oo calaamadihi foosha leh.
hornaan <i>m.f.dh eeg</i> horan. <i>ld hornaansho.</i>	horudhigid <i>m.dh</i> Saacad iwm hore gayn.
hornaansho <i>m.l ld hornaan.</i>	horujeed <i>m.l/kh (-dyo, m.dh)</i> 1. Qof wax hareerihiisa ka socda aan la socon. 2. Arday quraankii weli wada oo aan naqtin gaarin.
hornaq <i>m.l (c.cimi.)</i> Waqt xagaaga ama jiilaalka ah marka qorrxadu dul joogto barta ugu fog woqoyiga ama koonfurta badhaha.	3. Qof daacadnimo badan.
horniin <i>m.l ld horayn.</i>	horukac <i>m.l (-cyo, m.dh)</i> Horumar la gaaro.
horo <i>f.g3 (-rtay, -ratay)</i> Xoolo ooman biyo hormo-hormo ugu sii daysasho.	horukicid <i>m.dh</i> 1. Samaynta horukac la sameyo. 2. <i>ld horukac.</i>
horog <i>m.l Midab</i> madow oo xooluhu qaarka hore ku yeeshaan.	horummar <i>m.l ld hormar¹.</i>
horor¹ <i>m.l/kh H. ah:</i> qof ama dugaag xoog wax ku qaata.	horummarin <i>m.dh</i> 1. Gaarsiinta cid horumar la gaarsiyo. 2. Lacag yar oo cid loo qaddimo.
horor² <i>f.g1 (-ray, -rtay)</i> Xoog wax ku qaadasho.	horummarsan <i>f.mg4 (-naa, -nayd)</i> Cid horukac gaartay ahaansho.
hororid <i>m.f.dh eeg</i> horor ² .	horummarsanaan <i>m.f.dh eeg</i> horummarsan. <i>ld horummarsanaansho.</i>
horraan <i>m.l H.kisa, h.keeda.</i> <i>ld horraanti.</i>	horummarsanaansho <i>m.l/dh ld horummar-sanaan.</i>
horraanti <i>m.dh ld horraan.</i>	horusocod <i>m.l (siyaa.)</i> Qofkii haysta fikrad horusocod, oo jecel isbeddel in uu dhaliyo.
horrad <i>m.l</i> 1. H. ah: neef dhalay oo xeradii ilmuu ugu jireen u cararaya. 2. <i>ld horrasho.</i>	horusocodnimo <i>m.dh</i> Horusocod ahaansho.
	horutibyee <i>f.g2 (-yeeyay, -yeysay)</i> <i>ld horatibyee.</i>

horutibyeyn <i>m.db ld horatibyeyn.</i>	hubaal <i>m.db Xog run ah oo wax la xiriirta; xaqqiit.</i>
horutibyo <i>m.db ld horatibyo.</i>	hubanti <i>m.db Wax hubaal ah.</i>
horutibyee <i>f.g2 (-yeeyay, -yeysay) ld horatibyee.</i>	hubayn <i>m.f.db eeg hubee.</i>
horutibyeyn <i>m.db ld horatibyeyn.</i>	hubaysan ¹ <i>f.mg1 (-smay, -santay; -smi)</i>
horutibyo <i>m.db ld horatibyo.</i>	1. Cid qalab lagu dagaalamo haysata noqosho. 2. Cid arrad tiran noqosho.
horweyn <i>m.l (-nno, m.db)</i> 1. Geel guran oo badan oo aan cidaha la joogin ee meel kale lagu hayo. 2. Geel badan.	hubaysan ² <i>f.mg4 (-snaa, -snayd)</i> 1. Cid qalab lagu dagaalamo haysata ahaansho. 2. Cid arrad tiran ahaansho.
horyaal <i>m.l (-llo, m.db)</i> 1. Madax; horfiiq. 2. Cidda koobka ciyaarta ku guulaysato. 3. (<i>-llo, mdb.</i>) Xakabadda ceelasha kan ugu weyn oo uguooseeya.	hubaysmid <i>m.f.db eeg hubaysan¹.</i>
horyale <i>m.l (-layaal, m.l/db)</i> (nax.) Curiye aan doorsoomin oo hawshiisu tahay in layeеле dadban uu qabadsiyo falka weerta. Tus. "Safiya baa salligaas ku tukatay".	hubaysnaan <i>m.f.db eeg hubaysan². ld hubaysnaansho.</i>
horyaalnimo <i>m.db</i> Horyaal ahaansho.	hubaysnaansho <i>m.l/db ld hubaysnaan.</i>
horyerid <i>m.l</i> Hoore layiig ah oo ku jira gudaha, ka soo horreeya marka ilmaha naasleydu dhalanayaan.	hubee <i>f.g2 (-beeyay, -baysay)</i> 1. Cid qalab dagaal siin. 2. Cid dhar siin.
hoteel <i>m.l (-llo, m.db)</i> Aqal dadka socotada ahi kirystaan.	hubi <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> Wax runtooda gaarid.
hoy ¹ <i>m.l (hoyo m.l)</i> Meel la deggan yahay oo dad ku noolyahay; guri.	hubid <i>m.f.db eeg hub².</i>
hoy ² <i>f.g2 (-yay, -ysay) ld hoo³.</i>	hubin <i>m.f.db eeg hubi.</i>
hoyaad ¹ <i>m.l</i> 1. Xilliga xoolaha iyo dadkuba ku soo uruuraan hoygooda (fiidki). 2. H. ah: nafley u socota meeshii ay ku hoyan lahayd. 3. Raashin ay cidi habeen cunto.	hubiwa <i>m.l/Wax aan la hubin; shaki.</i>
hoyaad ² <i>f.mg1 (-day, -dday)</i> Xoolo dad iwm hoyaadid.	hubkadhidig ¹ <i>m.db Qaadidda cid hub laga qaado.</i>
hoyaadi <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> Xoolo, dad iwm waqt galab ah hoy u kaxayn.	hubkadhidig ² <i>m.db (siyaa.) Dhimid, ama joojinta isticmaalidda hubka.</i>
hoyaadid <i>m.f.db eeg hoyaad².</i>	hubqaad <i>m.l 1. (-dyo, m.l)</i> Fil lagu dagaal geli karo oo la gaaro. 2. Qaab dharka loo xirto.
hoyaadin <i>m.f.db eeg hoyadi.</i>	hubqaadasho <i>m.db Diyaar garowga iyo qalab uruuursiga cid dagaal geli rabta ay samayso. ld hubqaadid.</i>
hoyaatimid <i>m.f.db ld hoyasho.</i>	hubqaadid <i>m.db ld hubqaadasho.</i>
hoyaatin ¹ <i>m.l</i> 1. Waqt qorrax dhac ah oo hoy la aado. 2. H. ah: nafley u socota meeshii ay ku hoyan lahayd. 3. <i>ld hoyasho.</i>	hubsad <i>m.l ld hubsasho.</i>
hoyaatin ² <i>f.mg1 (-imay, -intay; -imi) ld hoyo.</i>	hubsasho <i>m.f.db eeg hubso. ld hubsad, hubsi, hubsiimo, hubsiino.</i>
hoyad <i>m.l ld hoyasho.</i>	hubsi <i>m.l ld hubsasho.</i>
hoyasho <i>m.f.db eeg hoyo. ld hoyaatimid, hoyaatin¹ (3), hoyad.</i>	hubsiimo <i>m.db U kuurgelidda wax xaqqiqdooda loo kuur galoo. ld hubsasho.</i>
hoyi <i>f.g2 (-iyay, -isay) ld hoo³.</i>	hubsiino <i>m.db ld hubsasho.</i>
hoyin <i>m.f.db ld hoyn.</i>	hubso <i>f.g3 (-saday, -satay)</i> Wax xaqqiqdooda ogaasho.
hoyn <i>m.f.db eeg hoo³.</i> <i>ld hoyin.</i>	hud ¹ <i>m.db (-do, m.l)</i> Xiidmo soo gala meel caloosha ka mid ah oo xuubkii ku dhaaarnaadillaacay.
hoyo <i>f.mg3 (-yday, -yatay)</i> Habeen meel ku baryid. <i>ld hoyaatin².</i>	hud ² <i>f.g1 (-day, -dday)</i> Dhar dillaacsan tolid.
hu <i>m.l.u</i> 1. Dhar la qaato. 2. <i>ld hub¹.</i> <i>ld hub¹.</i>	hudaanhutee <i>f.g2 (-teeyay, -teysay)</i> 1. Godad isu daloolin. 2. Turaanturree.
hub ¹ <i>m.l.u</i> 1. Qalab lagu dagaalamo. 2. <i>ld hu.</i>	hudaanhuteyn <i>m.f.db eeg hudaanhutee. ld hudaanhuteys.</i>
hub ² <i>f.g1 (-bay, -btay)</i> Arrin xaqqiqlideeda ogansho.	hudaanhuteys <i>m.l ld hudaanhuteyn.</i>
	hudaanhuto <i>m.db (-ooyin, m.l)</i> 1. Godad dudumooiyinku leeyihii oo hoos isaga daldaloola. 2. Nabar dhaawac ah oo aan hoos ka biskoon. 3. Turaanturro.
	hudasho <i>m.f.db eeg hudo.</i>
	huddamid <i>m.f.db eeg huddan².</i>
	huddan ¹ <i>m.l Socod tabar darro ku jirto.</i>

huddan ² <i>f.mg1 (-amay, -antay; -ami)</i> Socod tabar yar socosho; luuidid.	hugsanaan <i>m.f.db eeg hugsan</i> . <i>ld hugnaan, hugnaansho, hugsanaansho</i> .
huddan ³ <i>f.mg4 (-naa, -nayd)</i> Wax la hudadahaansho.	hugsanaansho <i>m.l/db ld hugsanaan</i> .
huddanaan <i>m.f.db eeg huddan³</i> . <i>ld huddanaansho</i> .	hugsasho <i>m.f.db ld hugasho</i> .
huddanaansho <i>m.l/db ld huddanaan</i> .	hugso <i>f.g3 (-saday, -satay)</i> <i>ld hugo</i> .
hudeec ¹ <i>m.l ld hadeec¹</i> .	huguf <i>m.l Dabayl</i> firo leh oo ay wax soconayaakacshaan.
hudeec ² <i>f.mg1 (-cay, -cday)</i> <i>ld hadeec²</i> .	hugun <i>m.l (-nno/-ummo, m.db)</i> Shanqar xoog leh.
hudeecid <i>m.dh ld hadeecid</i> .	hujuum <i>m.l Weerar cid lagu qaado. ld hujuun¹</i> .
hud-hud <i>m.l (-do/-dyo, m.db)</i> 1. Shimbir yar oo dhoor, dabo dheer iyo midab qurxoon leh. 2. Qof dadka isku dira.	hujuumid <i>m.f.db eeg hujuun²</i> .
hudid <i>m.f.db eeg hud²</i> .	hujuun ¹ <i>m.l/d hujuum</i> .
hudo <i>f.g3 (-oday, -otay)</i> Dhar dillacsan tolasho.	hujuun ² <i>f.g1 (-umay, -untay; -umi)</i> Cid weerar ku qaadid.
hudqayl <i>m.l Kuray</i> .	hul ¹ <i>m.l (-lal, m.l)</i> God yar oo ciriiri ah.
huduf <i>m.l.u Kalluun yaryar; sardiin. ld haduuf</i> .	hul ² <i>f.g1 (-ulay, -ushay)</i> Meel qodid ama daloolin.
huf ¹ <i>m.dh (-fo, m.l)</i> Shimbir hilibka cunta; dafo.	hulaan <i>m.l/db Hul dheer oon salkiisu muuqan, bahalladuna galaan</i> .
hu ² <i>f.g1 (-fay, -ftay)</i> 1. Wax sifayn. 2. Wax kala saarid. 3. Wax jifid (gogol iwm).	hulaaq ¹ <i>m.l Gaaridda dab qoryo ama dhuxul la shiday wada gaaro. ld hulaaqid</i> .
hufan ¹ <i>f.mg1 (-fmay, -fantay, -fmi)</i> 1. Wax la sifeeyey ama boor laga qaaday noqosho. 2. Wax la kala saaray noqosho.	hulaaq ² <i>f.mg1 (-qay, -qday)</i> Dab shidmid.
hufan ² <i>f.mg4 (-fnaa, -fnayd)</i> 1. Wax la sifeeyey ama boorka laga qaaday ahaansho. 2. Wax la kala saaray ahaansho. 3. Qof aan ceeb lahayn ahaansho.	hulaaqid <i>m.f.db eeg hulaaq²</i> . <i>ld hulaaq¹</i> .
hufi <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> Dab babbin.	hulan <i>f.mg4 (-lnaa, -lnayd)</i> God si hul ah loo qoday ahaansho.
hufid <i>m.f.db eeg huf²</i> .	hulbi <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> 1. Ari cayrin. 2. Wax dedejin.
hufmid <i>m.f.db eeg hufan¹</i> .	hulbin <i>m.f.db eeg hullbi</i> .
hufnaan <i>m.f.db eeg hufan²</i> . <i>ld hufnaansho</i> .	hule <i>m.l Cudur qanjirrada gala oo baabi'iya</i> .
hufnaansho <i>m.l/db ld hufnaan</i> .	huleel ¹ <i>m.l ld huleelid</i> .
hug <i>f.g1 (-gay, -gtay)</i> Neef ari ah harag ka bixin. <i>ld xug²</i> .	huleel ² <i>f.mg1 (-eelay, -eeshay)</i> Ka h.: Wax la rabay oo laga quustay iyada oo la cagajiidayo ka tegid.
hugan ¹ <i>f.mg1 (-gmay, -gantay; -gmi)</i> Shanqar xoog leh samayn.	huleeli <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> Ka h.: cid wax ay lahayd ka dhaqaajin iyadoo xoog lagu muquuinayayo.
hugan ² <i>f.mg4 (-gnaa, -gnayd)</i> <i>ld hugsan</i> .	huleelid <i>m.f.db eeg huleel²</i> . <i>ld huleel¹</i> .
hugasho <i>m.f.db eeg hugo</i> . <i>ld hugsasho</i> .	huleelin <i>m.f.db eeg huleeli</i> . <i>ld huleelis</i> .
hugi <i>f.g2 (-iyya, -isay)</i> Dhar, derin iwm wax dusha ka saarid.	hulelis <i>m.l ld huleelin</i> .
hugid <i>m.db ld xogid</i> .	hulganaan <i>m.f.db eeg hulganaan</i> . <i>ld hulganaansho</i>
hugin <i>m.f.db eeg hugi</i> .	hulganaansho <i>m.l/db ld hulganaan</i> .
hugis <i>m.l H. ah:</i> maro, busto iwm oo dusha la iska saaro.	hulge <i>m.l.kh H. ah:</i> qof wax matare ah.
hugmid <i>m.f.db eeg hugan¹</i> .	hulid <i>m.f.db eeg hul²</i> .
hugnaan <i>m.dh ld hugsanaan</i> .	hulkamid <i>m.f.db eeg hulkan²</i> . <i>ld hulkan¹</i> .
hugnaansho <i>m.l/db ld hugsanaan</i> .	hulkan ¹ <i>m.l ld hulkamid</i> .
hugo <i>f.g3 (-gtay, -gatay)</i> Maro, buste iwm dusha iska saarid <i>ld hugso</i> .	hulkan ² <i>f.mg1 (-amay, -antay; -ami)</i> Dab olol bixin.
hugsan <i>f.mg4 (-naa, -nayd)</i> Maro, raar iwm wax dusha laga saaray ahaansho. <i>ld hugan²</i> .	hulkujir <i>m.db (-rro, m.l)</i> Feer yarada geelu meesha ay ka haysato lafdhabarka hilibka ku yaal. <i>ld dhuumato, hulkujire</i> .
	hulkujire <i>m.db ld hulkujir</i> .

hullaab <i>m.dh</i> 1. Qaabka marada qaarka sare looga huwado. 2. Marada qaarka sare laga qaato inteeda madaxa lagu dedo. 3. <i>ld</i> hullaabid.	humbulnaansho <i>m./dh ld</i> humbulnaan .
hullaab <i>m./l ld</i> hullaabasho .	humbuluuluj¹ <i>m.l</i> Meel oogada ka mid ah oo gubatay dabadeed biyo gashatay. <i>ld</i> hambalaalaq¹ .
hullaabasho <i>m.f.dh eeg</i> hullaabo. <i>ld</i> hillaabad , hillabasho , hullaabad .	humbuluuluj² <i>f.mg1</i> (-qay, -qday) Meel gubatay biyo gashasho. <i>ld</i> hambalaalaq² .
hullaabid <i>m.f.dh eeg</i> hollow. <i>ld</i> hillaab , hillabid , hillaab¹ (3).	humbuluulujid <i>m.f.dh eeg</i> humbuluuluj ² . <i>ld</i> hambalaalaqid .
hullaabo <i>f.g3</i> (-btay, -batay) Maro qaarka sare ku dedasho. <i>ld</i> hillaabo .	humbuquo <i>m.dh</i> Laalaabka tolmada xumi maryaha u yeesho; canyayuub.
hullasho <i>m.f.dh eeg</i> hullo.	humbruruq <i>m.dh</i> (-qyo, <i>m.l</i>) Nooc qoolleyda ka mid ah oo yaryar.
hullo <i>f.mg3</i> (-laday, -latay) Ugu h.: cid wax ugu gambasho.	humhumasho <i>m.f.dh eeg</i> humhumo.
hollow <i>f.g1</i> (-oobay, -owday; -oobi) Wax ku hilid. <i>ld</i> hollow .	humhumo <i>f.g3</i> (-saday, -satay) Maro duug ah tololahsho.
hulnaan <i>m.f.dh eeg</i> hulan. <i>ld</i> hulnaansho .	humid <i>m.f.dh eeg</i> hun ² .
hulnaansho <i>m./l/dh ld</i> hulnaan .	hummaag <i>m.l</i> (-gyo, <i>m.dh</i>) Muuqaal aan si fiican loo arag.
hulqe <i>m.l</i> (-qayaal, <i>m./l/dh</i>) Waxmatare; liid.	hummaagsad <i>m.l ld</i> hummaagsasho .
hululuf <i>m.dh</i> 1. Maro weyn oo dumarku qaataan; saddexqayd. 2. (<i>sh.r</i>) Cod lagu muujiyo shanqar maro ah.	hummaagsasho <i>m.f.dh eeg</i> hummaagso. <i>ld</i> hummaagsad , hummaagsi .
huluul <i>m.dh ld</i> xuluul .	hummaagsi <i>m.l ld</i> hummaagsasho .
huluulad <i>m.l ld</i> xuluulasho .	hummaagso <i>f.mg3</i> (-saday, -satay) Wax aan si fiican u muuuan eegid.
huluulasho <i>m.dh ld</i> xuluulasho .	hummaajiji <i>f.g2</i> (-iyay, -isay) Wax cid u baacin si loo cabsi geliyo.
huluulo <i>f.g/mg3</i> (-uushay, -uulatay) <i>ld</i> xaluulo .	hummaajin <i>m.f.dh eeg</i> hummaaji. <i>ld</i> hummaajis .
huluuq¹ <i>m.l</i> 1. Qaab loo tolo dharka la xiranayo. 2. <i>ld</i> huluuqid .	hummajis <i>m.l ld</i> hummajin .
huluuq² <i>f.g1</i> (-qay, -qday) Si debacsan oo kala fog-fog dhar u tolid.	humo <i>f.g3</i> (-untay, -umatay) Maro duug ah tololahsho.
huluuqan <i>f.mg4</i> (-qnaa, -qnayd) Dhar si debacsan oo kala fog-fog loo tolay ahaansho.	hun¹ <i>m.l</i> Maro aad duug u ah.
huluuqid <i>m.f.dh eeg</i> huluuq ² . <i>ld</i> huluuq¹ (2).	hun² <i>f.g1</i> (-umay, -untay; -umi) Maro duug ah tolid.
huluuqnaan <i>m.f.dh eeg</i> huluuqan. <i>ld</i> huluuqnaansho .	hundho <i>m.l</i> Gobaha qoriga ka samaysan.
huluuqnaansho <i>m./l/dh ld</i> huluuqnaan .	hundhur¹ <i>m.l</i> Madax foorarinta qof madaxa hoos u foorariyo murugo ama ciil dartiis.
humasho <i>m.f.dh eeg</i> humo.	hundhur² <i>f.mg1</i> (-ray, -rtay) Qof madaxa hoos u foorarin ciil ama murugo dartiis.
humbaalle <i>m.l</i> 1. Qaab orod ama socod ah oo qof wax cabsiinaya sameeyo. 2. <i>ld</i> humbaalleyn .	hundhurid <i>m.f.dh eeg</i> hundhur ² .
humbaallee <i>f.mg2</i> (-leeyay, -leysay) Humbaalle samayn.	hundhursad <i>m.l ld</i> hundhursasho .
humbaalleyn <i>m.f.dh eeg</i> humbaallee. <i>ld</i> humbaalle (2).	hundhursan <i>f.mg4</i> (-naa, -nayd) Wax hundhura ahaansho (qof).
humbul¹ <i>m.l</i> (-llo, <i>m.dh</i>) 1. (<i>u</i>) Geed isku cufan oo hoos wanaagsan iyo miro macaan iwm. 2. H. ah: wax isku cufan.	hundhursanaan <i>m.f.dh eeg</i> hundhursan. <i>ld</i> hundhursanaansho .
humbul² <i>f.g1</i> (-ulay, -ushay) Wax, wax ku hilid.	hundhursanaansho <i>m./l/dh ld</i> hundhursanaan .
humbulan <i>f.mg4</i> (-lnaa, -lnayd) Wax qaab humbul ah leh ahaansho.	hundhursasho <i>m.f.dh eeg</i> hundhurso. <i>ld</i> hundhursad , hundhursi .
humbulid <i>m.f.dh eeg</i> humbul ² .	hundhursi <i>m.l ld</i> hundhursasho .
humbulnaan <i>m.f.dh eeg</i> humbulan. <i>ld</i> humbulnaansho .	hundhurso <i>f.mg3</i> (-saday, -satay) Ciil murugo darteed madaxa hoos u foorarin (qof).

hundud <i>f.mg1 (-day, -dday)</i> Cid hoos u foorarid. <i>ld rundud.</i>	hunnati <i>m.l (-iyo, m.dh)</i> 1. Sun qatar ah. 2. Waxmatare.
hundudid <i>m.f.dh eeg hundud. ld rundudid.</i>	hunnuhunnu <i>m.dh</i> 1. Hadal hoos loo yiri oo aan si wacan loo maqlayn. 2. War aan la hubin.
hunfey <i>m.dh (-yo, m.l)</i> Nooc shimbiraha ka mid ah oo hilbka iwm dafta; dafo.	hunqaac <i>f.mg1 (-cay, -cday)</i> Mantagid.
hunggee <i>fg2 (-geeyay, -geysay)</i> Cid hungo badid.	hunqaaci <i>fg2 (-iyay, -isay)</i> Qof mantajin.
hungeyn <i>m.f.dh eeg hungee.</i>	hunqaacid <i>m.f.dh eeg hunqaac.</i>
hungid <i>m.dh ld hongid.</i>	hunqaacin <i>m.f.dh eeg hunqaaci.</i>
hongo <i>m.dh</i> 1. Meel aan waxba oollayn. 2. <i>ld hingo¹.</i>	hunqaaco <i>m.dh Matag.</i>
hungod <i>m.dh ld hongod.</i>	hunri <i>m.l Kulayl badan ee qorraxeed.</i>
hungoobid <i>m.f.dh eeg hungow.</i>	hunug <i>f.mg1 (-ngay, -nugtay) ld honog².</i>
hungow <i>f.mg1 (-oobay, -owday; -oobi)</i> Cid wax seegid.	hunyuc¹ <i>m.l ld huyuc¹.</i>
hunguri¹ <i>m.l 1. (-iyo, m.dh)</i> Dhuunta afka, sinka iyo caloosha nafleyda isu hayasa oo cuntadu marto. 2. <i>ld hunguri-cad.</i> 2. Cunto.	hunyuc² <i>f.mg1 (-cay, -cday) ld huyuc².</i>
hunguri² <i>m.l (-iyo, m.l) (c.nafl.)</i> Qaybta dheefmarenka ee u dhaxayso dalqada iyo caloosha. Waa dhuun muruqaysan oo shaqadeedu tahay inay cuntada u gudbiso caloosha. Habka isku soo ururka ee ay cuntada u gudbisana waxa loo yaqaan dubaaxis. 2. <i>ld hungiri-cad.</i>	hunyucsad <i>m.l ld hunyucsasho.</i>
hunguricad¹ <i>m.l 1. Xubin dhuunta ka mid ah oo neeftu marto. 2. <i>ld hunguri.</i></i>	hunyucsan <i>f.mg4 (-naa, -nayd) ld huyucsasho.</i>
hunguricad² <i>m.l (-dyo, m.dh) (c.nafl.)</i> Dhuun haweedka lafdhabarleyda neeftha qaadataa: waa dhuun hawada ka soo qaadda hunguri cadka una gudbisa farac hunguri cadka, waxa adkeeya maraaryo qaybo ah oo carjaw ka samaysan.	hunyucsanaan <i>m.dh ld huyucsanaan.</i>
hungurijujuq <i>m.l Rabitaan dheeraad ah oo cid ku dhaliya in ay cuntada sugi weydo.</i>	hunyucsanaansho <i>m.ll/dh ld huyucsanaan.</i>
hunguriweyn <i>f.mg4 (-naa, -nayd)</i> Qof dhuuni ah ahaansho.	hunyucsasho <i>m.f.dh eeg hunyucso. ld hunyucsad, hunyucusi</i>
hunguriweynaan <i>m.f.dh eeg guriweyn. ld hunguriweynaansho, hunguriweyni.</i>	hunyucusi <i>m.l ld hunyucsasho.</i>
hunguriweynaansho <i>m.ll/dh ld hunguriweynaan.</i>	hunyucso <i>fg3 (-saday, -satay)</i> Wax meel ku huursasho.
hunguriweyne <i>m.l (-nayaal, m.ll/dh)</i> Qof dhuuni ah.	huq <i>m.dh</i> 1. Dareen xooggan oo murugo leh. 2. Uurkutaallo.
hunguriweyni <i>m.dh ld hunguriweynaan.</i>	hur <i>f.g/mg1 (-ray, -rtay)</i> 1. (<i>f.g</i>) U h.: cid wax libayan. 2. (<i>f.mg</i>) Dab bixid.
hungurixume <i>m.l (-mayaal, m.ll/dh)</i> Qof dhuuni ah.	huraanhuriye <i>m.l Nooc ka mid ah mariidka oo neefka ku rida neeftuur badan, sidiisagoo orod aad u dheer soo galay neeftha ku xiranta dabadeedna wuu dhintaa.</i>
hungurixumo <i>m.dh</i> Si xun oo wax loo doono.	huran <i>f.mg4 (-rnaa, -rnayd)</i> Wax lagu khasbanyahay ahaansho. <i>ld hurran.</i>
hunguriyee <i>fg2 (-yeeyay, -yeysay)</i> Wax damcid.	hurdamid <i>m.f.dh eeg hordan².</i>
hunguriyeyn <i>m.f.dh eeg hunguriyee.</i>	hurdan¹ <i>m.l Ciyaar gaar ah oo haraati ama laad dadban la isladhaco.</i>
hunguriyoo <i>f.mg3 (-ooday, -ootay)</i> U h.: wax damcid (qof).	hurdan² <i>f.mg1 (-amay, -antay; -ami)</i> Hurdan ciyaarid.
hunguriyood <i>m.f.l eeg hunguriyoo.</i>	hurdansii <i>fg2 (-iiyay, -iisay)</i> Laba wiil hordan ciyaarsii.
	hurdansiin <i>m.f.dh eeg hordan².</i>
	hurdeysan <i>f.mg4 (-snaa, -snayd)</i> Cid hurdo hayso ahaansho.
	hurdeysi² <i>fg2 (-iiyay, -iisay)</i> Cid seexin. <i>ld hurdisii.</i>
	hurdeysiin <i>m.f.dh eeg hurdeysi². ld hurdisiiin.</i>
	hurdeysnaan <i>m.f.dh eeg hurdeysan. ld hurdeysnaansho.</i>
	hurdeysnaansho <i>m.ll/dh ld hurdeysnaan.</i>
	hurdi¹ <i>m.l Midab u dhexeeyaa midabka cagaarka iyo kan liinta una eg midabka sacfaraanka.</i>
	hurdi² <i>fg2 (-iyay, -isay)</i> Seexin.
	hurdid <i>m.f.dh eeg hurud.</i>
	hurdin <i>m.f.dh eeg hordin.</i>

hurdisii <i>f.g2 (-iiyay, -iisay)</i> <i>ld hurdeysii.</i>	hurgunsan <i>f.mg4 (-naa, -nayd)</i> <i>ld hurgumeysan.</i>
hurdisiin <i>m.dh ld hurdeysiin.</i>	hurgunsanaan <i>m.dh ld hurgumaysnaan.</i>
hurdo <i>m.dh</i> Xaalad xubnaha jirka nafleydu nasasho ku jiraan, indhaha la isku hayo oo aan garaadka iyo maankuba shaqaynayn.	hurgunsanaansho <i>m.lldh ld hurgumeys-naan.</i>
hurdo diid <i>m.l</i> Nooc ka mid ah ciyaaraha la raacsiyo muusikada shareero, waxaana ciyaara beeraleyda ku sugar degaanka webiga Shabeelle.	huri <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> 1. Dab shididdiisa bilaabit. 2. Dab ololin.
hurdoo <i>f.mg3 (-ooday, -ootay)</i> Cid hurdo dareemid.	hurid <i>m.dh eeg hur2.</i> <i>ld huris2.</i>
hurdoood <i>m.f.1 eeg hurdoo.</i>	hurin <i>m.f.dh eeg huri.</i> <i>ld huris1.</i>
hurdoqar <i>m.l</i> Hurdo weyn oo aan qofka la kicin karayn.	huris1 <i>m.l ld hurin.</i>
hurdayari <i>m.dh (daaw.)</i> Hurdo imaasho la'aan ama seexasho la'aan muddo caadi ah, taas oo keenta daal joogto ah.	huris2 <i>m.dh ld hurid.</i>
hurguf1 <i>m.l</i> Jafidda habaas, biyo iwm wax laga jafo. <i>ld hurgufid.</i>	huriwaa <i>m.l.kh</i> H. ah: wax lagu qasbanyahay oo meel kale oo laga maro aysan jirin. <i>ld huriweyto.</i>
hurguf2 <i>f.g1 (-fay, -ftay)</i> Habaas, biyo iwm wax ka daadin.	huriweyto <i>m.dh.kh ld huriwaa.</i>
hurgufan <i>f.mg4 (-fnaa, -fnayd)</i> Wax la jafay ahaansho.	huriye <i>m.l (-yayaal, m.lldh)</i> 1. (dii.) Qof kaniisad ka heesa. 2. (riw.) Qof ka mid ah koox heesta.
hurgufasho <i>m.f.dh eeg hurgufuo.</i>	hurmadow <i>m.l</i> 1. Maduulka ay yeeshaan weelasha dabka la saaro. 2. Qoryo dab lagu shiday oo qaar ka mid ahi gubtay. <i>ld hormadow.</i>
hurgufid <i>m.f.dh eeg hurguf2.</i> <i>ld hurguf1.</i>	hurnaan <i>m.f.dh eeg huran.</i> <i>ld hurnaansho, hurranaan, hurraanaansho.</i>
hurgufnaan <i>m.f.dh eeg hurgufan.</i> <i>ld hurgufnaansho.</i>	hurnaan <i>m.lldh ld hurnaan.</i>
hurgufuo <i>f.g3 (-ftay, -fatay)</i> Maro, derin iwm habaas, biyo iwm ka jafasho.	hurran <i>f.mg4 (-naa, -nayd)</i> <i>ld huran.</i>
hurgumasho <i>m.f.dh eeg hurgumo.</i>	hurranaan <i>m.dh ld hurnaan.</i>
hurgumeysan <i>f.mg4 (-snaa, -snayd)</i> Wax hurgumo ku jirto ahaansho. <i>ld hurgunsan.</i>	hurranaan <i>m.lldh ld hurnaan.</i>
hurgumeysnaan <i>m.f.dh eeg hurgumeysan.</i> <i>ld hurgumeysnaansho, hurgunsanaan, hurgunsanaansho.</i>	huree <i>m.l</i> Midab madow-dhalaal ah.
hurgumeysnaansho <i>m.lldh ld hurgumeysnaansho, hurgunsanaansho.</i>	hurrun <i>m.l (-nno, m.dh)</i> Meel dhir badan; jiq.
hurgumeysnaansho <i>m.l</i> hurgumeysnaan.	hursan <i>f.mg4 (-naa, -nayd)</i> Wax la huriyey ahaansho (dab).
hurgumi <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> Meel hore oo bugtay caallir ku ridid.	hursanaan <i>m.f.dh eeg hursan.</i> <i>ld hursanaansho.</i>
hurgumid <i>m.f.dh eeg hurgun2.</i>	hursanaansho <i>m.lldh ld hursanaan.</i>
hurgumin <i>m.f.dh eeg hurgumi.</i>	hurud <i>f.mg1 (-rday, -rudday; -rdi)</i> Hurdo dhex gelid.
hurgumo1 <i>m.dh ld hurgun1.</i>	huruud <i>m.dh</i> 1. Sacfaraan. 2. Budo hurdi ah oo haweenku wejiga, gacmaha iyo lugaha ku qurxistaan.
hurgumo2 <i>f.mg3 (-untay, -umatay)</i> Aroor hore socod gelid.	huruudsad <i>m.l ld huruudsasho.</i>
hurgun1 <i>m.l</i> Caalirka iyo fasaska ku dhaca meel hore u jirranayd. <i>ld hurgumo1.</i>	huruudsasho <i>m.f.dh eeg huruudso.</i> <i>ld huruudsad.</i>
hurgun2 <i>m.l (daaw.)</i> Dhiig ku uruuksamid xubin dhexdeed. Wawaana keena cadaadiska ku soo noqda xiddiddada dhiigga cabburidda sambabada iyo beerka waxay dhacdaa markii uu wadnuhu hawl gabto.	huruudso <i>f.mg3 (-saday, -satay)</i> Huruud marsasho.
hurgun3 <i>f.mg1 (-umay, -untay; -umi)</i> Meel hore u bugtay hoos ka caalirid.	huruuf1 <i>m.l</i> 1. Astaan wejiga laga muujiyo oo cid colaad loogu muujinayo. 2. <i>ld huruufid.</i>
	huruuf2 <i>f.g1 (-fay, -ftay)</i> Cid colaad wejiga uga muujin.
	huruufid <i>m.f.dh eeg huruuf2.</i> <i>ld haruuf1, haruufid, huruuf1 (2).</i>
	huruushad <i>f.mg1 (-day, -dday)</i> Dhuxul noqosho (wax).
	huruushadid <i>m.f.dh eeg huruushad.</i>
	huruusho <i>m.dh (-ooyin, m.l)</i> Wax dhuxul noqday.

huruushoo *f.mg3 (-ooday, -ootay)* Dhuxul noqoshoo (wax dab ku gubtay).

huruushood *m.fl eeg* huruushoo.

huryo *m.dh (-ooyin, m.)* 1. Dawacada keeda dheddigga ah. 2. Shimbir yar oo ganfuur cas oo geela garbaha ka cunta; jirri.

hus *e.d Aamust;* shib dheh; us!

huubo *m.dh (-ooyin, m.)* 1. Meel qatar ah. 2. God aan si fiican loo arki karin oo lagu dhici karo. 3. Gufarka weel salkiis ku hara.

huufl *m.l ld hiifl*.

huuF *f.g1 (-fay, -ftay)* *ld hiif2*.

huufid *m.dh* 1. *ld hiifid*. 2. Qof soo orday neef gurid.

huufsan *f.mg4 (-naa, -nayd)* Wax soo orday oo neeftuuraaya ahaansho.

huufsanaan *m.f.dh eeg* huufsan. *ld huufsanaansho*.

huufsanaansho *m.l/dh ld huufsanaan*.

huugaan *m.dh (-aamo, m.dh)* Daruur.

huumammow *m.l ld hiimammow*.

huumammowsad *m.l ld hiimammowsasho*.

huumammowsasho *m.dh ld hiimammowsasho*.

huumammowsi *m.l ld hiimammowsasho*.

huumammowso *f.mg3 (-stay, -satay)* *ld hiimammowso*.

huunfey *m.dh* Haad hilib cun ah oo wax dafa.

huunyo *m.dh.u* Deris ku nool yaryar oo digaagga gasha.

huuq *m.dh* Nagaar aan caleen lahayn laamiihiis qodax leeyihiin, wada buruq ah, oo arigu aad u jecelyahay.

huur¹ *m.l* Kulayl hawo la aami keentay.

huur² *m.l (fis.)* Xaaladda gibilka marka la eego uumi biyoodka ku jira hawada.

huur³ *f.mg1 (-ray, -rtay)* Nafley kulayl dareemid.

huur-beeg *m.l (-ooyin, m.) (fis.)* Qalab loo sameeyay in lagu cabbiro huur u eegidda (huurka la isu eegayo hawada inta ku jirta uumi biyood iyo inta ay qaadi karto) gibilka.

huuri¹ *m.l (-iyaal, m.l/dhl-iy0, m.dh)* Gaadiid badeed yar, bedenka ka yar oo lagu kalluumaysto.

huuri² *f.g2 (-iyay, -isay)* 1. Wax meel aan dabayl Lahayn dhigid. 2. Cid xabbisid.

huurid *m.f.dh eeg* huur².

huurin *m.f.dh eeg* huuri³.

huuro *m.dh* Wasaq ilkuhuu yeeshaan.

huursad *m.l ld huursasho*.

huursan *f.mg4 (-naa, -nayd)* 1. Wax meel kulul la geliyey ahaansho. 2. Wax xabbis la geliyey ahaansho (qof).

huursanaan *m.f.dh eeg* huursan. *ld huursanaansho*.

huursasho *m.f.dh eeg* huurso. *ld huursad, huursi*

huursi *m.l ld huursasho*.

huurso *f.g3 (-saday, -satay)* Wax meel huur ah gashasho.

huur-tuse *m.l (-sayaal, m.l/dh) (fis.)* Qalab tusinaya isbeddellada huurka hawada, habka tusinta wuxuu u adeegsadaa isbeddellada ku dhaca muuqaalka iyo addimada walax.

huur-u-eegid *m.dh (fis.)* Saamiga u dhexeeya xaddiga dhabta ah ee uumibiyoodka ku jira mug lagu siiyay ee hawada ah iyo xaddiga ku jiri lahaa iyadoo heerkulku isku midyahay, badanaa waxaa lagu tibaaxaa boqolley.

huutaan *m.l.kh H.* ah: nafley aad caato u ah.

huwad *m.l ld huwasho*.

huwan¹ *m.dh (-nno, m.dh)* Dad dano gaar ah heshiis ku ah.

huwan² *f.mg4 (-naa, -nayd)* Cid wax ku daboolan ahaansho. *ld hugan² (2)*.

huwanaan *m.f.dh eeg* huwan². *ld huwanaansho*.

huwanaansho *m.l/dh ld huwanaan*.

huwasho *m.f.dh eeg* huwo. *ld huwad*.

huwi *f.lg2 (-iyay, -isay)* Cid wax ku daboolid. *ld huwisi*.

huwin *m.f.dh eeg* huwi. *ld huwis, huwisiin*.

huwis *m.l 1. (-syo, m.dh)* Go' weyn oo tol leh oo la siyo ugaasyada. 2. *ld huwin*.

huwisi *lg2 (-iyay, -isay)* *ld huwi*.

huwisiin *m.dh ld huwin*.

huwo *f.g3 (-waday, -watay)* Wax dusha isaga daboolid (maro, buste iwm.).

huy *m.l* Nooc ciyaaraha biyaha korkooda lagu ciyaaro ka mid ah oo lugaha la isla dhaco; shaambo.

huyuc¹ *m.l* Isbeddelidda wax huuray urkoodu isbeddelo. *ld hunyuc¹*.

huyuc² *f.mg1 (-cay, -cday)* Wax la huurshay urkooda isbeddelid. *ld hunyuc²*.

huyucid *m.f.dh eeg* huyuc².

huyucsad *m.l ld huyucsasho*.

huyucsan *f.mg4 (-naa, -nayd)* Wax qaab xun oo aan kala baxsanayn leh ahaansho. *ld hunyucsan*.

huyucsanaan *m.f.dh eeg* huyucsan. *ld hunyucsanaan, hunyucsanaansho, huyucsanaansho*

huyucsanaansho *m.l ld huyucsanaan*.

huyucsasho *m.f.dh eeg* huyucso. *ld huyucsad, huyucsi*

huyucsi *m.l ld huyucsasho*.

huyucso *f.mg3 (-saday, -satay)* Si qaab xun tabar darri ku jirto u socosho.

huyun *m.l (huyun/-nno, m.db)* Geed dheer oo aan qodax lahayn, xabag la cunana leh, oo qoryihiiisa weelasha siddo looga sameeyo.

huyuumas *m.l (baay.)* Maatar kiimiko ahaan burburay ama qayb ka mid ah burburtay

kana mid noqday carrada, kaasoo asal ahaan ka yimid dhir ama xayawaan. Dhulka aan beernayn huyumasku waxuu uga yimaadaa dhir hore oo si dabiici ah u quruntay; dhulka qodan ee la beeray huyumaska wuxuu ka helaa digada xoolaha lagu bacrimiyo.

huyuumiso *m.db ld hayaamiso (2)*.